

Želimo vam vse
najboljše v letu 2015

Primorski dnevnik

št. 304 (21.237) leto LXX.

PRIMORSKI DNEVNIK je začel izhajati v Trstu 13. maja 1945, njegov predhodnik PARTIZANSKI DNEVNIK pa 24. novembra 1943 v vasi Zakriž nad Cerknim, razmnožen na ciklostil. Od 5. do 17. septembra 1944 se je tiskal v tiskarni "Dobrodo" v Gornji Třebuš, od 18. septembra 1944 do 1. maja 1945 v tiskarni "Slovenija" pod Vojškim pri Idriji, do 7. maja 1945 pa v osvobojenem Trstu, kjer je izšla zadnja številka. Bil je edini tiskani partizanski DNEVNIK v zaslužni Evropi.

TRST - Ul. Montecchi 6 - Tel. 040 7786300, fax 040 7786339

GORICA - Ul. Garibaldi 9 - Tel. 0481 356320, fax 0481 356329

ČEDAD - Ul. Ristori 28 - Tel. 0432 731190

Internet: <http://www.primorski.eu/>

e-mail: redakcija@primorski.eu

POŠTNA PLAČANA V GOTOVINI
Poste Italiane s.p.a. - Spedizione in
Abbonamento Postale - D.L. 353/2003
(convertito in Legge 27/02/2004
n° 46) art. 1, comma 1, NE/TS

SREDA, 31. DECEMBRA 2014

1,20 €

Ena sama želja

DUŠAN UDOVIČ

O tem, kolikšna zbežnost vlada pri ljudeh ob zaključku letošnjega leta, zelo dobro priča najbolj pogost odgovor na vprašanje, kakšne so želje za prihajajoče leto. »Če ne bo slabše od tega, bo že dobro«, slišimo na vsakem vogalu. V takem odgovoru je začuti nekaj resignacije, še več pa realizma in previdnosti, ob dejstvu, da se ljudje vse bolj zavedajo, da (pre)visoka pričakovanja v tem trenutku najbrž niso umestna. Ne v gospodarstvu, ne v politiki in prav tako ne kar zadeva evropsko in svetovno ureditev. Občutek je, da kamorkoli človek pogleda, je glavni problem sedanosti iskanje kompasa, ki bi nas vodil v neko človeka vrednejšo perspektivo, ven iz logike profita za vsako ceno in brez pravil, ki je glavni generator težav, s katerimi se sooča svet.

Pomembno je, da se v takih okoliščinah negujeta razsodnost in pozitivno gledanje, na tem je treba vztrajati. O tem nekaj vemo pri našem dnevniku, kjer se že nekaj let spopadamo s težavami, ki jih prinaša krizno stanje. In vendar smo tu, redno izhajamo vsak dan, v papirnati in spletni obliki ponujamo ažurne novice, trudimo se tudi za kakšno inovacijo, kolikor je v danih pogojih mogoče. Veliko naših bralcev se tega zaveda, kar potrjujejo tudi novi naročniki, pridobljeni z akcijo »Predstavi nam prijatelja«, ki jo objavljamo na naših straneh in spletu.

V letu slavne in častitljive sedemdesetletnice Primorskega dnevnika, ki je pred nami, želim izreči samo eno željo: da bi se ta naša ožja in širša družba, v kateri živimo, v polni meri zavedala, kolikšno dragocenost pomeni Primorski dnevnik v vsakdanjem življenju tega prostora in naše skupnosti še posebej. V iztekajočem se letu smo dobili veliko spodbudnih znakov, zlasti s strani pristojnih oblasti v državi in deželi, iz katerih lahko sklepamo, da je rešitev težav dnevnika na dnevnem redu v prihajajočem letu. Ne zahtevamo nemogočega, temveč samo to, da se nam zagotovijo pogoji za normalno delo in razvoj, tako kot nam po zaščitni zakonodaji tudi pripada.

Naj izrečem prepričanje, da se bo v letu naše obletnice tudi za dnevnik ustvarila primerna rešitev in perspektiva. Srečno!

ITALIJA - V tradicionalnem nagovoru ob koncu leta

Bo Napolitano danes napovedal odstop?

Umaknil naj bi se ob koncu predsedovanja EU

BARI - Požar zahteval enajst življenj S trajekta rešili tudi šoferja iz Volčje Drage

BARI - Nesreča trajekta Norman Atlantic, ki ga je v nedeljo pri Krfu zajel požar, je zahtevala najmanj 11 mrtvih, medtem ko je še vedno neznano število pogrešanih. Po podatkih italijanskih oblasti so skupno rešili 427 potnikov in članov posadke. Med njimi je slovenski državljani Zoran Koron, šofer tovornjaka iz Volčje Drage, ki spada pod občino Renče-Vogrsko.

Na 11. in 30. strani

RIM - Nocoj bodo vse oči v Italiji uprte v predsednika republike Giorgio Napolitano, ki bi lahko tradicionalni nagovor ob prehodu v novo leto izkoristil za napoved odstopa. Da se namerava od položaja posloviti, je 89-letni predsednik posredno nakazal že pred dnevi, zdaj pa se vsi sprašujejo le, kdaj bo to storil.

Poznavalci ugibajo, da bi lahko Napolitano odstopil takoj po 13. januarju, ko se bo z govorom premiera Matteo Renzija v Evropskem parlamentu de facto končalo polletno predsedovanje Italije EU. To pa bi Italijo lahko pahnilo v novo obdobje politične negotovosti. Spomnimo naj, da se je Napolitano želel umakniti že lani, a je spričo kaosa ob predsedniških volitvah, ko sprotim strankam po več krogih ni uspelo najti kandidata, aprila 2013 pristal, da ga je parlament potrdil za še en mandat.

Na 30. strani

INTERVJU

Tamara Blažina: Imamo zakone, manjka pogum

TRST - Slovenci v Italiji imamo dobro zakonsko in istočasno finančno podlago, tudi splošno okolje nam je naklonjeno, manjšina pa je na splošno še vedno preveč priklenjena na preteklost. Poslanka Demokratske stranke Tamara Blažina si želi, da bi v novem letu namenili precej več pozornosti tr poguma prenovi manjšinske organiziranosti, upoštevajoč, da se svet okrog nas spreminja, mi pa očitno (še) ne.

Na 2. strani

OBVESTILO BRALCEM PD dva dni samo na spletu

Jutri in v petek Primorski dnevnik ne bo izšel. Jutri zaradi praznika ne bo niti ostalih italijanskih časopisov, v petek pa PD ne bo izšel, ker je bilo zaradi varčevalnih ukrepov, ki jih je uvedla uprava časopisa, ukinjeno delo na nekatere praznike, med katerimi je tudi 1. januar. Tako bo naslednja tiskana številka PD izšla v soboto. Jutri in v petek pa bo mogoče najnovejše novice spremljati na naši spletni strani www.primorski.eu, za katero bosta skrbela dežurna novinarka in tehnik v stavnici.

TRST - Nova pobuda SKGZ

Pravno posvetovalna delavnica za manjšino

V Trstu še izginjajo
delovna mesta

Na 3. strani

Župan Kukanja: osem
milijonov evrov čaka ...

Na 4. strani

Priznanje KSECT
Tatjani Rojc

Na 9. strani

Vrhovskemu jusu
vrnili premoženje

Na 10. strani

PRAZNIČNE TEME
— OD 16. DO 27. STRANI —

HYDROTECHNIK

Vanja Devetak

IZDELAVA, POPRAVILA
IN VZDRŽEVANJE OGREVALNIH,
PLINSKIH IN VODOVODNIH NAPRAV

Alternativni in
obnovljivi
energetski viri

Nabava, inštalacija in vzdrževanje
peči na biomaso (drva, pellet...) znamke **ETA**

ŠEMPOLAJ 1/D6, TS
TEL. 040-200312
MOB. 347-6282079

Srečno
novo leto
2015

Srečno 2015

KULTURNI DOM GORICA

POLITIKA - Intervju s poslanko Tamaro Blažina

»Imamo zakone in finančno osnovo, smo pa priklenjeni na preteklost«

Zakon o stabilnosti prinaša zametke systemskega financiranja manjšine

TRST - Slovenci v Italiji imamo dobro zakonsko in finančno podlago, tudi splošno okolje nam je naklonjeno, manjšina pa je še vedno preveč priklenjena na preteklost. Poslanka Tamara Blažina si želi, da bi v novem letu namenili več pozornosti prenovi manjšinske organiziranosti, upoštevajoč, da se svet spreminja, mi pa očitno (še) ne.

Poslanka Tamara Blažina, kaj Slovencem konkretno prinaša zakon o stabilnosti?

Predvsem bi poudarila, da so finančne postavke iz zaščitnega zakona ostale neokrnjene. V razmerah, ko so bila vsa ministrstva podvržena neizprosni klenju, se mi zdi to odličen rezultat.

Je to korak k systemskemu financiranju manjšine?

S t. i. vladnim maksimamandmajem bomo prešli na systemsko financiranje manjšine. Dežela FJK bo postala neposreden prejemnik celotnega zneska iz zaščitnega zakona, ki ga bo nato lahko porazdelila na podlagi trenutnih potreb. To pomeni, da bo celoten postopek bolj enostaven in hitrejši. S tem neuporabljene denarja javnih uprav ne bo več potrebno vračati v Rim.

Odprt ostaja problem javnega financiranja Primorskega dnevnika. Kakšna je situacija in kakšni so obeti?

Vlada pripravlja nov zakon, kjer naj bi imeli manjšinski časopisi poseben status. Medtem pa so bila sredstva znatno zmanjšana, kar je prizadelo tudi Primorski. V zadnjih dneh je prišlo na odloku za založniške dejavnosti pri predsedstvu vlade do pozitivnih premikov v korist dnevnika, kot posledica zanimanja in pritiskov z raznih strani, od predsednice FJK Debore Serracchiani do slovenske vlade.

Kaj pa manjšina?

Vsi v manjšini se moramo še naprej truditi v podporo našemu dnevniku. V prihodnjih mesecih bo tudi potrebno aktivno sodelovati pri sestavljanju novega zakona o založništvu.

Zakon o stabilnosti prinaša za Trst veliko novost. Mislino na staro pristanišče. Kako ocenjujete ta premik?

Popravek k zakonu za stabilnost, ki vrača mestu Trst obsežno območje starega pristanišča, je zgodovinskega pomena in predstavlja velik izziv za preporod Trsta in širše okolice. Na tem se je delalo več let, saj je bila že v prejšnjem mandatu odobrena resolucija v tem smislu. Prepričana sem, da se je s tem ukrepom zadalo velik udarec tistim političnim silam in raznim tukajšnjim krogom, ki so stavili na imobilnost in na klasični tržaški "no se pol".

Takoj po novem letu bo v parlamentu spet tekla beseda o novi volilni zakonodaji za poslansko zbornico. Kaj se obeta za slovensko manjšino, če se sploh kaj?

Težko je napovedati, kako bo stekla razprava o novem volilnem zakonu, kot tudi o reformi senata in ustave. Oba sta že na dnevnem redu obeh skupščin takoj po novoletnem premoru, vendar je ozračje precej naelektreno, tako med opozicijskimi silami, kot tudi znotraj Demokratske stranke. Kot je znano, je vlada glede obeh reform zelo rigidna in se premika znotraj dogovora "Nazzareno" (med Renzijem in Brrlusconijem, op.r.), kar pomeni, da ostaja še veliko odprtih vprašanj.

Kaj predlaga Renzijska vlada za Slovence?

Po nešteti razgovorih z najrazličnejšimi predstavniki vlade in DS je še

vedno v teku soočenje z ministrico Boschijevo. Ministrica ostaja na stališču, da je možno udejanjiti 26. člen zaščitnega zakona o olajšanem zastopstvu za slovensko manjšino v okviru volilnega zakona. Vsekakor so bili tudi v tej fazi na oba zakonska predloga predstavljeni zadevni amandmaji.

Demokratska stranka ni ravno enotna, prej nasprotno. Kako doživljate ta stalna razhajanja in te stalne napetosti?

Verjetno ni nič čudnega ali napačnega, če so v tako veliki stranki, kot je DS, za katero se je na zadnjih evropskih volitvah opredelilo preko 40% volilcev, različna gledanja. Konec koncev sobivajo v stranki ljudje z različno politično preteklostjo, s pluralnimi svetovnonazorskimi pogledi, ki imajo tudi raznolik pristop do aktualnih vprašanj.

Kaj vas najbolj skrbi v stranki?

Skrbi me, če se to različnost ne upošteva kot neko obogatitev stranke, ampak se jo skuša stalno "demonizirati".

In kje vidite izhod?

Upam, da se v stranki vsi zavedamo, da imamo enkratno priložnost, da spremenimo državo.

To pa ni od muh...

V tem zgodovinskem obdobju smo edina zanesljiva organizirana politična sila v državi. Če bi ta načrt propadel, res na obzorju ni drugih alternativ, kar ne bi bilo pogubno le za DS, ampak za Italijo kot tako. Za to pa potrebujemo složnost, strpnost in veliko reformističnega duha.

2014 je bilo za Slovence v Italiji povprečno leto, brez nazadovanj, a tudi brez presežkov. Kaj si obetate od novega leta za slovensko manjšino?

Poslanka Tamara Blažina vošči slovenski manjšini več poguma pri reformah

ARHIV

Da bi prav dosežena pozitivna normalnost omogočila čim večjo složnost in vsaj nekaj reformističnih premikov. Smatram, da imamo trenutno dobro zakonsko in finančno podlago ter nam prijazno okolje. To nam daje možnost, da lahko gledamo na prihodnost s precejšnje mero optimizma.

Vtis imam, da ta optimizem ni dovolj...

Istočasno nam to narekuje, da posvetimo več energije v prenovi naše organiziranosti, naših dosedanjih modelov in da premislimo našo vlogo v tem okolju. V večji meri bi se morali zavedati, da se okrog nas svet spreminja in manjšina ne more ostati priklenjena zgolj na

preteklost.

In kaj predlagate?

Izkoristiti bi morali npr. vsesplošne reforme, ki se ta čas načrtujejo v Italiji. Z našimi predlogi bi jih lahko sooblikovali in oplemenitili, kot smo naredili na šolskem področju.

Kašno manjšino si želite v letu 2015?

Želim si bolj aktivno in propozitivno manjšino, ki suvereno utrjuje svojo prisotnost v tem prostoru in prispeva - skupaj z ostalimi - k njegovi vsestranski rasti. S takšnim pristopom bodo tudi mlajše generacije našle dovolj možnosti in dovolj izzivov za uspešno prihodnost.

S.T.

Prihodnje leto menjava na slovenski ambasadi v Rimu?

LJUBLJANA - V prihodnjem letu se obetajo menjave na 17 veleposlaniških mestih in na treh položajih generalnih konzulov. Interni razpis za slovenske diplomate je bil objavljen novembra, med vidnejšimi položaji, na katerih so predvidene menjave, pa so veleposlaniški v Rimu, Zagrebu, Beogradu, Pekingu in na sedežu zveze Nato v Bruslju. Interni razpis je bil na zunanjem ministrstvu objavljen 17. novembra, dober teden kasneje pa se je rok za prijave že zaključil. Zdaj teče postopek izbire najprimernejših kandidatov.

Najprej, že spomladi, se obetajo menjave v Atenah, Beogradu, Canberri in Pragi. Za jesen pa je predvidena menjava veleposlaničkov v Rimu, Ankari, Brasilii, Buenos Airesu, Bukarešti, Pekingu, Podgorici, Tel Avivu, Tirani, Tokiu in Zagrebu.

NEK dosegla rekordno letno proizvodnjo

KRŠKO - Nuklearna elektrarna Krško (Nek) je s šestimi milijardami kilovatnih ur oz. s šestimi teravatnimi urami proizvedene električne energije v nedeljo dosegla rekordno letno proizvodnjo. V krški nuklearni ocenjujejo, da poslovnino končujo izjemno uspešno, nuklearniki vplivi na okolje pa so bili tudi letos daleč pod upravno določenimi omejitvami, so poudarili.

Do letos so največ električne energije s 5,97 teravatne ure proizvedli leta 2008, leta 2011 pa 5,9 teravatne ure. Lani so proizvedli 5,04 teravatne ure električne energije, najmanj doslej pa so jo s 3,72 teravatne ure proizvedli prvo leto svojega delovanja leta 1983.

SLOVENSKA MANJŠINA - Predstavitvena tiskovna konferenca

Pravno posvetovalna delavnica SKGZ

Krovna organizacija vstopa v volilno leto, v katerem bo posebno pozornost namenila Slovencem na Videmskem

TRST - Z novim letom bo v sklopu Slovenske kulturno-gospodarske zveze začela delovati pravno posvetovalna delavnica. To ne bo pravna služba v klasičnem pomenu besede, temveč svetovalnica, ki bo pomagala oziroma spodbujala h korišćenju zaščitne zakonodaje za Slovence v Italiji. Livio Semolič, ki bo vodil delavnico, je dejal, da bo slednja v oporo posameznikom, ustanovam in organizacijam. Rodila se je sicer v sklopu SKGZ, ki pa jo daje na razpolago vsej manjšini, začenši Svetu slovenskih organizacij, je pojasnil Semolič.

Pravna delavnica bo slonela na jedru mladih slovenskih pravnikov, ki jih bo usmerjal goriški odvetnik Saša Primožič, izkušnje bo črpala iz čezmejne

pobude Lex, pri kateri sodelujeta slovenska in italijanska manjšina v Istri. »Ljudi ne bomo spremljali na sodišča, temveč jim bomo svetovali, kako tolmačiti in predvsem kako se posluževati zaščitnih zakonov,« je povedal Primožič. Poleg pravnikov so udeležbo pri delavnici napovedali predsednika paritetnega odbora Ksenija Dobrila, bivši predsednik Bojan Brezigar in poslanka Tamara Blažina. Delavnica bo poslovala na sedežih SKGZ v Trstu, Gorici in Čedadu.

Predsednik Rudi Pavšič si nadeja, da bo v delavnici prevladala strokovnost in ne politika. Delovati bo morala na osnovi zakonov in določil takšni kot so in ne takšnih kot si želimo, da bi bili. Pavšič

je prepričan, da bo tako zastavljena pobuda deležna kritik, proti katerim pa smo cepljeni, je dodal. Takšna delavnica bi po njegovem prišla še kako prav med obravnavo deželne reforme lokalnih uprav, ko je krajevnim upraviteljem manjkala pravna pomoč.

Leto 2015 bo za SKGZ volilno leto, je na včerajšnji novinarski konferenci napovedal še Pavšič. Kongresi ne bodo več potekali na osnovi t.i. delegatskega sistema, saj bo predstavnikom včlanjenih ustanov in zlasti članom po novem dana možnost, da direktno izvolijo voditelje SKGZ. Pri krovni organizaciji se zavedajo, da slovenska manjšina nima »politične režije« in da na tem področju vlada zmeda. Do vsemanjšinskih volitev z direktno izvolitvijo predstavništva, ki niso ravno pred vrati, bi lahko po Pavšičevem mnenju nadgradili deželno posvetovalno komisijo za Slovence. Slednja bi lahko delovala kot od Dežele priznana predstavniško telo Slovencev v Italiji.

V letu, ki se začenja, bo SKGZ posvetila prvenstveno pozornost na tem pobudam, med katerimi bo glavna namenjena Slovencem v videmski pokrajini. V tem sklopu bo programska konferenca, na kateri bodo razčlenili pojave stalnega demografskega praznjenja beneških dolin in obenem kulturne mladosti, ki jo doživljajo tamkajšnji Slovenci. Ob tem ne gre zanemariti dejstva, da večji del narodno mešanega ozemlja v Benečiji upravljajo občinske uprave s desnosredinskim političnim predznakom.

Na Goriškem se bo SKGZ skupaj s krajevnimi slovenskimi in italijanskimi dejavniki skušala na najboljši način spomniti arhitekta Maksa Fabianijskega doma, ki ga je prav on načrtoval. V Trstu bo spomladi zaključni strokovni posvet o projektu Lex, ki predstavlja - kot rečeno - izhodišče za pravno posvetovalno delavnico.

S.T.

Od leve: Livio Semolič, Rudi Pavšič in odvetnik Saša Primožič

FOTO DAMJAN

Trst

Ulica dei Montecchi 6
tel. 040 7786300
faks 040 7786339
trst@primorski.eu

Primorski
dnevnik

Sreda, 31. decembra 2014

3

GOSPODARSTVO - Letni obračun sindikata Fiom-Cgil

V tržaški pokrajini še naprej izpuhtevajo delovna mesta

Tržaški tajnik sindikata Fiom-Cgil Stefano Borini in protest delavcev tovarne Sertubi na arhivskem posnetku

ARHIV

»V letu 2015 bo manj izredne dopolnilne blagajne in mobilnosti. Družine bodo torej v še večjih težavah, zato se zavzemamo za uvedbo državlanskega dohodka.« Tako se glasi poziv, ki ga je na politike med včerajšnjo novinarsko konferenco naslovil tržaški tajnik sindikata kovinarjev Fiom-Cgil Stefano Borini. Minimalni dohodek za vse, katerega podpira tudi Gibanje petih zvezd, je po njegovem mnenju nujen ukrep, poleg tega pa Borini pogošča konkretna dejanja za izboljšanje gospodarskega stanja v Trstu.

Podatki o izgubljenih delovnih mestih v kovinarskem in drugih sektorjih so neizprosni. V letih od 2011 do 2014 se je sindikat v tržaški pokrajini soočil z 11 stečaji (od tovarne vagonov Officine Laboranti na Opčinah do podjetja Gurian), število kovinarjev se je zmanjšalo s 16.000 na 14.000. V zadnjem letu je bilo ob službo 255 delavcev s kovinarsko pogodbo, zdaj pa je na Tržaškem več kot 9000 brezposelnih. Med zapletenim prehodom škedenjske železar-

ne izpod okrilja družbe Lucchini v Arvedijev objem se je izgubilo 40 delovnih mest (polovico predstavljajo terminske pogodbe, katerih niso obnovili); reorganizacija v sklopu multinacionalke Wärtsilä je Trstu »pobrala« od 60 do 80 delavcev; službo je izgubilo 30 delavcev podjetja Gurian ter 50 delavcev manjših kovinarskih podjetij. V tovarni cevi Sertubi, ki jo je kupil indijski koncert Jindal, so se v dveh letih odrekli 136 delavcem, petdeseterici se bo prav danes iztekla dopolnilna blagajna. V službi ostaja samo še 70 zaposlenih.

Pokrajina Trst je objavila podatek, da je 12 tržaških podjetij v enem mesecu kolektivno odpustilo 135 ljudi. Edine pozitivne novice za kovinarski sektor prihajajo iz železarne (družba Arvedi naj bi zagoto-

vila zaposlitev vseh 400 delavcev ter še drugih 200) in družbe Fincantieri, ki je na omizju v Rimu naznanila, da ima naročila do leta 2020. »Vse ostalo životari in v mestu ni sledu o možnih ponovnih zaposlitvah,« je dejal Borini skupaj z Alexandrom Vecchietom in Sasho Colauttijem. Razvojni načrti tehnoloških družb Insiel in Sincrotrone po njihovih besedah niso zadovoljivi, bivši arzenal San Marco pa je že dolgo premalo izkoriščen.

Deželna uprava se ne bi smela zadovoljiti z reševanjem kriznih žarišč, morala bi sprejeti konkretne razvojne ukrepe. Fiom kot znano nasprotuje reformi trga dela, na krajevni ravni pa predlaga državlanski dohodek in sprejetje izrednega načrta za delo. (af)

JUTRI POPOLDNE Novoletni pohod za mir in sožitje

Po mestnih ulicah bo jutri popoldne tradicionalni novoletni pohod za mir in sožitje. Medtem ko je bila lani pobuda namenjena prizadevanju za mir v Siriji, so se organizatorji tokrat odločili za podporo nedavno odprtemu muzeju za mir, ki nosi ime po Diegu de Henriquezu. Za glavno geslo prireditve so si izposodili misel papeža Frančiška Nikolai več sovražniki, temveč bratje in sestre, ob priložnosti svetovnega dneva za mir in proti vojnani, ki poteka prav na prvi dan leta.

Pohod bo krenil ob 15. uri izpred muzeja de Henriquez v Ul. Cumano 22, udeleženci pa se bodo začeli zbirati od 14. ure dalje. Pobuda uživa med drugim podporo mestne občinske uprave, ki jo bo na pohodu zastopala podžupanja Fabiana Martini. Iz Ul. Cumano bo pohod krenil v središče mesta, končal pa se bo okrog 17. ure na Trgu sv. Antona, kjer bodo priložnostni nagovori. Pohodniki se bodo v Ul. Ghega spomnili od nacistov ubitih talcev.

Trajekt Norman Atlantic lahko popravijo tudi v Trstu

Trajekt Norman Atlantic, na katerem je v nedeljo med plovbo mimo Krfa izbruhnil požar, naj bi naposled z vlačilcem povlekli do Brindisija. Po zapletenem in dolgem reševanju ter med iskanjem pogrešanih se je medtem začelo ugibati, kje naj bi trajekt naposled popravili ali pa ga razstavili na kose. Podobno je bilo po nesreči ladje za križarjenje Costa Concordia, ki pa je bila neprimerno večja, zato je bil takratni logistični in inženirski izziv res nekaj edinstvenega.

V tokratnem primeru se omenjajo severnojadranska pristanišča. Na vprašanje, ali bi bil Trst primeren, je tržaški tajnik Fioma Stefano Borini odgovoril pritrdilno. V bivšem tržaškem arzenalu je dejavno ladjedelniško podjetje Cartubi, ki se ukvarja prav s tem, poškodovani trajekt pa le ni tako velik. Pri Cartubiju dela med drugim več hrvaških redno vpisanih specializiranih delavcev, saj tovrstna dela za domače delavce pred leti niso bila dovolj vabljiva. (af)

OPČINE - Postopno zapiranje podružnice Nove Ljubljanske banke

Večina zaposlenih odhaja

Enajst uslužbencev bodo odpustili jutri, preostalih šest pa konec junija 2015

Prazna pisarna na openskem sedežu Nove Ljubljanske banke

ARHIV

V tržaški podružnici Nove Ljubljanske banke ob koncu leta ni najbolj veselo. V skladu z napovedmi se največja slovenska banka po dolgih letih postopno umika iz Italije, prav v teh dneh pa se od sedeža na Dunajski cesti na Opčinah poslavlja večina zaposlenih v podružnici.

Z jutrišnjim dnevom bodo odpustili 11 od 17 zaposlenih, vsi so v bistvu domačini. Preostalih šest uslužbencev je menda že prejelo odpovedna pisma, v službi pa bodo do 30. junija. Banka NLB od julija torej ne bo več dejavna v Trstu, čeprav

bo zaenkrat še lastnica stavbe, ki so jo slovesno odprli pred štiri leti. V openski stavbi sta trenutno dejavni dve podjetji, ki plačujeta najemnino.

Ljubljanska banka (pozneje NLB) je bila na italijanskem tržišču od leta 1979, ko je v Milanu odprla predstavništvo. Leta 1991 je odprla podružnico, katero so leta 1999 preselili v Trst (na Trg Oberdan). Marca 2010 so podružnico premaknili iz središča mesta v nov objekt na Opčinah, nakar je v okviru splošne reorganizacije padla odločitev o njenem zaprtju. (af)

SESLJAN - Na avtocestnem priključku

Zgorel tovornjak

Nihče se ni poškodoval, na delu gasilci in prometni policisti

V ponedeljek okrog 21.10 je na avtocestnem priključku začel goreti tovornjak s priklopnikom, ki je vozil iz Tržiča proti Trstu. Šlo je za tovorno vozilo z romunsko registrsko tablico, ki je prevažalo keramične ploščice. Pri seslanskem uvozu je voznik na zasilenem pasu zausstavil tovornjak, ker se je iz njega kadilo, nakar je izbruhnil pravi požar. Nihče se

ni poškodoval. Po vsej verjetnosti se je sprva vnelo pri motorju. Prometna policija je prejela klic ob 21.15, openski gasilci so bili na prizorišču od 21.20 do 22.20. Tovornjak je zgorel (*fotoDamj@n*), gorele so tudi škatle, v katerih so bile ploščice. Po gašenju je bil na vrsti nadzor nad cestiščem, saj bi lahko voda zaradi nizke temperature poledenela.

DEVIN-NABREŽINA - Srečanje z županom levosredinske občinske uprave

Kukanja: »Imamo 8 milijonov, a jih ne smemo izkoristiti ...«

Levo Vladimir Kukanja; desno breg Timave, ki ga bo občinska uprava uredila

FOTODAMI@N

Srečanje z devinsko-nabrežinskim županom Vladimирjem Kukanjo o letnem obračunu njegove levosredinske uprave je imelo kar dva v bistvu izpodbijajoča se prologa. Prvi je s poroko domačega občana z dekletom iz Tokia v dvorani občinskega sveta potrdil vse večji mednarodni pridih občine, ki že leta z devinskim Zavodom združenega sveta širi svoja obzorja, in bi morala - po želji investitorjev - s ponudbo novega naselja Portopiccio v Sesijskem zalivu zapluti tudi v širša mednarodna turistična morja.

Drugi prolog pa je s številkami in podatki vodje tehničnega urada za javna dela inž. Marca Cartagineja nakazal, kako zelo ohromljeno je bilo delovanje občine zaradi nerazumljivo omejujočih italijanskih norm, združenih pod vse bolj osovraženo sintagmo pakta stabilnosti.

Kljub tej upravni šibi božji je uspelo občini v letošnjem letu dokončati, nadaljevati ali nastaviti enajst javnih posegov. Inž. Cartagine jih je podrobno naštel.

Dokončan je bil prvi del posegov za ureditev parka Timave (investicija 362.000 evrov), v okviru katerega so iz rečne struge odstranili kakih 600 bomb. V Mavhinjah se je nadaljevala gradnja centra Alzheimer (1.965.000 evrov). Pripravljen je bil načrt za obnovo temeljev otroškega vrtca v Ribiškem naselju. Izdelan je bil izvršni načrt za ureditev ceste, ki povezuje staro jedro Nabrežine s cesto za Šempolaj, v okviru katerega bodo tlakovali odsek sedanje makadamske ceste (100.000 evrov). Z deželno civilno zaščito je bil nastavljen načrt za ureditev spodnesenega brega Timave (185.000 evrov). Izvršni načrt za ureditev obale Botanika (847.500 evrov) čaka na dovoljenje ministrstva za izvedbo servisne konference, da bi pridobili vsa potrebna mnenja za začetek del. Gradnja novega sedeža karabinerjev v Devinu (6.448.000 evrov) je - potem ko je ob čina opravila svoje - odvisna od državnih in finančnih prispevkov. V teku je birokratski postopek za namestitev protihrupnih pregrad ob hitri cesti. V otroškem vrtcu v Devinu so obnovili streho in napušč ter uredili vrt (30.000 evrov). V Ribiškem naselju so bile nameščenečasne pregrade proti visoki vodi. Uprava je nakazala pot, kako bi lahko »obšli« zanke pakta stabilnosti za ureditev kopališča Castelreggio (562.000 evrov).

Levosredinska uprava ima za leto 2015 na zalogi že cel kup posegov, tako na področju javnih del kot na področju služb, servisov in drugih storitev, a o teh bo govoril čez nekaj mesecev, je župan Kukanja spraval zadevo z dnevnega reda srečanja.

V kakšnem stanju se ob izteku leta 2014 nahaja vaša občina?

»Upravljanje je bilo tudi letos res mučno. Redno delovanje je v bistvu onemogočeno. Čeprav imaš pripravljene načrte in imaš zagotovljena finančna sredstva, vsega tega ne moreš izpeljati, ker ne moreš uporabiti denarja.«

Koliko denarja bi lahko uporabili, a ga ne smete?

»Kakih 8 milijonov evrov. Deželo smo sicer zaprosili, naj nam sprostijo sredstva za milijon 200 tisoč evrov, odobrili pa so nam uporabo borih 300 tisoč evrov.«

Kakšen je bil odnos uprave z občani?

»Mislim, zelo dober. Odborniki skrbijo za stike na ozemlju, jaz sem vedno na razpolago tu na občini.«

Letos so uradno odprli turistično naselje Portopiccio. Ali je to pomenilo za občino veliko spremembo?

»Trenutno ne. Čakamo na razvoj dogodkov, kajti v samem vodstvu upravitelja je prišlo do potresa, ko ga je prevzelo podjetje Rizzani De Eccher.«

Ali ste prejeli mnogo prošelj za bivanje v novem naselju?

»Doslej ne. Vsega kakih petnajst.«
Zakaj tako malo?

»Ne vem. Mi smo vsekakor pisali na deželo, in zahtevali, naj smatrajo tamkajšnja bivališča kot druga stanovanja. Tako bi občina od tega tudi nekaj konkretnega imela. Če do tega ne bo prišlo, se bo občina znašla pred novim problemom.«

Katerim?
»Portopiccio bi dejansko postal 18. vas v občini. Ko je naselje nastajalo, kaj takega ni bilo v programu.«

Ali to pomeni, da se je Retova uprava uštel?
»Recimo takole: dežela je premešala karte.«

Uprava Renza Tonda ali Deboe Serracchiani?

»Malo ena, malo druga. Sedanja deželna uprava je na primer omogočila kupcem stanovanj v naselju Portopiccio, da lahko zaprosijo za deželni prispevek za nakup prvega stanovanja. Ta ukrep pa se bi je s turistično namembnostjo naselja.«

Kakšen je odnos uprave z večinjskimi partnerji?

»Odnosi so dobri, korektni. To, kar često pišejo nekatera sredstva javnega obveščanja, je pretirano, ne odgovarja resničnemu dogajanju znotraj večine.«

M.K.

Poziv občanom k praznovanju brez pretiranega hrupa

Župan Vladimir Kukanja poziva občane, naj silvestrovo praznujejo mirno in veselo, predvsem pa brez petard.

Pokanje pirotehnik in petard lahko hudo prestraši živali, še posebno domače ljubljence. Moteče je za pse, mačke in druge male živali.

Zato župan poziva občane, naj se izognejo uporabi pirotehnik in petard, ki povzročajo moteči hrup za živali in nepotrebne nevarnosti za osebe, tudi zato, da se prepreči nezgode med prazniki.

NABREŽINA - Domači cerkovnik Sergij Grlj je letos poskrbel za presenečenje

Razstavo jaslic z vsega sveta bogati miniaturna reprodukcija cerkve sv. Roka

Levo miniaturna cerkev sv. Roka, desno pogled na razstavo v župnijski dvorani

FOTODAMI@N

V župnijski dvorani v Nabrežini so na božični dan odprli tradicionalno razstavo jaslic. Na ogled je kakih dvesto eksponatov najrazličnejših velikosti, barv in materialov, prihajajo pa reci in piši z vsega sveta. Največ jaslic je seveda nastalo v Nabrežini in v sosednjih krajih, od Trsta do Krmina, od Sesijskega do

Komna (državna meja je s tega vidika že zdavnaj padla). Toda na razstavi so zastopane skorajda vse celine, saj je mogoče občudovati izdelke iz raznih evropskih držav, pa tudi iz Amerike, Afrike in Azije. Izdelovalci so tako posamezniki kot skupine, med slednjimi pa prednjačijo otroški vrtci in šole.

Razstavo je pred kakimi štiridesetimi leti začel prirejati tedanji nabrežinski župnik Bogomil Brecelj, zadnjih deset let pa zanjo skrbi krajevni cerkovnik Sergij Grlj. Ta je letos poskrbel za pravo presenečenje. Izdelal je namreč miniaturno cerkev sv. Roka. Kot nam je sam povedal, je miniaturna verna repro-

Silvestrovanje na Velikem trgu in prometne omejitve na nabrežju

Kot smo že napovedali, bo noč na Velikem trgu silvestrovanje na odprtem na pobudo Občine Trst. Zabava se bo začela ob 22. uri, igral pa bo ansambel Magazzino Commerciale + friends. Po polnoči bo ognjemet s pomola Audace in nato spet glasba do 2. ure.

Zaradi praznovanja bo na nabrežju prepovedana vožnja motornih vozil med 22.00 in 2.30 jutrišnjega dne. Podjetje Trieste trasporti pa obvešča, da bodo jutri avtobusi vozili po okrnjenem prazničnem urniku (info na www.triestetrasporti.it).

Mestni muzeji vabijo

Občinski muzeji v Trstu bodo tudi ob zavrtljaju leta večinoma odprti, z edino izjemo jutrišnjega dne, 1. januarja, ko bodo vsi muzeji zaprti. Morski muzej in akvarij bosta danes in 6. januarja odprta med 10. in 17. uro, druge dni pa med 9. in 13. Naravoslovni muzej bo vse dni odprt med 10. in 17., v njem pa je poleg stalne zbirke na ogled razstava Crimini di natura, ki so jo postavili v sodelovanju z gozdnimi stražarji in WWF.

Danes bodo izjemoma odprti tudi drugi občinski muzeji in sicer s sledečimi urniki: muzej de Henriquez do 10. do 17. ure; Grad in lapidarij od 10. do 17. ure; muzej Sartorio od 9. do 13.30; Orientalni muzej od 9. do 13.30; muzej Revoltella od 10. do 17. ure; Rižarna od 9. do 17. ure; Gledališki muzej od 10. do 17. ure. Zaprta bosta edinole muzej risorgimenta in domovinske zgodovine ter muzej Morpurgo.

Občinski galeriji in knjižnice

Občinska galerija na Velikem trgu 4, kjer je trenutno na ogled razstava Caledoscopia umetnic Tullie Cubani in Alessandre Amstici bo danes popoldne in jutri dopoldne zaprta. Prav tako bo danes popoldne in jutri dopoldne zaprta galerija Fitteke na Malem trgu 3, kjer je postavljena Mosaicamente omaggio a Picasso.

Na današnji predpraznični dan bodo občinske knjižnice Hortis in Quarantotti Gambini ter hemeroteke Tomizza delovale do 13. ure, prav tako med 9. in 13. uro bo delovala knjižnica Mattoni v Naselju sv. Sergija.

M.K.

PREVOZI - Neverjetna zgodba sodobne birokracije

Opčine brez potniških vlakov in postaja uradno še brez ceste

Opozorilo društva, ki se bori za ovrednotenje Bohinjske proge

Če ne bi bilo slovenskih železnic, bi openska postaja ostala brez potniških vlakov, sedaj pa se je postaja znašla brez ceste. Uradno je namreč cesta, ki povezuje postajo s cesto Opčine-Prosek, nevarna in torej zaprta za promet. Tako je sklenila italijanska železniška družba RFI (Rete ferroviaria italiana), lastnik ceste in območja pred postajo.

Kot nam je povedal Luigi Bianchi iz odbora Salviamo la Transalpina (Rešimo Bohinjsko progo) je družba RFI uradno opozorila, da nima denarja za popravilo ceste (lukenj je iz dneva v dan več) in jo zato kratko malo zaprla. O zapori je obvestila župana Roberta Cosolinija in predsednico Pokrajine Mario Tereso Basso Poropat, posledično z zaporo je prevozno podjetje Trieste Trasporti ukinilo tamkajšnjo avtobusno postajo.

»Vse skupaj je sramotno in vredno obsodbe, dogajanja pa pričajo o popolni brezbrzičnosti italijanskih železnic za vzpostavitev železniške povezave s Slovenijo in srednjo ter vzhodno Evropo,« meni Bianchi. Župan in predsednica Pokrajine bi se morala upreti takšnemu omalovaževalnemu odnosu do Trsta, dejansko pa molčita, dodaja naš sogovornik.

Slovenske železnice so lani po večletnih poskusih znova vzpostavile povezavo na relaciji Opčine-Sežana-Ljubljana, do Trsta pa niso utegnile priti zaradi nekaterih birokratskih problemov in nezanimanja italijanske strani. Zaradi zledoloma, ki je v Sloveniji praktično uničil progo med Ljubljano in Primorsko, so sicer letos začasno ukinil čezmejne vlake, ki jih je po zaslugi slovenskih železnic z novim zimskim urnikom pet namesto dva. A tudi ko bodo odpravljene vse posledice zledoloma in bodo slovenski vlaki znova vozili do Opčin, bo tam vladala pustota.

Trpka zgodba sodobne birokracije. »Ne smemo popustiti in se predati usodi,« svari Bianchi. On in njegovo društvo bosta še naprej vztrajala, da bo Trst ne ostal zadnje železniško »oporišče pred neznanim svetom«.

S.T.

Cesta do openske železniške postaje je še kar v slabem stanju

FOTO DAMJ@N

BOŽIČNI KONCERT - Na štefanovo v športni dvorani Ervatti

Proseški godbeniki vžgali

Radoživ in raznolik spored pod taktirko Iva Bašiča - Dobro so se odrezali tudi mladinci z dirigentko in flavtistko Irino Perosa

Godbeni koncert je popestril tudi solistični nastop 16-letnega Christiana Zurinija na ksilofonu

FOTODAMJ@N

TRGOVINA - SDGZ
Razprodaje
že od sobote,
3. januarja

SDGZ obvešča, da je Dežela Furlanija Julijska krajina v finančnem zakonu določila začetek zimskih razprodaj s 3. januarjem, obdobje razprodaje pa se zaključuje 31. marca.

Obvezno je treba izpostaviti običajno ceno ter popust ali znižanje izraženo v odstotkih ter končno ceno artiklov, ki jih trgovina ponuja v omenjenem obdobju. Oglaševanje ne sme biti zavajajoče za kupca, blago, ki se prodaja po redni ceni in ni podvrženo popustom pa mora biti v ločeni izlozbi. Obvezna je izpostava napis »vetrina in allestimento-izložba v pripravi« za čas, ki je potreben za opremljanje artiklov z novimi, znižanimi cenami in popusti.

ZNANSTVENI LICEJ FRANCETA PREŠERNA - Voščilo za leto 2015

Naj bo leto solidarnosti in razvoja

Misli o solidarnosti, medsebojni pomoči, odgovornem ravnanju do drugih in do okolja so se na božičnici prepletale z glasbenimi točkami

Zadnji šolski dan pred božičnimi in novoletnimi počitnicami so dijaki in dijakinje na Znanstvenem liceju Franceta Prešerna v Trstu sklenili s tradicionalno božičnico. Tudi letos so kljub številnim šolskim in obšolskim dejavnostim našli čas in prostor za dobre misli in iskrena voščila ob prihajajočih praznikih in s skupnimi močmi pričarali doživet predpraznični dogodek. Ustvarili so pristrčno glasbeno-literarno kuliso, ki je potekala pod naslovom Kako lepo je rasti skupaj! Na božičnici smo ob iskrenih pozdravih in voščilih ravnateljice Loredane Guštin in podravnateljice Barbare Lapornik prisluhnili tudi zavodskim predstavnikom Ester Gomisel (III.kl.), Samuelu Zidariču (3.b) in Martini Furlan (5.a) ter predstavnic študentske konzulte Rachele Valeri (4.c). Vsi so poudarili vrednoti solidarnosti oz. medsebojnega sodelovanja in odgovornega ravnanja, vrednoti, ki jih Evropska unija želi izpostaviti v novem letu, saj je bilo leto 2015 razglašeno za Evropsko leto za razvoj.

Misli o solidarnosti, medsebojni pomoči, odgovornem ravnanju do drugih in do okolja so se tako prepletale z glasbenimi točkami, ki so jih izvajali pevka Sara Mikolič (4.c) in glasbeniki Vanja Zuliani (2.b), Max Zuliani, Martin Poljšak, Simon Kravos (5.v.g.) in Felipe Prenz Kopušar (5.c). Njihove nastope

so v celoto povezale recitatorke Noel Pischianz, Tina Sbarbaro (5.v.g.), Annamaria Vignini, Vida Škerk (2.c) in Vesna Gruden (4.c).

Prisotni so z iskrenim aplavzom nagradili tudi zmagovalca foto-natečaja, ki je bil namenjen dijakom in dijakinjam prvih razredov in profesorjem, ki so

projekt »Dobrodošli« sklenili s poučno ekskurzijo v Oglej in Gradež. Jakob Sancin (1.c) in Sara Zuppini (1.b) sta z enakim številom glasov prejela nagrado za najboljšo razglednico fotografskega natečaja. Razglednice vseh udeležencev natečaja, ki sedaj krasijo šolsko vežo, je zbral in razstavil prof. Boris Grgič. (mv)

Kot vsako leto, se je v športni dvorani Ervatti na štefanovo zbralo res veliko ljudi, da bi prisluhnili tradicionalnemu božičnemu koncertu Godbenega društva Prosek oz. mladega naraščaja godbenikov. Ob glasbi je bil letos zagotovljen tudi smeh, saj je koncert povezovala uigrana dvojica radijskih voditeljev – Evgen Ban in Marko Sancin, ki sta s svojimi posrečenimi skeči in domislicami poskrbela za igrivo in lagodno vzdušje. Sicer pa je radoživost zadonela tudi v prvih taktih uvodne skladbe, saj je članska godba pod taktirko maestra Iva Bašiča postregla z energično African beat, nato pa še z eksplozivno Zirkus renz. Ob hudomušnih namigih voditeljev na predsednika vlade, velja pri skladbi opozoriti na odlični nastop »hitrorekega« solista na ksilofonu, 16-letnega Christiana Zurinija, tolkalista iz razreda prof. Mitje Tavčarja.

Svoje spretnosti je nato pokazal tudi mladinski pihalni orkester, ki ga sestavljajo člani lanskega otroškega orkestra. Pod taktirko Irine Perosa so mladi godbeniki postregli z zabavnim repertoarjem primernim za otroke, in sicer s koračnico in pa melodijo risanege filma The Flintstones. Za presenečenje je nato poskrbela sama dirigentka malih godbenikov, ki se je postavila pred njihove »starejše« vzornike in jih dirigirala v priredbi glasbe Disneyevega animiranega filma Notredamski zvonar. Flavtistka, ki obiskuje dirigentsko šolo za pihalne orkestre v Ljubljani, je premagala tremo in se zelo dobro odrezala v svoji prvi preizkušnji z daljšo in klasično skladbo za člansko zasedbo. Godbeniki so nato občinstvu postregli še z venčkom štirih zimzelenih Avsenikovih skladb – na zvokih Z Avseniki na plesnem turnirju je v latinsko-ameriški priredbi zaplesala še dvojica plesalcev šole ASD Accademia Danze iz Trsta (Vittorio Gori in Giada Gravis), ki je dodatno obogatila skladbo. Za zaključno poslastico pa velja opozoriti še na priredbo glasbe iz filmov Jamesa Bonda, od klasičnih melodij do novejše Skyfall pevke Adele, ter na dodatke oz. na skladbo My way v priredbi Aleksandra Vodopivca, pri kateri je zaigral trobilni kvintet iz vrst samega orkestra.

želimo vam srečno novo leto

**BRANKOVIČ
SLADJAN**

**SRBSKE
SPECIALITETE
IN TIPIČNE
KRAŠKE JEDI**

Gabrovec, 24
Tel. 040 - 229168

URNIK:
torek - nedelja
od 8.00 do 23.00
Ob ponedeljkih
zaprto.

GABROVEC
ABROVIZZA
*Društvena Gostilna
Trattoria Sociale*

Fiori Savina

izdelovanje šopkov
in vencev za vse
priložnosti z možnostjo
dostave na dom

Ul. dell'Istria 8/b -Trst
Tel. 040 763856

DANEV

**PRAZNJENJE GREZNIC
PREGLEDI S TV KAMERO
ZIDARSKA DELA**

Obrtna cona Zgonik • Proseška Postaja 29/C
Tel. 040 2528113 • Fax 040 2528124
info@danev.it • www.danev.it

Vsem svojim
članom

*želi prijetna
praznovanja,
zdravo
in srečno 2015*

**DRUŠTVO
SLOVENSKIH
UPOKOJENCEV
V TRSTU**

SLAŠČIČARNA GASPERI ŽETKO LEO

kruh

slaščice

Ul. Carducci 39 TS, tel. 040/636244

Trgovina Konfekcije

Draga
Sancin Karolina

Tel. 040 228133
Boljunec, 391

EDILEGNO SANTACROCE SP

KRIŽ 9/A, DEVIN NABREŽINA (TS)
Tel: 040 220 436, Mob: 348 1403850, 346 9830373

DRVA ZA KURJAVO - tudi na paleti
PELETI Z VISOKO KALORIČNO VREDNOSTJO
BRIKETI, VŽIGALNE KOCKE
PREMOGOVNI BRIKETI, OGLJENI BRIKETI
GLP JEKLENKA AGIP, PROPAN JEKLENKA AGIP

**URNIK: ponedeljek - petek od 8.00 do 17.00
sobota od 8.00 do 12.00**

Bar Makadam

MAKADAM SNC
DI HUSU TAMARA & C.
PROSEK - PROSECCO 1
Tel: 040 251043

POGREBNO PODJETJE

*N trenutku
žalosti...* *San Giusto
Lipa* *vljudnost
...in tradicija*

OPČINE - Proseška Ulica 18
TRST - Ul. Torre Bianca 37/a
TRŽIČ - Ul. San Polo 83 - Zelena Številka 800 860 020

ZELENA ŠTEVILKA (800 833 233)
Tel. 345 2355013

Center Hotel
*** Bazovica - Trst

Center Hotel
Ul. Igo Gruden, 43
34149 Bazovica (TS)
Tel. +39 040 9221334
www.centerhotel.it

Al Tiglio Pri Lipi
TRATTORIA GOSTILNA PIZZERIA

Al Tiglio Pri Lipi
Ul. Srečko Kosovel, 3
34149 Bazovica (TS)
Tel. +39 040 9220163
www.trattoria.centerhotel.it

GLASBA - Na mednarodnem tekmovanju »Città di Albenga«

Pianistki Petri Grassi prestižna 2. nagrada

Nastopila je štiriročno z Milančanom Luco Scaccabarozzijem

Od 27. do 31. decembra poteka v srednjeveškem obmorskem mestecu Albenga v Liguriji 27. mednarodno klavirsko tekmovanje »Città di Albenga«. Tekmovanje velja za eno izmed najbolj prestižnih klavirskih tekmovanj v Italiji, vsako leto privabi množico pianistov z vsega sveta. Namenjeno je vsem starostnim kategorijam. Mlada Tržačanka Petra Grassi in Milančan Luca Scaccabarozzi sta se pomerila v kategoriji »odličnost štiriročno« (eccellenza a quattro mani), ki velja za najbolj tehtno kategorijo tekmovanja, saj nima starostnih omejitev.

Klavirski duo Grassi - Scaccabarozzi je v Liguriji predstavil 20-minutni program, ki je obsegal celo suito Clauda Debussy-ja Petite suite za klavir štiriročno in Rachmaninoffovo Slavo iz zbirke šestih skladb op.11 za klavir štiriročno. Komisijo so sestavljali ugledni italijanski in mednarodni koncertni mojstri, katerim je predsedoval M^o Stefano Fiuzzi. Duo Grassi - Scaccabarozzi je za svoj nastop prejel odličnih 92 točk in tako dosegel 2. nagrado. Komisija je duo pohvalila za uravnotežen zvok, tehnično izoblikovanost in umetniški vtis. Temperamenta pianista sta si tako pridobila novo izkušnjo in nagrado, ki potrjuje njuno glasbeno pot.

Petra Grassi je z odliko diplomirala na tržaškem konservatoriju, od malih nog je sicer bila učenka Glasbene matice pri prof. Beatrice Zonta. Na isti šoli

Pianista Petra Grassi in Luca Scaccabarozzi

poučuje klavir. V obdobju diplome se je izpopolnjevala pri slavni klavirski pedagoginji Giuliani Gulli. Milančan Luca Scaccabarozzi je z odliko diplomiral na milanskem konservatoriju in se izpopolnjeval pri velikem mojstru Pier-narcisu Masi-ju za komorno glasbo. Pianista sodelujeta v vokalnih ansamblih in sta oba dirigenta. Njihova eklektična duša jim odpira veliko možnosti eksperimentiranja, s čimer se nenehno bogatita in rasteta.

LICEJ SLOMŠEK - Prva razreda

Srečanje z M. Tretjakom in vodnikom po Sloveniji

Dijaki iz 1.H in 1.DE razreda liceja Antona Martina Slomška smo se udeležili predstavitve vodnika Vojmirja Tavčarja in Mitje Tretjaka »Slovenija v žepu«. Soavtor Mitja Tretjak nam je svoje delo predstavil v Narodnem domu v Trstu. Obrazložil nam je postopek izdelave knjige in koliko ljudi je pri tem potrebnih. Večina od nas je mislila, da pri izdelavi sta potrebna samo avtor in občasno tudi ilustrator, toda ugotovili smo, da brez založbe, fotografa, urednika in lektorja, knjige ni mogoče objaviti.

Ko smo si knjigo natančno ogledali, nam je avtor predstavil zanimivo igro. Po skupinah smo na list morali napisati to, kar vsebuje poglavje. Druga igrice je bila kviz, v katerem smo se morali razdeliti v štiri skupine in odgovoriti na vprašanja o zanimivosti Slovenije (odgovori so bili v knjigi). Med

kvizom smo se večkrat ustavili, ker nam je pisatelj povedal nekaj zanimivih dogodkov o zgodovini in o sodobnosti Slovenije. Pri tretji in zadnji igri smo dobili zemljevid Slovenije, na katerem smo morali označiti nekatere slovenske predele. Na koncu je gospod Tretjak sestal vse pravilne odgovore in razglasil rezultate.

Slovenija v žepu je vodnik Slovenije primeren tako za najstnike kot za odrasle. Knjiga vsebuje najlepše in najzanimivejše kraje v Sloveniji; o vsakem kraju je kratek uvod, nekaj informacij, zgodovina, zanimivosti in do-brote, ki jih tam lahko najdemo. Nekatera poglavja vsebujejo tudi naslove spletnih strani, kjer lahko poglobimo naše informacije.

Predstavitve je bila res zanimiva, saj je aktivno sodelovanje preprečilo, da bi se dolgočasili.

GLEDALIŠČE V Contradi nova predstava za otroke

Gledališče La Contrada bo tudi letos začelo novo leto s premiero nove otroške produkcije: tokrat so se lotili svojске odditave pravljice o Lepotici in zveri, ki so ji dodali podnaslov Vrtnica ni samo vrtnica. V luči sodobnosti sta jo priredili Livia Amabilino in Lorella Tessarotto: princ, ki ga je zlobna čarovnica spremenila v grdo bitje z velikimi uhlji in kosmatimi obrvmi, je v bistvu mlad moški našega časa, ki išče pravo dekle, da bo izničila urok. Lepotica ima veliko srce in v Zveri prepozna romantični značaj.

Predstavo je režirala Daniela Gattorno, Lepotico igra Enza De Rose, Giulio Settimo in Francesco Godina igrata ostale like v zgodbi; sceno je ustvarila Gisella Leone, kostume Rossella Plaino in Daniela Gattorno.

Predstavo bodo igrali v Bobbiovem gledališču. Krstna uprizoritev bo v petek, 2. januarja, ponovitve bodo na sporedu do 6. januarja z začetkom ob 16.30; v nedeljo, 4., in v torek, 6. januarja, sta predvideni tudi matineeji ob 11. uri.

TREBČE - Učenci COŠ Pinka Tomažiča

Na obhodu po vasi peli koledniške pesmi

V ponedeljek, 22. decembra in v torek, 23. decembra, smo učenci COŠ Pinka Tomažiča iz Trebče koledovali po vasi. Peli smo koledniške pesmi, ki smo jih pred leti zbrali po okoliških vaseh in objavili v zbirki »Hura!« ter posneli na zgoščenki z istim naslovom. Zahvaljujemo se vsem vaščanom, ki so nas tople sprejeli in nas obdarili z dobrotami in denarnim prispevkom s katerim bomo nabavili didaktični material.

Učenci COŠ P. Tomažič

MRAZ - Podjetje AcegasApsAmga

Vodne števec je treba zavarovati pred ledom

Pozor na zunanje števec vodne napeljave. V dneh, ko je živosrebrni stolpec zdrknil pod ničlo obstaja nevarnost poledenitve. Zato je podjetje AcegasApsAmga pozvalo stranke, ki imajo vodne števec na prostem in vsekakor nameščene na lastnem zemljišču, da poskrbijo za njihovo izolacijo. Obložiti jih morajo s poliuretanom ali kakim drugim izolacijskim materialom z debelostjo najmanj 2,5 centimetra, da lahko kljubujejo mrazu. Podjetje pa je odsvetovalo uporabo krp ali kakih drugih tovrstnih materialov, ker vsrkavajo vodo, ki bi z zmrzaljo poledenela in postala nevarna za vodovodno omrežje.

Posebno pozornost je treba posvetiti tudi vodni napeljavi v notranjosti opuščenih gradenj, tistih brez ogrevanja, ker bi lahko tudi v teh primerih voda poledenela. Podjetje svetuje lastnikom, naj pustijo vodne pipe delno odprte s curkom vode, ki naj bi preprečil poledenitev.

Včeraj danes

Danes, SREDA, 31. decembra 2014

SILVESTER

Sonce vzide ob 7.45 in zatone ob 16.30 - Dolžina dneva 8.45 - Luna vzide ob 13.17 in zatone ob 3.51.

Jutri, ČETRTEK, 1. januarja 2014

NOVO LETO

VREME VČERAJ: temperatura zraka 6 stopinj C, zračni tlak 1010 mb ustaljen, vlaga 55-odstotna, veter jugovzhodnik 15/60 km na uro, nebo rahlo pooblačeno, morje rahlo razgibano, temperatura morja 13 stopinj C.

Šolske vesti

DIZ J. ŠTEFANA sporoča, da bo šola zaprta danes, 31. decembra in 5. januarja.

RAVNATELJSTVO LICEJA A.M. SLOMŠEK sporoča, da bo šola zaprta danes, 31. decembra in 3. januarja.

RAVNATELJSTVO LICEJA F. PREŠERNA sporoča, da bodo uradi tajništva in ravnateljstva zaprti danes, 31. decembra in 5. januarja.

NA DTTZ ŽIGE ZOISA bodo uradi zaprti v ponedeljek, 5. januarja.

ZDRUŽENJE STARŠEV COŠ M. Samsa in I. Trinko-Zamejski toplo vabi vse zainteresirane na obveščevalni sestanek za vpis otrok v 1. razred v sredo, 14. januarja, ob 17. uri v prostorih slovenske osnovne šole pri Domju. Bodoče prvošolke bo uč. Biserka Cesar razveselila z branjem pravljice ob čaju in piškotih.

DIZ J. ŠTEFAN sporoča, da bo dan odprtih vrat v petek, 16. januarja, od 18.30 do 20.00. Profesorji posameznih oddelkov vam bodo na razpolago za katerokoli pojasnilo in informacijo. Toplo vabljeni!

Izleti

SPDT vabi v četrtek, 1. januarja, na tradicionalni pohod na Medvedjak. Zbirališče ob 14. uri na Poklonu pri restavraciji na Repentabru; od tod se bodo pohodniki podali proti vrhu, kjer si bodo voščili in nazdravili novemu letu.

VZPI - ANPI BOLJUNEC, prireja izlet v torek, 13. januarja, na Sv. Ano pri Starem Trgu, in vabi na tradicionalno komemoracijo padlim borcem v NOB, med katerimi je bil tudi naš domačin Josip Maver. Odhod ob 8.30 iz pred gledališča F. Prešeren. Info v klubbu F. Prešeren ali na tel. 347-1573307 (Walter Maver).

Prispevki

V spomin na dragega Pepija Kralja daruje družina 200,00 evrov za Sklad Mitja Čuk.

31.12.1969

31.12.2014

Minilo je 45 let, odkar si me zapustila, predraga sestra

Paola Olenik

Spomin nate je v mojih mislih in srcu vedno živ.

Sestra Marija

Našemu vedno skrbnemu in delavnemu

Silvanotu Čoku

je to leto osem desetic naložilo. Ob lepem jubileju ti vsa tvoja družina želi, da energije mnogo bi še v življenju zbral, da srečen, čil, dejaven bi še ostal.

Po mnogih uspehih je danes

Silvano Čok

osvojil vrh 80 let. Da bi še mnogo let veselo in poskočno korakal po poteh življenja mu iskreno voščijo

družine Antler

Čestitke

JULIJA je poskrbela, da so za Inko, Alana in Ivana prazniki še lepši. Iskreno jim čestitamo, novorojenki pa želimo v življenju same sončne dni. Vsi pri jogi SKD F. Prešeren. Kako hitro čas beži in danes KARIN 31 let slavi. Želimo in voščimo ti vsi, še na tisoče srečnih dni, posebno Sara.

Lekarne

Danes, 31. decembra 2014 ter v petek, 2. in soboto, 3. januarja 2015:
Običajni urnik lekarn:
od 8.30 do 13.00 in od 16.00 do 19.30

Lekarne odprte tudi od 13.00 do 16.00

Ul. dell'Istria 33 - 040 638454, Ul. Belpoggio 4 - 040 306283, Žavljje - Ul. Flavia 39/C - 040 232253, Fernetiči - 040 212733 - samo s predhodnim telefonskim pozivom in z nujnim receptom.

Lekarne odprte tudi od 19.30 do 20.30

Ul. dell'Istria 33, Ul. Belpoggio 4, Trg Giotti 1, Žavljje - Ul. Flavia 39/C, Fernetiči - 040 212733 - samo s predhodnim telefonskim pozivom in z nujnim receptom.

NOČNA SLUŽBA

Lekarna odprta od 20.30 do 8.30
Trg Giotti 1 - 040 635264.

Četrtek, 1. januarja 2015

Lekarne odprte od 8.30 do 13.00
Ul. dell'Istria 33, Ul. Belpoggio 4, Trg Giotti 1, Žavljje - Ul. Flavia 39/C, Fernetiči.

Lekarne odprte od 13.00 do 16.00
Ul. dell'Istria 33 - 040 638454, Ul. Belpoggio 4 - 040 306283, Žavljje - Ul. Flavia 39/C - 040 232253, Fernetiči - 040 212733 - samo s predhodnim telefonskim pozivom in z nujnim receptom.

Lekarne odprte od 16.00 do 20.30
Ul. dell'Istria 33, Ul. Belpoggio 4, Trg Giotti 1, Žavljje - Ul. Flavia 39/C, Fernetiči - 040 212733 - samo s predhodnim telefonskim pozivom in z nujnim receptom.

NOČNA SLUŽBA

Lekarna odprta od 20.30 do 8.30
Trg Giotti 1 - 040 635264.

www.farmacistitrieste.it

118: hitra pomoč in dežurna zdravstvena služba (od 20. do 8. ure, predpraznična od 14. do 20. ure in praznična od 8. do 20. ure)
Za dostavljanje nujnih zdravil na dom, tel. 040 350505 - Televisa.

Telefonska centrala Zdravstvenega podjetja in bolnišnic: 040 399-1111. Informacije KZE, bolnišnic in otroške bolnišnice, tel. (zelena številka) 800 - 991170, od ponedeljka do petka od 8. do 18. ure, ob sobotah od 8. do 14. ure. Nudi informacije o zdravstvenih storitvah, o združenih tržaskih bolnišnicah in o otroški bolnišnici Burlo Garofolo.

Kino

AMBASCIATORI - 16.00, 18.00, 20.00 »Il ragazzo invisibile«.

ARISTON - Dvorana je zaprta.

CINEMA DEI FABBRI - 15.30, 17.00 »La storia di Cino«; 18.30, 21.45 »Tre tocchi«; 20.15 »L'immagine mancante«.

FELLINI - 15.30, 17.30, 19.30 »Magic in the Moonlight«.

GIOTTO MULTISALA 1 - 16.00, 18.40 »L'amore bugiardo«.

GIOTTO MULTISALA 2 - 16.00, 18.00, 20.05 »Jimmy's hall«.

GIOTTO MULTISALA 3 - 15.45, 17.55, 20.05 »Storie pazzesche«.

KOPER - PLANET TUŠ - 13.15 »Božičkov vajenec in čarobna snežinka«; 18.40 »Butec in butec da«; 15.10, 18.10 »Eksodus: Bogovi in kralji«; 17.30 »Hobit: bitka petih vojska«; 16.20 »Hobit: bitka petih vojska 3D«; 13.40 »Igre lakote: Upor, 1. del«; 14.30, 16.30, 18.30 »Noč v muzeju: Skrivnost grobnice«; 13.10, 15.00, 17.00 »Paddington«; 13.30, 15.30 »Pingvini z Madagaskarja«; 14.20 »Pingvini z Madagaskarja 3D«; 16.10 »Samba«.

NAZIONALE - Dvorana 1: 15.00, 17.30, 20.00 »Lo Hobbit - La battaglia delle cinque armate«; 15.20 »I pinguini di Madagascar«; Dvorana 2: 15.00, 16.45, 18.30, 20.15 »Big Hero 6«; Dvorana 3: 16.20, 18.10, 20.00 »Il ricco, il povero e il maggiordomo«; 15.00, 16.45, 18.30, 20.15 »Paddington«; Dvorana 4: 17.00, 18.45, 20.30 »Un natale stupefacente«; 15.10 »Un gatto a Parigi«.

SUPER - Film prepovedan mladim izpod 18. leta starosti.

THE SPACE CINEMA - 15.20, 17.30 »Paddington«; 15.35, 17.45 »Il ragazzo invisibile«; 15.30, 18.25 »Lo Hobbit - La battaglia delle cinque armate«; 15.20, 15.40, 17.35 »Big Hero 6«; 15.40, 18.40 »L'amore bugiardo«; 15.40, 17.50 »Un natale stupefacente«; 17.55 »Il ricco, il povero e il maggiordomo«.

TRŽIČ - KINEMAX - Dvorana 1: 15.10 »Big Hero 6«; 17.00, 19.40 »Lo Hobbit - La battaglia delle cinque armate«; Dvorana 2: 15.00 »Paddington«; 16.45, 19.30 »L'amore bugiardo«; Dvorana 3: 15.30 »Un natale stupefacente«; 17.30, 20.10 »St. Vincent«; Dvorana 4: 14.45 »Il ragazzo invisibile«; 16.30, 20.20 »Il ricco, il povero e il maggiordomo«; 18.20 »Big Hero 6«; Dvorana 5: 16.00 »Paddington«; 17.45, 20.10 »Il ragazzo invisibile«.

Obvestila

SKLAD MITJA ČUK sporoča, da so srečni dobitniki: 03, 08, 21, 56, 76, 78 in 401.

OBČINA ZGONIK obvešča, da bodo uradi in občinska knjižnica zaprti danes, 31. decembra, v popoldanskih urah ter v petek, 2. januarja. Službe bodo po zakonu zagotovljene.

SDGZ IN SERVIS sporočata, da bodo uradi na sedežu in podružnicah danes, 31. decembra, popoldne zaprti.

KMEČKA ZVEZA TRST IN PATRONAT INAC obveščata člane, da bodo uradi zaprti od 1. do 6. januarja.

NARODNA IN ŠTUDIJSKA KNJIŽNICA, Ul. Sv. Frančiška 20, bo zaprta do 2. januarja.

SLORI obvešča, da bo zaprt zaradi dopusta do 2. januarja.

SOCIALNA SLUŽBA OBČIN OKRAJA 1.1 (Devin-Nabrežina, Zgonik in Repentabor) sporoča, da bo urad socialne službe, Naselje Sv. Mavra 124 - Sesljan, v petek, 2. januarja, zaprt.

SKD VIGRED sporoča, da so na razpolago društveni koledarji: pri od-

bornikih društva, v gostilni Gruđen (Šempolaj), v knjigarni Terčon in v kavarni Gruđen (v Nabrežini).

ODDELEK ZA MLADE BRALCE NŠK, Ul. Filzi 14, bo zaprt do 5. januarja.

KNJIŽNICA P. TOMAŽIČ IN TOVARIŠI pri SKD Tabor obvešča, da bo zaprta do 6. januarja.

LJUDSKI DOM (CANCIANI) iz Podlonejra, Ul. Masaccio 24, vabi v torek, 6. januarja, ob 18. uri na tradicionalno dobrodelno tombolo za: Emergency, Salaam - Otroci Oljke in Ne bombe, temveč bomboni.

OBČINSKA KNJIŽNICA NADA PERTOT v Nabrežini bo zaprta do vključno torka, 6. januarja.

KRU.T obvešča, da bodo društveni prostori zaprti do vključno srede, 7. januarja.

PUSTNA SKUPINA ŠEMPOLAJ vabi v sredo, 7. januarja, ob 20.30 v Štalco v Šempolaju na prvo srečanje in zbiranje prijav za udeležbo na pustnih povorkah 2015.

TELOVADBA ZA ZDRAVO HRBTENICO - Skupina 35-55 SKD France Prešeren iz Boljuna in vaditeljica Sandra sporočata, da bo telovadba, po božičnih in novoletnih praznikih, začela izjemoma v sredo, 7. januarja, od 9. do 10. ure.

PILATES - SKD IGO GRUDEN obvešča, da se bo vadba pričela v četrtek, 8. januarja, ob 18. uri. Ob torkih pa bo poleg redne vadbe ob 18. uri potekala vadba tudi od 19.15 do 20.30. Zaželeno so predhodna vpisovanja za nov termin. Pojasnila in vpis na tel. 0039 349-6483822 (Mileva).

TERAPEVTSKA VADBA PILATESA, pod vodstvom Mateje Šajna, v prostorih KRĐ Dom Briščiki se bo nadaljevala od četrta, 8. januarja, ob ponedeljkih in petkih ob 9.30 ter ob četrtek ob 19.30. Vabljeni novi člani ne glede na starost, spol ali telesno pripravljenost. Informacije na tel. 00386 40303578 (Mateja).

ZSKD obvešča, da bosta zaradi praznikov urada v Trstu in Gorici zaprta do petka, 9. januarja.

AŠD MLADINA organizira tečaj smučanja na snegu, ki vsebuje 5 celodnevnih lekcij, s pričetkom v soboto, 10. januarja. Nadaljuje se 17., 24., 31. januarja in 7. februarja! Potekal bo na smučiščih FVJ. Vpis in informacije na tel. 347-0473606.

AŠD SK BRDINA obvešča, da se nadaljuje vpisovanja za tečaje smučanja, ki pričnejo v nedeljo, 11. januarja. Info na sedežu društva, Repentabska ul. 38 - Opčine, ob ponedeljkih, od 20. do 21. ure, tel. 340-5814566 (Valentina). Ob priliki smučarskih tečajev bo ob nedeljah na razpolago avtobusni prevoz za člane društva v Forni di Sopra. Predviden odhod avtobusa ob 6.30 iz parkirišča izpred črpalke ESSO na Opčinah. Info in prijave na tel. 335-5476663 (Vanja).

OBČINA DOLINA IN KULTURNA DRUŠTVA vabijo občane starejše od 65 let na družabnost, ki bo v soboto, 10. januarja, ob 18.00 v prostorih večnamenskega središča na Dolgi kro-

Vsem, ki ste prispevali 5 tisočink svojega dohodka našima ustanovoma in ostalim darovalcem, **se iskreno zahvaljujemo za razumevanje in podporo.**

Obenem voščimo vam in ostalim prijateljem Vesele praznike ter srečno, zdravo in uspehov polno Novo leto!

Vsi pri Skladu in Vzgojno zaposlitvenem središču Mitja Čuk

ni v Dolini. Za hrano in pijačo bo poskrbljeno.

SPLOŠNO KMETIJSTVO: 150-urni osnovni tečaj za pridobitev spretnosti, potrebnih za vodenje kmetije ob ponedeljkih in sredo, od 18. do 22. ure. Vpis od 12. januarja dalje na sedežu Ad Formanduma, Ul. Ginnastica 72. Tel. 040-566360, ts@adformandum.org. Pričetek 2. februarja.

VODENJE AGRITURIZMA: 100-urni tečaj za pridobitev spretnosti in strokovnega znanja za vodenje agriturizma ob ponedeljkih in sredo, od 18. do 22. ure. Vpis od 12. januarja dalje na sedežu Ad Formanduma, Ul. Ginnastica 72. Tel. 040-566360, ts@adformandum.org. Pričetek 2. februarja.

SLOVENSKA PROSVETA razpisuje štiri študijske štipendije iz Sklada Albina Ločičnika. Namenjene so slovenskim univerzitetnim študentom in študentkam inženirstva s stalnim bivališčem v FJK, ki so se v š. l. 2014/15 vpisali na študij omenjene smeri. Prošnje je treba nasloviti na Slovensko prosveto, Ul. Donizetti 3 (Trst) do 15. januarja. Razpis je objavljen tudi na www.slovenskaprosвета.org.

ŠC MELANIE KLEIN obvešča, da bo urad, Ul. Cicerone 8, zaprt do 15. januarja. Info na info@melanieklein.org.

Poslovni oglasi

GOSPODARSKO DRUŠTVO NA KONTOVELU IŠČE novega upravitelja gostilne.

Zainteresirani naj se javijo

na tel. št. 348 2511687 (Branko)

Mali oglasi

DIPLOMIRANA IZ TUJIH JEZIKOV in književnosti pomaga pri podpornem pouku, pisanju domačih nalog in učenju, od osnovne šole dalje. Tel. št.: 320-0335479.

MLADA DRUŽINA išče hišo s terenom (po možnosti tudi kmetijska zemljišča), ali zazidljivo parcelo na Krasu. Tel. št. 349-1037122.

PRODAM dve sliki Stanota Žerjale (po ugodni ceni). Tel. št. 331-7114399.

PRODAM ford mondeo SW ghia TDI, letnik 2005, sive temne metalizirane barve, v dobrem stanju. Tel.: 347-7145565.

PRODAMO HIŠO z vrtom v Štanjelu, na slovenskem Krasu, cena po dogovoru. Tel.: 00386-41314995.

ZLAT PRSTAN smo našli pred telovadnico v Repnu. Kdor ga pogreša, naj pokliče št. 348-5165977.

Prireditve

BOŽIČ Z NAMI 2014 danes, 31. decembra: ob 19. uri zahvalna sv. maša s petjem MeCPZ Sv. Jernej in s petimi litanijami MoKZ Stane Malič.

ŽUPNIJA SV. MARTINA vabi vse ljubitelje božičnih pesmi na koncert, ki bo v soboto, 3. januarja, ob 19.30 uri v domači cerkvi. Nastopa Grajski oktet iz Moravč.

DEŽELNA ZBOROVSKA REVIIJA NATIVITAS, v organizaciji ZSKD in USC I FJK: V nedeljo, 4. januarja, ob

Uprava občine Dolina

se iskreno zahvaljuje vsem društvom, ki so sodelovala na dogodku

Božič v Bregu 2014

še posebej režiserki Boži Hrvatič.

Obenem vošči vsem občanom srečno in uspešno 2015!

16.00 v cerkvi sv. Janeza Krstnika v Boljuncu, koncert »Nativitas v Bregu«, v organizaciji MePZ F. Venturini. Nastopa pevska skupina »Sot el agnul« iz Galleriana di Lestizza (Videm), ŽePS Stu ledi iz Trsta in MePZ F. Venturini. V sredo, 7. januarja, ob 20.00 v cerkvi sv. Trojice na Katinari, koncert »Božični čas«, v organizaciji zbora Tončka Čok. Sodeluje Nomos Ensembles Wind Quartet.

ŽUPNIJA SV. MARTINA vabi na praznik Gospodovega razglasenja (Sv. trije kralji) k sv. maši ob 10.30, pri kateri bo nastopal MPZ Lubnik iz Škofje Loke.

TRADICIONALNA RAZSTAVA JASLIC z vsega sveta v župnijski dvorani in v cerkvi v Nabrežini so na ogled ob sobotah in praznikih do nedelje, 11. januarja, od 16. do 20. ure.

Turistične kmetije

AGRITURIZEM BELLAVISTA-PREBENEG ima na razpolago še nekaj mest

za **SILVESTROVANJE**

večerja + glasba v živo (50€/osebno)

Tel.: 331 7114399

Osmice

DRUŽINA ZAHAR je odprla osmico v Borštu 58. Tel. št.: 348-0925022.

OSMICO je v Mavhinjah 58/A, odprla družina Pipan-Klarič. Toplo vabljeni! Tel. št. 040-2907049.

OSMICO je v Prečniku odprl Šemec. Tel. št.: 040-200613.

SILVANO FERLUGA vabi na osmico pri Piščancih.

V LONJERJU št. 255 je odprl osmico Damjan Glavina. Tel.: 348-8435444.

Loterija 30. decembra 2014

Bari	28	56	21	85	67
Cagliari	87	72	48	79	31
Firenze	61	12	57	63	64
Genova	7	14	63	51	26
Milan	58	17	1	36	84
Neapelj	47	61	63	27	15
Palermo	36	41	39	20	24
Rim	56	16	58	87	67
Turin	49	59	33	81	62
Benetke	49	29	9	40	88
Nazionale	80	52	66	69	51

Super Enalotto št. 156

5	24	51	76	77	79	jolly 8
Nagradni sklad						19.277.742,05 €
2 dobitnika s 6 točkami						9.022.485,33 €
Brez dobitnika s 5+1 točkami						– €
3 dobitniki s 5 točkami						76.853,16 €
684 dobitnikov s 4 točkami						339,35 €
25.248 dobitnikov s 3 točkami						18,32 €

Superstar

63

Brez dobitnika s 5 točkami	– €
4 dobitniki s 4 točkami	33.935,00 €
111 dobitnikov s 3 točkami	1.832,00 €
1.978 dobitnikov z 2 točkama	100,00 €
13.059 dobitnikov z 1 točko	10,00 €
28.035 dobitnikov z 0 točkami	5,00 €

SLOVENIJA - Novoletna poslanica predsednika vlade

Miro Cerar: »Leto 2015 bo za Slovenijo prelomno«

LJUBLJANA - Slovenski premier Miro Cerar v poslanici ob iztekajočem se letu in prihajajočem novem letu napoveduje, da bo leto 2015 za Slovenijo prelomno, ob tem pa obljublja boljše čase. Državljanom v novem letu želi srečo in zdravje, želi pa si, da bi v letu 2015 ustvarili še več medsebojnega zaupanja in uresničili naše skupne cilje. »Slovenci premoremo vztrajnost in trmo, ki nas v težkih časih krepi v prepričanju, da nam ni bilo nikoli nič podarjeno; da smo se morali kot narod vedno boriti za svoj obstoj; da kriza, s katero se soočamo zadnja leta, ne bo minila sama od sebe,« je dejal na TV Slovenija.

Povedal je, da ne bi bilo pošteno, če bi državljane slepil, da je gospodarskih težav konec. Ob tem pa poudarja, da se stanje izboljšuje. »Naša vlada bo v sodelovanju z vsemi, ki so pripravljeni na dialog in sodelovanje, naredila vse, da bomo v novem letu končno obrnili negativne trende. Takšna naloga je izvedljiva. Slovenci bomo presegli krizo. Pogoj za naš skupni uspeh sta politična stabilnost in vztrajanje pri začrtanih ciljih,« pravi premier.

Po njegovih besedah je dosedanja recesija v veliki

meri posledica naših napačnih odločitev v preteklosti, vendar pa tudi globalne finančne in ekonomske krize. »Pessimizem je med nami vzbudil strahove, da je ta kriza nepremagljiva, da je nikoli ne bo konec. To ne drži. Slovenija gre počasi, a vztrajno naprej. Pred nami so boljši časi,« napoveduje predsednik vlade.

Ob tem se je ozrl tudi v leto, ki se izteka. »V iztekajočem se letu smo spoštljivo obeležili spomin na stoletnico začetka prve svetovne vojne, v novem letu pa se bomo spomnili konca druge svetovne vojne, ki po sedemdesetih letih pri mnogih naših ljudeh še vedno zbujajo težke spomine in bolečine,« pravi Cerar in opozarja, da se pot do pomiritve začne z našim sočutjem in spoštovanjem. »Najvišji državni voditelji pa smo odgovorni, da upravičimo sloves Slovencev kot civiliziranega naroda in dostojno izkažemo spoštovanje do vseh naših mrtvih.«

V minulem letu so nas mogočne sile narave, ki so poškodovale skoraj polovico naših gozdov in poplavlile mnoge domove, povezale v veliki solidarnosti in medse-

Slovenski premier Miro Cerar

ARHIV

bojni pomoči, našteva. »To skupno, pozitivno energijo, moramo v čim večji meri aktivirati tudi pri izpeljavi nalog, ki nas čakajo v prihodnjem letu in vodijo v izboljšanje našega gospodarskega in socialnega položaja,« je prepričan Cerar.

Burja in sneg povzročila veliko težav v Dalmaciji

SPLIT - Zaradi močne burje so včeraj zaprli nekatere državne ceste, ki povezujejo Dalmacijo z notranjostjo Hrvaške. Meteorologi napovedujejo, da bo tudi silvestrovo na Hrvaškem mrzlo, s temperaturami do 20 stopinj pod lediščem ter da bo ponekod ob obali pihala izjemno močna burja. Včeraj je bila temperatura v Splitu pod ničlo, kar ni pogost pojav, v prihodnjih dneh pa celo pričakujejo prvi sneg na otoku Paglagruža sredi Jadranskega morja.

V popoldanskih urah v ponedeljek se je sicer končala drama 16 izletnikov, ki so se odpravili iz Sinja in Splita proti gori Dinara, a jih je v nedeljo opoldne zajelo izjemno močno isnežno neurje. Med njimi je bila tudi mati s tremi otroki, najmlajši ima 15 mesecev. Gorski reševalci so dejali, da so izletnike reševali pri minus 15 stopinjah Celzija in vetru s hitrostjo do 150 kilometrov na uro. Izkušeni reševalci ne pominjajo tako močne in mrzle nevihte, ki bi lahko povzročila tudi veliko tragedijo.

SLOVENIJA - Podatki za prvih 9 mesecev

Javnofinančni primanjkljaj pri 4,5 odstotka BDP

LJUBLJANA - Slovenski javnofinančni primanjkljaj je v prvih devetih mesecih letošnjega leta dosegel 1,254 milijarde evrov, kar je 4,5% BDP. V enakem obdobju lani je znašal 1,691 milijarde evrov oz. 6,3% BDP. Javni dolg je konec septembra letos znašal 28,933 milijarde evrov oz. 78,1% BDP. Samo v tretjem letošnjem četrtletju je javnofinančni primanjkljaj znašal 387 milijonov evrov oz. štiri odstotke bruto domačega proizvoda (BDP), potem ko je v drugem četrtletju dosegel 368 milijonov evrov oz. 3,8% BDP, v prvih treh mesecih leta pa 499 milijonov evrov oz. 5,8% BDP. V prvih treh četrtletjih letos ni bilo novih

dokapitalizacij bank, v enakem obdobju lani pa so tekoči izdatki za dokapitalizacijo bank znašali 445 milijonov evrov oz. 1,7% BDP.

Če ne upoštevamo dokapitalizacije bank in izdatkov zaradi finančne krize, je primanjkljaj države v prvih treh četrtletjih lani znašal 1,246 milijarde evrov oz. 4,6% BDP, v enakem obdobju letos pa osem milijonov evrov več. Primanjkljaj države se je brez izdatkov zaradi finančne krize v tretjem četrtletju v primerjavi z enakim lanskim obdobjem bistveno povečal: lani je v tretjem četrtletju znašal 245 milijonov evrov oz. 2,6% BDP, letos pa 387 milijonov evrov oz. 4% BDP.

SLOVENIJA - Po večjih mestih silvestrovanja na prostem

V Ljubljani glasba na štirih trgih Ognjemeti in obiski Dedka Mraza

LJUBLJANA - Zadnji dan v letu 2014 bodo po vsej Sloveniji potekale prireditve, ki se bodo sklenile s silvestrovanji in pričakovanji novega leta. Dogajanje na prostem bo letos nekoliko krojilo vreme, predvsem napovedana mraz in veter, zaradi česar lahko pride do sprememb prvotnih načrtov prireditev. Bodo pa zagotovo ozračje ob polnoči ogreli ognjemeti. Silvestrovanja na prostem z živo glasbo pripravljajo v številnih večjih mestih in krajih po Sloveniji, pri čemer marsikje že čez dan načrtujejo obiske dedka Mraza in pripravljajo otroška silvestrovanja s simboličnimi, predčasnimi vstopi v novo leto.

Tako bo tudi v Ljubljani, kjer silvestrovanje za otroke pripravljajo letos prvič. Potekalo bo na Kongresnem trgu od 16. ure naprej in bo namenjeno družinam z otroki, starimi do okoli deset let. Skupaj z dedkom Mrazom in drugimi pravljničnimi junaki bodo v novo leto simbolično vstopili ob 17. uri.

Silvestrovanja na štirih ljubljanskih trgih se začnajo ob

21. uri. Osrednje silvestrovanje na Kongresnem trgu bo namenjeno najširšemu krogu obiskovalcev, na Pogačarjevem trgu bo glasbeno dogajanje naklonjeno ljubiteljem slovenskih izvajalcev popularne in narodno zabavne glasbe.

Na Trgu francoske revolucije bodo na svoj račun prišli ljubitelji alternativne rock glasbe, silvestrovanje na Mestnem trgu pa je tradicionalno namenjeno ljubiteljem popevk. Ob polnoči bo v primeru jasnega vremena nebo nad Ljubljano razsvetil ognjemet z Ljubljanskega gradu, v primeru neugodnega vremena bodo vstop v novo leto oznanile salve.

Pestro dogajanje se zadnji dan leta obeta tudi na Obali. V Piranu popoldne pripravljajo silvestrovanje za otroke na Tartinijevem trgu, v Kopru v Taverni načrtujejo ob 17. uri delavnice za otroke, plesni nastop in prihod dedka Mraza. Nočna silvestrovanja z živo glasbo bodo nato potekala na trgih Kopra, Izole in Pirana.

VITANJE - Kulturno središče evropske vesoljske tehnologije

Priznanje Javnega zavoda RS Ksevt Tatjani Rojc in Ludviku Toplaku

VITANJE - Vitanje in Vitanjčani so si prisvojili Hermana Potočnika-Noordunga, pionirja vesoljske znanosti, sicer rojenega v Pulju. Materin oče je bil Vitančan in Vitanje mu je najprej posvetilo spominsko sobo, nato pa sprejelo veliki projekt Kulturnega središča evropske vesoljske tehnologije, bolj poznane s kratico KSEVT, ki je danes Javni zavod Republike Slovenije.

Sama zgradba predstavlja presegnetljivi arhitekturni kompleks, čigar načrt je bil večkrat nagrajen in razstavljen tudi na Beneški bienali za arhitekturo: njena zasnova je delo arhitekturnih birojev Bevk-Perović, Dekleva-Gregorič, Ofis ter Sadar+Vuga in izhaja iz načrta bivalnega

kolesa, dela prve geostacionarne vesoljske postaje, kakor je opisana v Potočnikovi knjigi Problem vožnje po vesolju. Monolitno betonsko zgradbo sestavlja dvoje nizkih valjev. Dinamika med njima ustvarja vtis lebdenja in vrtenja. Osrednji razstavni prostor obkroža glavno, okroglo dvorano, ki se z gornjimi raziskovalnimi prostori povezuje skozi okroglo odprtino med obema prostoroma.

Avtorji so s tem želeli poudariti interakcijo med programom lokalne skupnosti in znanstvenim programom KSEVT. Glavno krožno dvorano z obeh strani obdaja polkrožna klančina, ki predstavlja osrednji razstavni prostor. Na vrhu klančine je prehod v manjši valj stavbe - v prvo

nadstropje, ki je namenjeno študijskim in raziskovalnim potrebam ter knjižnici oz. zbirki Zakladi modernosti.

V tem kontekstu je nastala tudi edinstvena umetnina Spektralni modulator 1969-2014 Tržačana Edvarda Zajca, svetovnega pionirja računalniške umetnosti, ki živi in ustvarja v Združenih državah Amerike, sicer tudi učenca Avgusta Černigoja: vendar ima Javni zavod KSEVT svoje izhodišče v zgodovinski avantgardi, točneje v tržaškem konstruktivizmu: v samem logu KSEVT-a prepoznavamo namreč postgravitacijsko skulpturo Tržačana Edvarda Stepančiča, ki je bila del Tržaškega konstruktivističnega ambien- ta, postavljene na razstavi v Ljudskem vrtu in Trstu leta 1927, katerega rekonstrukcija je razstavljena v Moderni galeriji v Ljubljani. Pri tej zgodbi je sodelovala tudi Tatjana Rojc.

Zavod KSEVT vsako leto ob občinski proslavi s častno listino počasti osebnosti, ki so povezane z umetnostnim ali znanstvenim sporočilom samega zavoda. Letos sta priznanje prejela Tatjana Rojc in Ludvik Toplak. Toplak je pred četrto stoletja začel osvetljevati pionirja vesoljske znanosti Hermana Potočnika Noordunga. Kot eden vodilnih v računalniškem podjetju Iskra Delta je bil pobudnik za prvi prevod in natis knjige Problem vožnje po vesolju pri založbi Slovenska matica leta 1986, ki je nastal 55 let za ameriškim in 50 let za ruskim prevodom ter je v slovenski skupnosti opravil nadvse pomembno nalogo. Desetletje kasneje, leta 1997, pa je kot dekan Uni-

Muzej v Vitanju ima obliko letečega krožnika

verze v Mariboru prav tako z lahkoto sprejel pobudo Dragana Živadinova za postavitve doprsnega obeležja Hermanu Potočniku Noordungu v Mariboru. Mariborska univerza je spomenik skupaj z Dunajsko univerzo postavila pred matično hišo, kjer stoji še danes. Toplak z vso zavestjo o Potočnikovem pomenu nenehoma širi vedanje o njem tudi kot direktor univerzitetnega raziskovalnega inštituta Alma Mater Europeana.

Na svečanosti v Vitanju 26. decembra je novoizvoljeni župan Mirko Polutnik Toplaku in Tržačanki Tatjani Rojc izročil častno listino, igralec Blaž Šef, ki je vodil svečanost, pa je prebral utemeljitev obeh nagradencev. V obrazložitvi je zapisano, da »Tatjana Rojc kot literarna zgodovinarica, komparativistka, nenehno raziskuje optimalne projekcije in travmatske zareze zapisane v jezikovne tkanine slovenskega in italijanskega jezika. Svoja spoznanja skoraj sočasno prenaša iz smeri Italije proti matici ter iz Slovenije v Italijo - tako v Rim, kot v Milan predvsem pa v tržaško umetniško in kulturno javnost -

tako slovensko kot italijansko. S svojo odličnostjo deluje na mnogih ravneh, na eni strani prenaša kozmopolitskost optimalnih duhov tržaške historične avantgarde in neoavantgarde, na drugi strani pa z veliko občutljivostjo brani mišljenje in lepoto slovenskega jezika, zapisanega v teksture Kosovela, Pahorja, Rebule in Miroslava Košute. Toda tisto, kar usodno zapisane v znaku KSEVT. Leta 2014 pa nas je povezala z Edvardom Zajcem kot začetnikom računalniške umetnosti, začetnikom kulturalizacije računalnika. Tudi računalnik je bilo potrebno naseliti z umetnostjo in kulturo. Mnogokrat se je pokazalo, da je Trst kulturna prestolnica sveta in kulturna prestolnica Slovencev. Tatjana Rojc je vest in zavest o tem duhu. «

Zgodba tržaške zgodovinske avantgarde in postavantgarde se tako nadaljuje.

Župan Vitanja Mirko Polutnik in Tatjana Rojc

VRH - Prepis lastništva na občino Sovodnje brez pravne podlage

Sodišče vrnilo jusu celotno premoženje

Po dvanajstih letih prizadevanj, zahtev in pravnih postopkov je bilo jusu Vrh sv. Mihaela vrnjeno premoženje. Sodba 521/2012 je bila izrečena 2. septembra letos na sodišču v Gorici - oddelek za civilne zadeve. Domačini so v tem času morali premostiti veliko ovir, zaprek in nerazumevanja. Walter Devetak je podpredsednik deželne koordinacije skupnih zemljišč, sicer pa že dobro desetletje spremlja dogajanje na tem področju tako na Tržaškem in še bolj na Goriškem. Tudi v domačem kraju. Zato smo se z njim pogovorili.

Kdaj in kako je bilo odtujeno premoženje vrhovske srenje?

Po letu 2002, potem ko se je občinska uprava odločila za prodajo dela parcele juserskega zemljišča krajanu, za gradnjo hiše. Tako odločitvi nihče ni nasprotoval, saj je občinska uprava že prej obravnavala nekaj podobnih primerov in v glavnem ustregla prošnjam. Le da se je tokrat v upravnem postopku, ob razparceliranju - izločitvi manjšega dela iz skupnega premoženja - in prepisu lastništva zapletlo. Na občino Sovodnje je bil prepisan celoten zemljejniski vložek srenje Vrh sv. Mihaela - Skupaj okrog 302 hektarja površin.

Po kakšni logiki, saj so bili vsi akti opravljeni po ustaljeni praksi in ob soglasju pristojnih organov?

Ne, vsi akti niso bili opravljeni po ustaljeni praksi. Prepis je bil opravljen na podlagi Kraljevega odloka z dne 28.3.1929 št. 499 in s privoljenjem deželnega komisarja za juserska zemljišča, ki ima po zakonu nadzor nad prodajo juserskih zemljišč. Le da je deželni komisar dal privoljenje samo za prodajo 810 kv. metrov, torej dela parcele, ne pa za prepis celotnega vložka. Postavilo se je pa še drugo vprašanje, spoštovanje deželnega zakona o upravljanju skupnega premoženja. Tržaški sodnik, pristojen za zemljiško knjigo, že leta ni dovoljeval prepisov in prodajo juserskih zemljišč, in to takoj po uvedbi deželnega zakona št. 3 z dne 5/1/96. Drugače pa so ravnali v Gorici. Ker sodnik v Gorici ni imel pravne podlage za prepis niti dela parcele, je samostojno odredil (lastnoročni pripis na aktu), naj se najprej prepiše na občino lastništvo celotnega vložka in nato se iz tega izloči del parcele, ki je bila prodana.

Kdaj ste se predstavniki vrhovske srenje zavedeli, da vam je bilo odtujeno premoženje?

Kmalu potem, ko je bil opravljen omenjeni upravni postopek, sem prisluhnil novicam o tem, kako se na tržaškem Krasu organizirajo jusarji za oživitve ter priznanje jusov in srenj pod vodstvom Carla Grgiča. Carlo je takrat organiziral in bil tudi soustanovitelj državne kozulte vseh juserskih zemljišč in srenj v Italiji. Bil je tudi prvi predsednik tega organizma. Stvar se mi je zdela bitnega pomena za naše ljudi na Krasu. Na goriškem in predvsem tržaškem Krasu je veliko površin, ki so skupna lastnina. Ne gre samo za tretjerazredna zemljišča ali gmajne in pašnike. Vedel sem, da je bilo tudi na Vrhju precej površin v lasti vrhovske srenje, zato sem se odločil, da bom preveril na zemljiški knjigi posest z namenom, da bi potem spet obudili vrhovski jus in vprašali vpis v deželni register. V zemljiški knjigi me je čakalo neljubno presenečenje. Celotni zemljejniski vložek je bil prepisan na občino Sovodnje.

Žal ste se tega zavedeli pozno. Pa bi se dalo ob sodelovanju občinskih upraviteljev

in pristojnih organov zadevo urediti, popraviti?

Seveda bi se dalo urediti že takrat, saj smo kot jus takoj večkrat pisali na občino, opozarjali na dejstvo in na nepravilnost, vendar od uprave nismo prejeli odgovora.

Naslednji koraki?

Sledil je niz prizivov na zemljiško sodišče, dve tožbi na rednem (civilnem) sodišču in sedaj zadnja tožba ter razsodba, ki potrjuje naše stališče - ne glede na določila o zemljiški knjigi -, da pritožba zoper knjižnega sodnika za nepravilno knjiženje zastara v petih letih, ne velja, če je bil prepis lastništva narejen brez pravne podlage. Ta sodba pomeni pravno podlago za številne podobne primere povsod v državi in mislim da je, kar zadeva to področje, edinstvena. Škoda le, da smo za to porabili, po nepotrebnem, tudi precej denarja in truda. Moram se posebej zahvaliti našemu odvetniku Robertu Mazzi, ki si je stvar vzel k srcu in se poglobil v zapleteno problematiko predpisov, ki zadevajo skupno premoženje. Prvi zakoni segajo v obdobje cesarice Marije Terezije in zatem v razgibano obdobje 19. in 20. stoletja. Segajo na področje mednarodne pogodbe (Rapalski sporazum), v obdobje fašizma in

vse do današnjih dni. Rad bi se zahvalil tudi predsedniku vrhovskega jusa, Avguštinu Devetaku, ki ni nikoli okleval, da se pravica doseže tudi preko sodišča, in pa koordinatorju Agrarne skupnosti Grgiču, ki je bil vedno pripravljen pomagati z nasveti, izkušnjami in pri iskanju finančnih sredstev za delno kritje sodnih stroškov.

Vrhovska srenja je spet formalno lastnica precejšnjega premoženja, kar je še zlasti pomembno z vidika ohranjanja in vzdrževanja okolja. Koliko je zemljiških površin, drugih objektov?

Površin je skupno 302 hektarjev. V teh so vključeni gozdovi, pašniki, kali, luže, vodnjaki, napajališča za živino, ceste. Kar veliko za tako majhno skupnost, kar se bo predvidoma poznalo v prihodnjih letih v splošno korist. Sedaj naš čaka veliko dela, zatem bomo skušali pridobiti nazaj še drugo vrhovsko jusersko premoženje, tudi približno 110 hektarjev zemljišč na območju Debele Griže. Premoženje je bilo odvzeto leta 1932. Upati je le, da na deželni ravni ne bo zmagala kratkovidna politika, ki skuša kar se da ovirati skupno imovino, kamor sodijo tudi srenjska zemljišča.

V.K.

Kraška gmajna na Vrhju

TRŽIČ - Razpis Občina želi slovensko spletno stran

Tržiška občina se želi opremiti s spletno stranjo tudi v slovenskem jeziku, zato je objavila razpis za njeno izdelavo.

Postopek razpisa bodo izpeljali preko računalniškega sistema Mepa; naložba je vredna 12.000 evrov, ki jih bodo črpali iz prispevka, vrednega 60.000 evrov, ki je bil tržiški občini dodeljen na podlagi zaščitnih zakonov 38 iz leta 2001 in 482 iz leta 1999 za spodbujanje uporabe slovenskega jezika v javnosti. Projekt predvideva izdelavo spletne strani v slovenščini, s pomočjo katere si prizadevajo za izboljšanje spletne komunikacije, pri čemer bodo upoštevali ministrska navodila glede spletnih storitev, ki jih krajevne uprave zagotavljajo državljanom. Na spletnem portalu tržiške občine bo tako živela stran tudi v slovenskem jeziku, s katero si bodo prizadevali za širjenje informacij o uporabi slovenščine v odnosu do javnih uprav. Spletnim obiskovalcem bodo tako na voljo tudi razni dokumenti, ki zadevajo zaščito slovenske narodne skupnosti v Italiji.

Na tržiški občini si bodo pri pripravi spletne strani v slovenščini zgledovali po deželi, ki je svojčas že izdelala podoben portal. Na novi spletni strani bodo na voljo tudi splošne informacije o slovenski narodni skupnosti v Italiji in o projektih mednarodne kooperacije, v pripravo katerih namenjajo na tržiškem županstvu posebno pozornost, tako da je Tržič v zadnjih letih soudeležen v več evropskih in mednarodnih projektih.

GORICA - Karabinjerji o neofašistični organizaciji

»Ni drugih teroristov«

Ko sta Franco Grespi in Ornella Garoli zapustila mesto, se je preiskovalno delo v glavnem zaključilo

Poveljnik Antonino Minutoli BUMBACA

Goriški karabinjerji so pozorno spremljali premike štirih Goričanov - Maurizia Gentileja, Giovannija Amorellija, Franca Grespija in Ornelle Garoli, ki so bili vključeni v italijansko neofašistično organizacijo Avanguardia Ordinovista. Ko pa sta pred nekaj meseci 52-letni Grespi in 53-letna Garolijeva zapustila Gorico, se je preiskovalno delo goriških karabinjerjev v glavnem zaključilo.

»V Gorici po njunem odhodu ni bilo drugih oseb, ki bi bile v stiku z njima ali ki bi bile kakorkoli vključene v organizacijo,« poudarja goriški pokrajinski poveljnik Antonino Minutoli in opozarja, da je tudi pojav mednarodnega trgovanja z orožjem zelo omejen, saj mu sile javnega reda namenjajo izredno pozornost. To po njegovih besedah dokazuje tudi razkrinkanje neofašistične organizacije. Minutoli pojasnjuje, da so goriški karabinjerji po prejetju obvestil iz LAquile pozorno nadzorovali trgovino, ki ju je Garolijeva vodila v Gorici in v kateri naj bi se domnevni teroristi tudi srečevali. Ženska je obrtne izdelke najprej prodajala nasproti spominskega parka, zatem se je selila v trgovino ob baru Metroquadro na Korzu Verdi, kjer je ostala le za kratek čas. Pred kratkim so v teh prostorih odprli kitajsko krojačnico. Garolijeva in Grespija so v okviru preiskave aretirali zunaj Furlanije Julijske krajine, medtem ko Maurizio Gentile in Giovanni Amorelli ostajata na prostosti.

GORIŠKA - Letos manj kaznivih dejanj Karabinjerji so na sledi organizirani tolpi tatov

Število kaznivih dejanj je letos v goriški pokrajini v primerjavi z lanskim letom upadlo za dvajset odstotkov. »Lani smo sile javnega reda skupno naštele 5177 kaznivih dejanj, letos pa se jih je nabralo 4005,« pojasnjuje pokrajinski karabinjerski poveljnik Antonino Minutoli in poudarja, da so letos karabinjerji obravnavali 2716 kaznivih dejanj. »Ropov je bilo letos 18, kar 16 smo jih obravnavali karabinjerji. Lani jih je skupno bilo 17, leta 2012 pa kar 26.« Minutoli pojasnjuje, da se je letos zelo znižalo število tatvin po stanovanjih, četudi je bilo v zadnjem trimesečju leta njihovih število kar visoko. »Od oktobra do decembra smo obravnavali cel kup tatvin v Ronkah in Štaranacu; očitno je bila na delu zelo dobro organizirana tolpa tatov, ki so zelo hitro premikali in so po vsej verjetnosti k nam prihajali po avtocesti. V stiku smo s karabinjerji iz ostalih treh pokrajin v deželi in tudi s kolegi iz Veneta, saj smo jim na sledi; enkrat smo jih že skoraj ujeli, preprčan sem, da nam bo prej ali slej to uspelo,« poudarja Minutoli. Letos so sile javnega reda v goriški pokrajini skupno naštele 2011 tatvin (lani jih je bilo 2330, leta 2013 pa 2363), med katerimi so jih 1561 obravnavali karabinjerji. »Če podrobneje analiziramo podatke, lahko ugotovimo, da je bilo letos 337 tatvin po stanovanjih, lani pa 440. Tatvin po trgovinah je letos bilo 197, lani pa 189,« pojasnjuje Minutoli in poudarja, da so veliko pozornost namenili tudi poostrenim nadzorom prometa. »Med božičnimi prazniki so nam priskočili na pomoč karabinjerji iz 13. regi-

GORIŠKA - Šolstvo V deželnem načrtu šola v Romjanu in nova smer v Gorici

Deželni odbor je med svojim večravnim zasedanjem odobril načrt za reorganizacijo šolske mreže za prihodnje leto, ki med drugim predvideva odprtje nove osnovne šole v Romjanu in spremembo na slovenskem tehničnem polu v Gorici, kjer na zavodu Canka uvajajo novo tehniško turistično smer, za katero bo ob poudarku na turističnih predmetih značilna velika pozornost do tujih jezikov.

V načrtu je za goriško pokrajino za prihodnje šolsko leto predvideno odprtje dveh novih šol; ena izmed njih bo v Romansu, kjer bo nove prostore dobila osnovna šola. Drugo odprtje je predvideno v Romjanu, kjer bo do začetka prihodnjega šolskega leta predvidoma nared nov slovenski šolski center, na katerega čakajo romjanski učenci in učitelji že vrsto let. S prihodnjim šolskim letom bo tudi več sprememb v višješolski ponudbi. Poklicni zavod za trgovske dejavnosti Ivan Cankar bo nadomestila nova tehniška turistična smer, v kateri bodo posebno pozornost namenili jeziku. Na zavodu D'Annunzio bodo imeli novo smer, ki bo namenjena študiju kemije in biotehnologije, na zavodu Brignoli-Einaudi-Marconi v Štaranacu se bodo posvetili učenju logistike. Na višjih srednjih šolah Brignoli v Gradišču in Cossar-Da Vinci v Gorici bodo uvedli tudi razne večerne tečaje.

NESREČA - Med plovbo iz Patrasa v Ancono

Požar na trajektu preživel tudi šofer iz Volčje Drage

»Oče je v redu. Je na varnem na ladji, ki pluje proti kopnemu,« je včeraj za Primorski dnevnik povedala hči Zorana Korona, šoferja tovornjaka iz Volčje Drage, ki je preživel nedeljski požar na grškem trajektu Norman Atlantic. Po znanih informacijah je bil Koron edini slovenski državljani na krovu nesrečnega trajekta.

Trajekt je plul iz grškega Patrasa v Ancono. Na njem naj bi bilo preko štiri sto potnikov in članov posadke. 168 metrov dolgo plovilo je v nedeljo zjutraj blizu obale otoka Krf zajel požar. Ta naj bi izbruhnil v garažnem prostoru, kjer je bilo skoraj 200 vozil, nato pa se je širil na druge dele trajekta. Po poslanem klicu na pomoč je stekla reševalna akcija, ki je trajala več kot 24 ur. Pretreseni, prestrašeni in premrazeni potniki so s palube trajekta pošiljali pretresljiva sporočila. Med njimi je bil tudi Zoran Koron iz Volčje Drage, ki je v kriznih urah uspel nekajkrat telefonirati svojemu delodajalcu Simoneju Gruarinu. Kot navaja Messaggero Veneto, se je Koron prvič oglašil v nedeljo zjutraj. »Na ladji se je vnel požar. Dragi Simone, izgubil si tovornjak,« je Zoran povedal svojemu delodajalcu, potem pa se je še nekajkrat oglašil. Zadnjič je klical ob peti uri v ponedeljek zjutraj, ko se je Gruarinu potožil, da je na krovu ladje ves premočen in utrujen ter da ne ve, koliko časa bo lahko še zdržal. Potem se Zoran ni več oglašil, zaradi česar je bil Gruarin vse bolj zaskrbljen. »V ponedeljek ob 10. uri zjutraj sem na spletni strani italijanske vojaške mornarice zagledal fotografijo, na kateri sem med rešenimi potniki opazil moškega, podobnega Zoranu. Fotografijo sem nato poslal ženi, ki ga je prepoznala,« je za Messaggero Veneto povedal Simone Gruarin. Da je na trajektu prisoten tudi slovenski državljani, se sprva ni

vedelo. Slovensko veleposlaništvo v Atenah je bilo o tem obveščeno včeraj, ko je prejelo obvestilo s strani grškega zunanjega ministrstva, ki je pojasnilo, da je bil potnik na seznamu naveden kot italijanski državljani. Zato je grško zunanje ministrstvo najprej objavilo sporočilo, da na krovu ni slovenskih državljanov.

Zoran Koron namreč dela za avto-prevozniško podjetje Gruarin autotrasporti iz kraja Sesto al Reghena v porcenonski pokrajini. Grško zunanje ministrstvo je verjetno zato sprva veleposlaništvu v Atenah sporočilo, da na krovu ponesrečenega trajekta ni slovenskih državljanov. Na seznamu rešenih potnikov pa so ga kasneje navedli kot slovenskega državljan. Kot smo izvedeli, je bil s helikopterjem uspešno rešen s trajekta in je svoji družini že sporočil, da je v redu. Na krovu italijanske vojaške ladje San Giorgio je včeraj popoldne plul proti Brindisiju. (km, ur)

Zoran Koron (levo); med reševanjem s kapuco na glavi (zgoraj)

DOBERDOB - Nagrajeni čebelar Silvan Ferfolja

Kraški med izstopa

Na doberdobskem Krasu so zalogo medu nekoč pobirali enkrat na sezono, danes to opravi trikrat

Silvan Ferfolja s prestižnim priznanjem (levo) in njegovi voščeni izdelki (zgoraj)

FOTO VAS

Jutri ne bo odvoza odpadkov

Iz podjetja Isontina Ambiente sporočajo, da jutri, 1. januarja, ne bodo odvažali odpadkov izpred domov. Predvideni odvoz je odložen na naslednji dan - petek, 2. januarja. Nekaj sprememb bo tudi v torek, 6. januarja, ko bodo redno odvažali plastiko v območju A, vlažne in suhe odpadke v območju C in v vzhodnem delu Trziča, vlažne odpadke v območju D in v severnem delu Trziča. V torek, 6. januarja, ne bodo odvažali odpadkov v območjih B, E, F, v Štaranca- nu ter v zahodnem in južnem delu Trziča.

Obnavljajo razsvetljavo

V Trziču obnavljajo javno razsvetljavo. V postavitev novih svetil v petih ulica mestnega središča bo občinska uprava vložila 300.000 evrov. V Ulici Verdi bodo namestili 35 novih svetil, v Ulici Boito pa 62. V Ulici San Polo bodo zamenjali pet dotrajanih drog, v Ulici Valentinis pa petnajst. Ulica Boito bo nazadnje dobila 14 novih svetil.

GORICA - Po prepovedi bivakiranja

Brezdomka zapustila park in zavrnila pomoč

Elsa v svojem zavetišču

BUMBACA

Brezdomka s Sardinije Elsa Sotgia je včeraj zapustila goriški spominski park, potem ko je prejšnjih dneh župan Ettore Romoli izdal odredbo, s katero je prepovedal bivanje po mestnih zelenicah in vrtovih. Zaradi padca temperatur so občinske socialne službe brezdomki ponudile možnost bivanja v zavodu Contavalle, vendar je Elsa njihovo ponudbo zavrnila. Včeraj pod večer je pobrala svoje stvari, zapustila park in odšla neznan kam. Danes bodo območje, kjer si je uredila zavetišče, očistili delavci smetarskega podjetja. V zadnjih dneh so v parku bivakirali tudi nekateri afganistanski priseljenci; včeraj popoldne jih je nekaj posedalo po klopih sredi parka, kljub županovi prepovedi so noč najverjetneje prespali pod milim nebom.

SOLKAN

V bližini železniške postaje našli truplo 75-letnega krajana

Novogoriška policija je bila včeraj nekaj minut po 14. uri obveščena, da v bližini železniške postaje Solkan leži moški, ki ne kaže znakov življenja. Na kraj so takoj odšli policisti, ki so z ogledom prizorišča in z zbiranjem obvestil ugotovili, da se truplo pokojnika nahaja približno 100 metrov od železniške postaje v smeri solkanskega mostu. V postopku so policisti potrdili, da gre za 75-letnega moškega, slovenskega državljan, doma iz Nove Gorice. Smrt pokojnika je potrdila dežurna zdravnica Zdravstvenega doma Nova Gorica, ki je odredila tudi sanitarno obdukcijo. O dogodku sta bila obveščena dežurni preiskovalni sodnik in okrožna državna tožilka. Policija še zbira obvestila, informacij o vzroku smrti pa do opravljene sanitarne obdukcije in končanih kriminalistično tehničnih postopkov ne morejo posredovati, so sporočili na policiji. Dodali so le pojasnilo, da po prvih ugotovitvah ne gre za nasilno smrt.

NA SMUČIŠČU

Lokvarsko vlečnico zaženejo v soboto

Elektrika je priključena, v soboto na Lokvah zaženejo vlečnico. Spodbudne novice v zvezi s tamkajšnjim smučiščem smo vendarle dočakali še v letošnjem letu, medtem ko bo na konkretni rezultat treba počakati do prihodnjega leta, bi lahko rekli, saj bo v soboto že 3. januarja. Ponedeljkova obljuba novogoriške občine se je uresničila: včeraj so v razdelilni omarici ob smučišču priključili elektriko. Ker pa je treba urediti še nekaj nadaljnjih podrobnosti, bodo vlečnico prvič zares zagnali v soboto. Tedaj bo tudi na voljo smučarjem. Ker se obeta lepo vreme, na Lokvah pričakujejo lepo število obiskovalcev. »Tudi sneg sem včeraj steptal, sedaj se da lepo smučati ali sankati. Že te dni beležimo precej obiskovalcev, tako s slovenske kot italijanske strani,« je včeraj povedal Boris Kante iz zavoda GOST na Planoti, ki upravlja z vlečnico. Zagnali jo bodo praviloma le ob vikendih, za napovedane večje skupine pa tudi med tednom. Karte bodo na prodaj po pet evrov, vključevali bodo deset voženj. (km)

Doberdobski čebelar Silvan Ferfolja je za svoj cvetlični med osvojil drugo mesto na tekmovanju, ki ga je pred nedavnim italijanska zveza čebelarjev priredila v Turinu. »Prejeto priznanje ne želi biti lastna hvala, temveč promocija teritorija, na katerem biva. Neke vrste hvalnica domači zemlji - Krasu. Tej skopi in trmasti kraški gmajni, na kateri cvetijo poljske cvetke in rešeljike,« nam je v doma urejenem laboratoriju, med kotli in vso potrebno opremo za točenje medu, povedal Ferfolja, ki se s čebelarjenjem ukvarja že petnajst let. Ferfolja je obenem tudi član odbora goriškega čebelarskega konzorcija, v katerega je včlanjena glavnina slovenskih rejcev čebel.

Z DOBERDOBSKIM MEDOM V TURIN

»Čebelarstva strast me je privedla do točke, ko sem si zaželel, da bi svoj čebelarski stalež z vazicami doma pridelanega cvetličnega medu primerjal tudi z medom, ki nastaja v drugih italijanskih regijah. Prijava na izbor je bila priložnost za konfrontacijo,« je o razlogih za udeležbo na vsedržavnem tekmovanju »Grandi Mieli d'Italia - Tre Gocce d'oro« povedal Ferfolja. Izbor je v kraju Castel San Pietro Terme v okolici Bologne potekal med 20. in 21. septembrom. Pristojna komisija je v pretrih vzela preko tristo različnih vzorcev medu in jih ocenila na podlagi senzo-

ričnih in biotehničnih značilnosti - vonj, barva, botanično poreklo, bistrost ter ne nazadnje odstotek vode in sladkornih spojin. Ocenjevalci so vazici cvetličnega medu z doberdobskega Krasa podelili laskavo priznanje dveh zlatih kapelj. »Priznanje, ki sem ga prejel v Bologni mi je omogočilo, da sem se kot ambasador dežele FJK udeležil izbora za najboljši italijanski cvetlični med, ki je mesec dni kasneje potekal na prestižnem enogastronomskem sejmu v Turinu "Salone del Gusto e Terra Madre". Med dvajsetimi finalisti sem pristal na drugem mestu,« razlaga Ferfolja, ki je zaradi številnega povpraševanja znancev in prijateljev že izpraznil vso zalogo cvetličnega medu.

MED SE CEDI KOT NIKDAR PREJ

Ferfolja gospodari z osemdesetimi panji rumenih čebel. Večji del zabojev se nahaja na območju Doberdoba, nekaj jih je po pridobitvi vseh potrebnih dovoljenj premaknil tudi ob vznožje Kalvarije. »Lokacijo za pašo čebel izbiram na podlagi vegetacije. Obenem moram izpolnjevati še vse pogoje, ki jih predvidevajo čebelarski predpisi: od pridobitve dovoljenja s strani lastnikov gozdnih parcel do prijave panjev na goriško zdravstveno podjetje,« razlaga Ferfolja in pravi, da se je zaradi urbanizacije na doberdobskem Krasu delom skril obseg zelenih površin. »Kljub temu uspešno ob ugodnih vremenskih razmerah pridelati bistveno večjo količino medu, kot so ga nekoč. Iz pričevanj nekdanjih doberdobskih čebelarjev izhaja, da so zalego medu pobirali le enkrat na leto. Danes lahko med cedimo tudi trikrat na sezono; v enem panju pridelamo do 15 kilogramov medu.« Navkljub prezimivni čebeljih družin imajo čebelarji tudi pozimi polne roke dela. »Satje in čebelje družine je treba v panjih redno pregledovati in jih ščititi pred golaznijo. Občasno gre panje razkužiti s kislinami, ki preprečujejo nastanek bolezni,« razlaga Ferfolja. Pri vzreji čebel ga od verno fascinira čebelja dovršenost, ki se izkazuje v hierarhiji in tudi v izgradnji satja v obliki šestkotnih celic. (vas)

Anamarija Stibilj Šajn, Jurij Paljk in Jožica Ličen (zgoraj), vokalna skupina Žene iz Dornberka v razstavnici galeriji nad Katoliško knjigarno (desno)

FOTOLK

Do 6. januarja so v galeriji Ars na Travniku na ogled likovna dela, ki so nastala na mednarodni koloniji Umetniki za karitas na Sinjem vrhu nad Ajdovščino sredi avgusta letos.

Dobrodelno prodajno razstavo so odprli na začetku decembra; tedaj je zapela vokalna skupina Žene iz Dornberka, za-

stopnik društva Ars, Jurij Paljk, pa se je za že tradicionalno pobudo v predbožičnem času zahvalil koprski Karitas in vsem sodelujočim umetnikom. Vodja projekta Jožica Ličen je poudarila, da je letos bila jubilejna, dvajseta kolonija. Organizatorji, ustvarjalci in drugi sodelavci so del velike družine, pravega gibanja, ki jim ni vseeno za stiske lju-

GORICA - Dobrodelna prodajna razstava

Z lepoto nad stisko

Pomoč bodo namenili tujcem - Tudi naši predniki so bili tujci, ko so šli po svetu s trebuhom za kruhom

di. V dveh desetletjih se je nabralo več kot 1.300 imen različnih umetnikov, nastalo je 2.300 slik, je navedla. Med umetniki so ustvarjalci od vsepovsod. Letos so bila dela že razstavljena v Rimu, Novi Gorici, na Zemonu in v Gorici; v kratkem bodo poromala še v Ljubljano, kjer jih čakajo v galeriji Družina in v državnem zboru. Na Sinjem vrhu se rojeva lepo in dobro, je še dejala Jožica Ličen: »Vsi potrebujemo lepoto!« Koprski Karitas vsako leto opozarja na določene stiske: če so njeni prostovoljci zadnja leta skušali pomagati predvsem družinam v stiski, so se letos odločili za tujce. Njihove stiske imamo vsak dan pred očmi, včasih pa kar pozabljamo, da so bili tudi naši predniki tujci, ko so šli po svetu s trebuhom za kruhom.

Likovna kritičarka Anamarija Stibilj Šajn je nato spregovorila o umetnikih, ki so se udeležili letošnje kolonije, in njihovih delih. Ker je šlo za jubilej, ki je bil nekako zaznamovan z dvojico, so povabili umetniške zakonske pare, ki so doslej že bili gostje skupnega ustvarjanja in druženja na Sinjem vrhu. Zbralo se jih je devet, in sicer Nikolaj Mašukov in Maša Bersan Mašuk, Silva Karim

in Azad Karim, Irena Jeras Dimovska in Boge Dimovski, Marta Jakopič Kunaver in Matej Kunaver, Polona Kunaver Ličen in David Ličen, Helmut Kortan in Susanne Gimbel Kortan, Anamarija Botteri Peruzović in Hrvoje Marko Peruzović, Sumyko Kyohara in Jože Stražar, Klementina Golija in Klavdij Tutta. Poleg teh so ustvarjali še stroko-

vni sodelavci Lucijan Bratuš, Tone Seifert, Bogdan Soban, Mira Ličen Krmpotič in Jože Bartolj ter nešteto darovalcev. Razstava, ki je odprta po urniku Katoliške knjigarne, je zelo raznolika in bogata, razpeta od abstrakcije do realizma in različnih vmesnih interpretativnih poti, je še povedala umetnostna kritičarka.

GORICA - Černetova nagrada Sončnici

Glasniki optimizma

O'Klapa s harmonikarjema po koncu nastopa (zgoraj), Černetova nečakinja Ana Marija Prijatelj izroča priznanje Ani Saksidi (desno)

BUMBACA

stva in demokracije. Naj bo ta nagrada spodbuda za še zavzetejše delovanje tudi v letih, ki so pred nami,« je poudaril Tomaž Simčič, ki je prebral utemeljitev letošnje nagrade.

»Skupnost družin Sončnica je bila uradno ustanovljena 13. junija 1999, dejansko pa je začela delovati že leta 1994, ko je potekalo mednarodno leto družine. Zamišljal o ustanovitvi skupnosti je izšla iz vere v moč in pomen družine in iz prepričanja, da je za vsakega človeka najdragocenejša, kar ima, prav družina ... Od prvega dvodnevne srečanja, ki je bilo leta 1994 v Štandrežu in je bilo posvečeno zakoncem in problematiki vzgoje otrok, do danes se je v okviru Sončnice zvrstila cela vrsta pobud, namenjenih v prvi vrsti staršem in vzgojiteljem, a tudi širšemu krogu. Skupnost se je uveljavila v našem prostoru in s svojimi aktivnostmi pomembno obogatila ponudbo na vzgojnem in socialnem področju med Slovence v Italiji ... Ena večjih pobud Skupnosti družin Sončnica v tem dvajsetletnem delovanju je bila leta 2004 ustanovitev Mladinskega doma, ki dijakom nižje srednje šole nudi primeren prostor za popoldansko pisanje domačih nalog in ustrezno spremljanje njihovega učenja. In čeprav se prvotna ideja o ustanovitvi širše zamišljene socialne zadruge za zdaj ni udejanjila, ostaja odprtje Mladinskega doma, ki ga od začetka do danes vodi Mauro Leban, pomemben poskus, da bi odgovorili na vse bolj pereče socialne potrebe slovenske manjšine, zlasti mladine,« je med drugim izpostavil Simčič.

Černetova nečakinja Ana Marija Pri-

jatelj je nato izročila priznanje Ani Saksidi, predsednici Sončnice. »Nagrada nam veliko pomeni. To je priznanje za naše povezovanje slovenskih družin in različnih generacij, saj se dejavnostim radi pridružujejo tudi starejši ljudje. Obenem je tudi priznanje za našo skrb za slovenski jezik. Počlašeni smo,« je poudarila predsednica.

V Močnikovem domu so v nedeljo projicirali diapozitive z izletov Sončnice in prisotne bogato pogostili. Hkrati so načrtovali delovanje. Že 21. januarja jih namreč čakala volilni občni zbor. »Želimo, da bi k Sončnici pristopile mlade družine in da bi se med njimi našli posamezniki, ki so pripravljeni prevzeti vaje naše skupnosti,« se nadeja Ani Saksidi.

GORICA - Javni poziv

Kulturne ustanove na robu preživetja

»Kulturne dejavnosti so za Goriško velika dragocenost. S tem v zvezi iz pokazateljev na državni ravni izhajajo spodbudni podatki: v Gorici radi obiskujemo gledališča, zahajamo v kinodvorane in na koncerte, radi kupujemo knjige. Po analizah ekonomskega dnevnika Il Sole 24 Ore je Gorica v samem vrhu italijanske lestvice glavnih mest po kvaliteti življenja. Kultura in šport sta bila namreč kriterija, ki sta prinašala točke, na osnovi katerih se je Gorica doslej dokopala do zavidljivega položaja med mesti z visoko stopnjo kvalitete življenja,« poudarja Igor Komel, predsednik Kulturnega doma v Gorici, ob zaključku letošnjega leta, za katerega so bili značilni težki finančni rezi v kulturo. Komel je zato sklenil, da na javnost in zlasti na institucije naslovi apel.

»Mimo analiz in podatkov pa so razmere v kulturi drugačne, nič kaj zavidljive - opozarja Komel -, saj je glavnina goriških kulturnih ustanov in organizacij na robu preživetja. Kulturni dom v Gorici se v okviru proslavljanja svoje 33-letnice delovanja javno vprašuje: "Goriško kulturno bogastvo, s katerim se lahko ponosno predstavljamo v Italiji in Sloveniji, ki odraža večkulturni značaj mesta, ki je sad prizadevanj italijanskih, slovenskih in furlanskih kulturnih združenj, angažiranih in vsestransko dejavnih tudi na vzgojnem in socialnem področju, ni vredno, da se ohrani in še nadalje razvija?" V svojih prizadevanjih za ovrednotenje celotne goriške družbe čuti Kulturni dom dolžnost, da apelira na državne in krajevne ustanove, predvsem pa na deželo Furlanijo Julijsko krajino, naj pristopijo k skupnim naporom za zaježitev nazadovanja in za ohranitev vsaj sedanje ravni organiziranega delovanja na področju kulture v Gorici. Ne smemo si dovoliti dodatnega siromašenja, saj bi to pomenilo nizežanje sedanje stopnje omike v našem mestu.

Skušajmo primerno ovrednotiti in spodbuditi specifičnost našega prostora, našo kulturno dinamičnost, pristnost, večkulturnost in čezmejnost, saj ravno zaradi svojih specifik in potenciala predstavlja Goriška dodatno vrednost za celotno deželo,« zaključuje svoj poziv Igor Komel.

GORIŠKA - Silvestrovanja na prostem

Najdaljša noč v letu z glasbo in brez petard

Najdaljšo noč v letu bo nocoj mogoče preživeti tudi v veseli družbi na silvestrovanjih na prostem, ki jih prirejajo v Gorici, Novi Gorici in Laškem.

Na Travniku v **Gorici** bo drevi ob 20. uri glasbo vrtel DJ Lordi, družbo mu bo delal animator Ricky Emme. Ob 22.30 bo na oder stopila glasbena skupina Al-tensione; ob njeni spremljavi bo nekaj pesmi zapel tudi italijanski pevec Alberto Camerni, ki je poznan po komadih Rock'n'roll robot, Tanz bambolina, Maccheroni elettrici. Opolnoči se bo začel ognjemet, ki bo trajal pol ure. Zabava na Travniku se bo zatem nadaljevala do pete ure. Med silvestrskim večerom je v goriški občini uporaba pirotehničnih sredstev prepovedana. Goriško silvestrovanje bodo med 21. in 23. uro predvajali po Radiu Fantasy.

V **Novi Gorici** se silvestrovanje na prostem začneja že dopoldan, ko bodo na svoj račun najprej prišli otroci. Njim je namenjeno silvestrovanje na Kidričevi ulici z Manco Špik, ki se pričeneja ob 11. uri. Med 22. in 3. uro zjutraj bo obiskovalce na isti lokaciji zabavala skupina Happy Day, na Bevkovem trgu, kjer pričakujejo mlajše občinstvo, pa se dogajanje začne ob 21. uri, ko bo glasbo najprej vrtel DJ Berny. Ob 23. uri se za-

čne koncert skupine Zablujena generacija, ki bo trajal do 1. ure, nato pa bo do 3. ure vaje znova prevzel omenjeni DJ. Drsaljšče na Bevkovem trgu bo zadnjega dne v letu odprto med 10. in 22. uro. Kot je tradicija, bodo silvestrski večer praznovali tudi v novogoriškem gledališču, tokrat s predstavo *Norci*. Pričakovati je, da bo tudi letos med prizorišči praznovanja nekdanja karavla oziroma vrh Sabotina, kjer se srečujejo ljubitelji hoje v naravi, ki se ne ustrašijo zimskih temperatur in ledu.

V **Trzinu** prirejajo silvestrovanje občinska uprava, združenje Vivacento in zveza trgovcem Ascom. Ob 21. uri se bo začel večer ob glasbi skupine Cam Arte & Musica. Ob 22.30 bo zaigral bend Extralarge. Na Trgu Republike bodo ponujali tudi domače dobrote, kuhano vino in druge tople pijače. Kakor že lani bo pokanje petard in prižiganje vseh tipov ognja na prizorišču praznika prepovedano od 20. ure do 3. ure ponoči. Jutri, 1. januarja, ob 17. uri pa bo v tržiškem občinskem gledališču novoletni koncert, ki bo letos posvečen madžarskim skladateljem in opereti; vstop bo prost. Najdaljšo noč v letu bo mogoče preživeti ob kioskih v Ulici Roma v **Ronkah**, kjer bo še danes in jutri odprto drsaljšče.

ALUMINIJASTE ZASTEKLITVE
KOVAŠKI IZDELKI

Tabaj F.lli s.n.c.
Miloš in Rajmund

ŠTANDREŽ - GORICA, ul. A. Gregorčič 24
Tel. 0481/21514 › Faks 0481/21987 - barbara@tabaj.191.it

želimo vam
srečno
novo leto

Ortelleria
Antica
Bottega
del Fiore

Gorica, ul. Seminario 12, tel. 0481.30682

Gostilna
Peric
Branko

POLJANE - Tel. 0481/78117

IL BOTTONE

Izbira in kakovost brez primerjave

TRAVNIK 26

Sošol Nadja

zraven Katoliške knjigarne

avtodelavnica
avtoličarstvo
vulkanizstvo

BASTIANI
SERGIO

DOBERDOB (GO)
Tel. 0481.78305

THERMOTRADE

ALBERT SOŠOL

Vodovodne in plinske inštalacije;
Klima naprave in toplotne črpalke;
Montaža radiatorskega in talnega ogrevanja;
Namestitev kotlov na plin, drva-biomasa-peleti in kurilno olje;
Vakumski in ploščati sončni kolektorji; Mikrogeneracija;
Servis in tehnično svetovanje.

BIASI
GENERAZIONE COMFORT

Savio
SISTEMI DI RISCALDAMENTO

KRONOTERM Vodilni proizvajalec
toplotnih črpalk v Sloveniji

TRAVNIK 21, 34170 GORICA
EMAIL: THERMO@INWIND.IT - MOB. 340/96 77 081

GOSTILNA PRI
«ANDREJU»

Ferfoggia Daniela in Marina
zaprto ob torkih in sredah
DOBERDOB, Trzaska ulica 6, Tel. 0481.78320

Lo Nanda
"Deveta" 1870

VRH SV. MIHAELA
Tel. 0481.882488
www.devetak.com

BREZ TRPLJENJA NI UŽITKA

*Naj bo leto 2015 polno zdravja
in medsebojnega spoštovanja*

Naš Goriški Kras vas kliče na ves glas

JESTVINE

Maxi
FAMILY
POVSIC

TRADICIJA IN KAKOVOST
OD LETA 1967

ULICA TRIESTE 261
34170 GORICA
TEL. 0481.21193
TUTTIDI.MARKET@YAHOO.IT

grafica goriziana
t i s k a r n a

Ul. Gregorčič, 18 • Gorica • tel. 0481 22116 • fax 0481 22079
E-mail: info@graficagoriziana.com • www.graficagoriziana.com

GOTOUR
www.gotourviaggi.it

Potovanja - letalske karte
izleti - posebne ponudbe

ul. Sauro 12 - GORICA
tel. 0481.531213 › faks 0481.531180
e-mail: boris@gotourviaggi.it

Agraria
Zavadlav

semena, sadike
in sadno drevje,
orodje za vrt in
za zelene površine
krma za domačo žival

Gorica, ul. Trieste 18
Tel. 0481.520898
www.agrariazavadlav.it
info@agrariazavadlav.it

PRODAJA IN POPRAVILA KOLES

ELIA ČUK

GEFARIN R. & SAKSIDA A.

GORICA, TRG CAVOUR 9, TEL. 0481.535019

GORICA
Drevored
XX. Septembra, 134

Tel. 0481.82117
Faks 0481.548864

PROIZVODNJA
IN INŠTALACIJA
KLEPARSTVA

MARIO MUCCI S.R.L.

Ulica A. Gregorčič 20/2 • 34170 GORICA
Tel. 0481/21828 • Fax 0481/524657
info@muccilattonerie.com • www.muccilattonerie.com

Srečno Novo leto

URARNA ZLATARNA ŠULIGOJ

Gorica, ulica Carducci 49, Tel. 0481.535657, www.suligoj.com

AUTODPAD

BORIS
ZAVADLAV

Michele Maniero

Jeremitišče

Štandrež

Tel. 0481.20841

mark medical™
empowering healthcare.

www.mark-medical.com

GRUPPO
KB
1909
GRUPPO

RONKE - December v vrtcu Barčica

Otročiči z vzgojiteljicami in starši v čaru božičnega časa

Otroci vrtca med nastopom (levo) in v božični delavnici s starši (desno)

Leto je naokrog in ponovno je prišel čas božičnih in novoletnih praznikov. Vzgojiteljice otroškega vrtca Barčica iz Ronk, ki deluje pod okriljem Večstopenske šole v Doberdobu, so mesec december popestrile z različnimi dejavnostmi in obiski. Skupaj z otroki so okrasile učilnice, vežo ter garderobi, postavili in okrasili so božično smrečico, skupaj so se veselili, igrali, peli, plesali in ustvarjali ...

Vrhunec decembrskih praznikov predstavlja božič, ki je občuten družinski praznik. To je dan, ko se posvetimo svojim najdražjim, čas, ko se ustavimo in umirimo. Prav zaradi te-

ga so vzgojiteljice povabile starše na božično delavnico, da bi skupaj s svojimi otroki pričarali predbožično vzdušje. Pred delavnico so mali nastopajoči prevzeli starše z igrigami o prijateljstvu, s pesmicami in plesi. Prikazali so jim, kako se tudi prijatelji včasih združijo,

srečajo in si povedo, da se imajo radi, da hrepenijo drug po drugem, se drug drugega veselijo. Na koncu so s starši izdelali iznajdljive snežake in božične voščilnice. Malčki so jim podarili radost, jim izkazali ljubezen in z njimi podživel čarobnost božičnega vzdušja.

Lekarne

DEŽURNA LEKARNA V GORICI
OBČINSKA 1, Ul. S. Michele 108, tel. 0481-21074.

DEŽURNA LEKARNA V TRŽIČU
OBČINSKA 1, Ul. Aquileia 53, tel. 0481-482787.

DEŽURNA LEKARNA V RONKAH
ALL'ANGELO, Ul. Roma 18, tel. 0481-777019.

DEŽURNA LEKARNA V KRMINU
LUZZI DAVERIO, Ul. Matteotti 13, tel. 0481-60170.

Gledališče

V GLEDALIŠČU VERDI v Gorici: 2. januarja 2015 ob 20.45 balet »Il lago dei cigni«, nastopa Bashkir State Opera and Ballet iz Ufe; predprodaja vstopnic za vse predstave poteka pri blagajni na Korzu Italia (tel. 0481-383602) od ponedeljka do sobote 17.00-19.00. Danes, 31. decembra, bo blagajna odprta od 10. do 12. ure.

V SLOVENSKEM NARODNEM GLEDALIŠČU NOVA GORICA: danes, 31. decembra, ob 21.30 »Norci iz Valencije« (Lope de Vega). 7. januarja 2015 ob 20. uri pravljurna satira »Zmaj« (Jevgenij Švarc); informacije in predprodaja vstopnic na blagajna.sng@siol.net ali 003865-3352247.

Kino

DANES V GORICI

KINEMAX Dvorana 1: 14.40 - 16.40 »Big Hero 6«; 18.40 »Lo Hobbit - La battaglia delle cinque armate«. Dvorana 2: 15.00 »Paddington«; 16.45 - 19.30 »L'amore bugiardo - Gone Girl«. Dvorana 3: 16.00 »Paddington«; 18.00 - 20.10 »Il ragazzo invisibile«.

DANES V TRŽIČU

KINEMAX Dvorana 1: 15.10 »Big Hero 6«; 17.00 - 19.40 »Lo Hobbit - La battaglia delle cinque armate«. Dvorana 2: 15.00 »Paddington«; 16.45 - 19.30 »L'amore bugiardo - Gone Girl«. Dvorana 3: 15.30 »Un Natale stupefacente«; 17.30 - 20.10 »St. Vincent«. Dvorana 4: 14.45 »Il ragazzo invisibile«; 16.30 - 20.20 »Il ricco, il povero e il maggiordomo«; 18.20 Big Hero 6«.

Dvorana 5: 14.45 »St. Vincent«; 16.00 »Paddington«; 17.45 - 20.10 »Il ragazzo invisibile«.

1. JANUARJA 2015 V GORICI

KINEMAX Dvorana 1: 15.20 - 17.30 - 20.00 - 22.15 »Si accettano miracoli«. Dvorana 2: 15.00 »Big Hero 6«; 17.00 - 19.40 - 22.10 »American Sniper«. Dvorana 3: 15.00 - 16.45 »Paddington«; 18.30 - 21.15 »L'amore bugiardo - Gone Girl«.

1. JANUARJA 2015 V TRŽIČU

KINEMAX Dvorana 1: 15.20 - 17.30 - 20.00 - 22.15 »Si accettano miracoli«. Dvorana 2: 15.00 »Big Hero 6«; 17.00 - 19.40 - 22.10 »American Sniper«. Dvorana 3: 16.00 - 18.00 - 19.50 »Il ragazzo invisibile«; 21.40 »L'amore bugiardo - Gone Girl«. Dvorana 4: 15.00 - 18.30 »Paddington«; 16.45 - 20.20 - 22.15 »Il ricco, il povero e il maggiordomo«. Dvorana 5: 15.00 »Un Natale stupefacente«; 16.40 Big Hero 6«; 18.40 »Si accettano miracoli«; 20.30 »Lo Hobbit - La battaglia delle cinque armate«.

2. JANUARJA 2015 V GORICI

KINEMAX Dvorana 1: 15.20 - 17.30 - 20.00 - 22.15 »Si accettano miracoli«. Dvorana 2: 15.00 »Big Hero 6«; 17.00 - 19.40 - 22.10 »American Sniper«. Dvorana 3: 16.15 »Paddington«; 18.00 - 20.00 - 22.10 »Jimmy's Hall - Una storia d'amore e libertà«.

2. JANUARJA 2015 V TRŽIČU

KINEMAX Dvorana 1: 15.20 - 17.30 - 20.00 - 22.15 »Si accettano miracoli«. Dvorana 2: 15.15 »Paddington«; 17.00 - 19.40 - 22.10 »American Sniper«. Dvorana 3: 15.30 - 17.50 - 20.10 - 22.20 »The Imitation Game«. Dvorana 4: 16.00 »Big Hero 6«; 18.00 - 20.00 - 22.10 »Big Eyes«. Dvorana 5: 14.45 - 22.10 »Il ricco, il povero e il maggiordomo«; 16.30 »Paddington«; 18.15 - 20.15 »Il ragazzo invisibile«.

2. JANUARJA 2015 V KRMINU

OBČINSKO GLEDALIŠČE: 17.00 »Big Hero 6«; 20.00 »Il ragazzo invisibile«.

Razstave

NA SVETI GORI: v frančiškanskem samostanu bo do 11. januarja 2015 na ogled razstava jaslic. Sodelujejo tudi vrtec in osnovna šola Josip Abram iz Pevme in vrtec iz Doberdoba.

Šolske vesti

NA LITERARNEM, LIKOVNEM IN FOTOGRAFskem NATEČAJU »POT DO ČLOVEKA« (Srečko Kosovel), ki je posvečen spominu na dijakinjo Živo Srebrnič, lahko sodelujejo vsi dijaki, ki obiskujejo slovenski višješolski center v Gorici. Natečaj razpisuje skupina profesorjev slovenskega višješolskega centra, ki želi spodbuditi ustvarjalnost pri mladih. Prispevke je treba izročiti tajništvu tehniškega ali tajništvu licejskega pola do 8. januarja 2015. Nagrajevanje najboljših prispevkov bo potekalo ob Prešernovi proslavi, 9. februarja 2015.

URAD ZA SLOVENSKE ŠOLE sporoča, da bo v ponedeljek, 5. januarja 2015, goriški oddelek odprt javnosti.

Koncerti

V DUHOVNIJI SV. IVANA V GORICI bodo šestič zapored počastiti spomin na Mirka Špacapana z božičnim, dobrodelnim koncertom, ki bo v soboto, 10. januarja 2015, ob 20.30 uri. Prireditelji Zveza slovenske katoliške prosvete, Združenje cerkvenih pevskih zborov, PD Podgora, AŠZ Olympia, Slovenska zamejska skavtska organizacija, krožek Anton Gregorčič in stranka Slovenska skupnost.

V NOVI GORICI: V Kulturnem domu bo v sredo, 7. januarja 2015, ob 20.15 koncert avtorske glasbe in multimedijaska projekcija umetniške fotografije z naslovom »Lado Jakša: Nevidnost gre v vidnost«.

V KROMBERKU: v Domu kulture bo v soboto, 10. januarja 2015, ob 19. uri tradicionalni božično-novoletni koncert. Nastopili bodo MoPZ Kromberški Vodopivci, MePZ Slavec Solkan in mladinski pevski zbor OŠ Frana Erjavca.

»BOŽIČ VSEOKROG«: koncert v sklopu deželne zborovske revije Nativitas v organizaciji SKRD Jadro, ZSKD in USCI FJK bo v nedeljo, 11. januarja 2015, ob 15.30 v cerkvi Sv. Lovrenca v Ronkah. Nastopata MoVS Lipa iz Bazovice in MIPZ Anakrousis.

»BOŽIČ V RAZNIH POKRAJINAH«: koncert v sklopu deželne zborovske revije Nativitas v organizaciji ŽePZ Jezero iz Doberdoba, ZSKD in USCI

ACROSS THE BORDER

Dude brez kilta

V okviru festivala Across the Border bo v Gorici glasbeni dogodek z dudami. V nedeljo, 4. januarja, ob 18. uri bo namreč v Kulturnem domu nastopil uveljavljeni Griff Trio iz Belgije. Skupino je ustanovil Remy Decker, mojster igranja na dude, ki sodeluje tudi z drugimi sestavi, tako na primer s francoskim bendom Minuit Guibolles in z žensko galicijsko vokalno skupino Ialma. Griff Trio pogosto nastopa na festivalih folk glasbe, kjer osvaja publiko z bogato zvočnostjo flamske glasbene dediščine. »Dude brez kilta« je geslo tria, ki odpira igranju na tradicionalni instrument nove in neslutene poti. Koncert prirejšo Kulturni dom, Glasbena matica, ZSKD, zadruga Maja, Kulturni dom Nova Gorica in Folk club Buttrio; cena vstopnic znaša 10 (redna) in 8 evrov (znižana).

FJK bo v soboto, 17. januarja 2015, ob 20.30 v župnijski cerkvi Sv. Martina v Doberdobu. Nastopajo MeMIPZ Neokortex iz Sovodenj, MoPZ sv. Jernej iz Opčin in MePZ Pod Lipo iz Špetra.

V SOVODNJAH: novoletno glasbeno srečanje bo v nedeljo, 18. januarja 2015, ob 17.30 v občinski telovadnici. Nastopajo solisti, zbori in plesalci domačih društev, Kraški muzikanti, moška vokalna skupina Sraka in pihalni orkester Kras. Prireja občina Sovodnje.

V MARTINŠČINI: v gostilni Al Poeta bo v četrtek, 1. januarja 2015, ob 17.30 koncert entične glasbe skupine Mon Bhai; vstop prost. Informacije po tel. 0481-961305.

Izleti

SPDG prireja v soboto 10. januarja 2015 udeležitev na »36. Pohod po poteh Cankarjevega bataljona, s Pasje ravni v Dražgoše«. Pohod je nočni, v zimskih razmerah in primeren za planince z dobro kondicijo. Po pohodu je predvidena udeležitev proslave ob 72. obletnici Dražgoške bitke. Obvezna prijava in prisotnost na sestanku v četrtek, 8. januarja, ob 19.30 na društvenem sedežu. Info na tel. 320-1423712 (Andrej) ali andrej@spdg.eu.

Obvestila

V ŠTANDREŽU BAKLADA: v nedeljo, 4. januarja 2015, bo z odhodom s trga Sv. Andreja ob 17. uri nočni pohod v dolžini 4 km. V programu srečanje s skupnostjo iz Vrtojbe in zaključek na Jeremišču ob sladica, kuhanem vinu in klobasah. Izkupiček prodaje sveč bo namenjen hospicu »Via di Natale« pri CRO v Avianu. Sodelujejo župnija Sv. Andreja in kulturna ter športna društva.

SPDG - SMUČARSKI ODESEK obvešča, da bo zadnji dan vpisovanja v tečaje smučanja v četrtek, 8. januarja 2015, med 19. in 21. uro na sedežu društva na Verdijevem korzu 51 int. v Gorici.

SPDG - Smučarski odsek obvešča, da se nadaljuje vpisovanje v nedeljske tečaje alpskega smučanja (začetni in nadaljevalni). Organiziran bo avtobusni prevoz. Dejavnost se bo pričela 18. januarja 2015. Prijave na sedežu društva, Verdijev korzu 51/int. ob 18. do 20. ure.

GORIŠKO ZDRAVSTVENO PODJETJE obvešča, da zaradi posodobitve računalniškega sistema ne bo med 2. in 6. januarjem 2015 izdajalo potrdil za zdravstveno oskrbo v državah izven EU E112. Občani si lahko potrdilo priskrbijo do 31. decembra.

OBČINA SOVODNJE OB SOČI sporoča, da bodo danes, 31. decembra, uradi zaprti v popoldanskih urah.

OBČINSKA KNJIŽNICA SOVODNJE bo zaprta še danes, 31. decembra.

tmedia
OGLAŠEVALSKA AGENCIJA

obvešča, da bo v
sredo, 31. decembra
ZAPRTA

Brezplačna št.
800.912.775

Web: www.tmedia.it/primorski
E-pošta: primorski@tmedia.it

KNJIŽNICA DAMIR FEIGEL v Gorici obvešča, da je odprta od ponedeljka do petka od 10. do 18. ure. Do nedelje, 4. januarja 2015 bo zaprta. V ponedeljek, 5. januarja 2015 bo odprta.

OBČINA DOBERDOB sporoča, da bodo v ponedeljek, 5. januarja 2015, vsi uradi zaprti. Za prijave smrti v občini klicati na tel. št. 348-7795064.

FUNDACIJA GORIŠKE HRANILNICE obvešča, da bodo uradi v Gosposki ul. (Ul. Carducci) v Gorici zaprti do 6. januarja 2015.

KMEČKA ZVEZA obvešča, da bo urad v Gorici zaprt za dopust do torka, 6. januarja 2015.

POKRAJINSKA MEDIATEKA UGO CASIRAGHI v Ul. Bombi v Gorici bo zaprta do torka, 6. januarja 2015. Filme je treba vrniti do 9. januarja.

ZŠSDI obvešča, da bo goriški urad zaprt od danes, 31. decembra, do torka, 6. januarja 2015.

ZSKD obvešča, da bodo uradi v Trstu, Gorici in Režiji zaprti do petka, 9. januarja 2015.

GIT obvešča, da bo termalni bazen v Gradežu odprt danes, 31. decembra, med 10. in 16. uro in v četrtek, 1. januarja 2015, med 14. in 20. uro.

GORIŠKA PREFEKTURA obvešča, da bodo uradi danes, 31. decembra, odprti samo med 10. in 12. uro.

Mali oglasi

PRODAJAM akacijeva drva in Ekstra deviško oljčno olje tel. 0481-390238 ob uri obedov.

Pogrebi

DANES V ŠTANDREŽU: 11.40, Stanko Tomažič (iz goriške splošne bolnišnice ob 11.30) v cerkvi in na pokopališču.

DANES V GRADIŠČU: 12.30, Santo Angelino (iz tržiške bolnišnice ob 12.10) v stolnici, sledila bo upepelitev.

DANES V TRŽIČU: 9.30, Maria Trevisan vd. Righi, blagoslov v kapeli pokopališča in pokop na pokopališču; 10.15, Maria Cruz De Andres por. Lises s pokopališča v cerkev Devica Marcelliane (ob 10.30) in na pokopališče; 11.50, Nello Passaro iz bolnišnice v cerkev Sv. Nikolaja (ob 12. uri), sledila bo upepelitev.

DANES V KRMINU: 9.55, Francesco Mian iz bolnišnice v cerkev Rosa Mistica in na pokopališče.

DANES V ROMANU: 11.00, Argante Gastone Zorzenon (iz goriške splošne bolnišnice) v cerkvi in na pokopališču.

DANES V MEDEI: 14.00, Maria Teresa Bucovaz vd. Tortul (iz bolnišnice v Palmanovi) v cerkvi, sledila bo upepelitev.

2. JANUARJA 2015 V GORICI: 12.00, Nobile Barbana iz kapele glavnega pokopališča v cerkev Srca Jezusovega (ob 12.10) in na glavno pokopališče.

2. JANUARJA 2015 V ZAGRAJU: 11.00, Silvio Bearz (iz tržiške bolnišnice) v cerkvi v Zagraju in na pokopališču v Gradišču.

GLEDALIŠČE KOPER - SiTi Teater BTC in Kreker v gosteh z igro Tak si

Vojnovićeva komedija v odlični interpretaciji

Na Dnevih komedije 2014 je uprizoritev osvojila tri »žlahtne« naslove

Prizor iz predstave Gorana Vojnovića Tak si, ki so jo uprizorili v koprskem gledališču

Tak si ali Taksi? Poigravanje z naslovom je Gledališče Koper razrešilo v korist prve hipoteze. V svoji abonmajski ponudbi je naslov komedije dvojezično zapisalo: Tak si / Così sei. Besedna igra pa ostaja, saj jo narekuje vsebina odrskega dela, ki ga je napisal Goran Vojnović. Za uprizoritev sta poskrbela SiTi Teater BTC in Kreker, v režiji Aleksandra Popovskega pa nastopata Tadej Toš in Klemen Slakonja. In takoj po premieri oktobra 2013 je doživela velik uspeh. Občinstvo je pripoved taksista in strank, ki jih je prepeleval po Ljubljani, prevzela občinstvo v številnih krajih, kjer je bila komedija že na sporedu. Uradno so uspešnost Vojnovičevega odrskega dela Tak si potrdile nagrade na Dnevih komedije 2014: Klemen Slakonja je osvojil naslov žlahtnega komedijanta za vloge, odigrane v predstavi; Aleksandre Popov-

ski je bil proglašen za žlahtnega režiserja in ne nazadnje je predstava Tak si slavila kot žlahtna komedija po izboru občinstva.

Oblikovalci predstave so zapisali, da je Tak si »nestrpna komedija«: v navidezno lahkotnem tonu namreč »raziskuje, koliko predsodkov se skriva v našem smehu, v našem vsakdanjem neresnem izmenjavanju besed, koliko prikritega sovraštva je v nas in od kod vse to izvira«. Kaj se dogaja na odru? Taksist Roman, ki se je priselil v slovensko prestolnico, je nezadovoljen s svojim življenjem. Že 19 let s svojim taksijem vozi najrazličnejše ljudi, vendar se mu zdi, da je sam zavozil v slepo ulico. Taksistovo nezadovoljstvo večkrat prerase v nestrpnost, predvsem ko se v njegov taksij usedejo »drugačniki«. V zagato ga spravlja predvsem vsiljiva blondinka, ki kot voznika zahteva njega. Izkaže se, da

ga sploh ne misli spolno nadlegovati, da je pravzaprav on preoblečen v njo, da je transvestit, ki zasleduje Romana s posebnim namenom ... Tadej Toš je v vlogi taksista Romana več kot prepričljiv, gledalce pa še posebej zabava Klemen Slakonja, ki nastopa v vseh vlogah taksistovih strank in kolegov. Vsekakor »nestrpna komedija« z odličnimi interpretoma zabava gledalce, katerim pa obenem zastavlja vprašanja o njihovem odnosu do »drugačnikov«, ki so razgibali delovnik taksista Romana. (bip)

POGOVOR - Basist Aleksander Svab

Operna akademija segla na Goriško in vse do Rusije

Aleksander Svab

ARHIV

Konec leta je čas za obračune, pa tudi za nove načrte, za nekatere pa tudi obdobje intenzivnega dela. Kriški basist Aleksander Svab, ustanovitelj in umetniški vodja kriške Operne akademije, je od 27. decembra do 15. januarja polno zaseden z mojstrskimi tečaji, ki so v Goričko privabili mlade pevce iz Slovenije, Italije, Hrvaške, Rusije in Ukrajine.

Kako to, da ste se s Tržaškega preselili na Goriško?

Predolgo bi bilo naštevati vrsto razlogov, zaradi katerih sem moral drug-

je poiskati možnosti za delo. Začeli smo v Križu, žal pa nismo naleteli na obljubljeno podporo in razumevanje; nočem dvigati polemik in omenjati ljudi, ki so nam preprečili nadaljevanje dela, toda vsakdo lahko razume, da sem bil zaradi tega razočaran, saj je Križ moja rojstna vas, na katero sem zelo navezan. Res je tudi, da že dolgo let živim v Fari ob Soči, zato sem v goriškem prostoru postopoma navezal dobre odnose z ljudmi, ki verjamejo v moje delo.

V tujini nimate podobnih problemov?

Res ne, saj sem tudi letos bil večkrat v Rusiji, ne nazadnje za daljše obdobje med oktobrom in novembrom: mojstrske tečaje sem uspešno vodil v okviru mednarodnega projekta »Italijanski belcanto preko meja« v Moskvi, Sankt Petersburgu, Krasnodaru, Samari, Khabarovsku, Majkopu in Novorossijsku. Dali so mi veliko zadoščenja, saj so profesorji petja, sprva nekoliko nezaupljivi, kmalu pokazali pravo navdušenje do mojega dela, da ne govorim o učencih. Univerza v Petrozavodsku mi je celo podelila doktorski naslov in to je že drugo tako priznanje, ki sem ga dobil v Rusiji. Načrtujem uprizoritev opere, za katero bom izbral po dva ali tri najboljše študente iz vsake šole, to se bo razvijalo prihodnje leto, morda bomo začeli nekje v maju; sodelovali bodo tudi študentje petja iz Koreje, Kitajske in Japonske, pa tudi iz naših krajev.

Kaj pa projekt Mladi na oder, s katerim ste na tisoče otrok uvedli v čar opernega sveta?

Tudi tu se želim izogniti polemikam: nekateri - zdaj seveda že bivši - sodelavci so sklenili, da bodo stvar kar brez mene nadaljevali, tudi na tem področju pa sem našel veliko razumevanja v Rusiji in upam, da bom tam našel bolj zveste in zanesljive ljudi, s katerimi bom lahko nadaljeval projekt, ki je kljub vsemu požel veliko uspeha.

Vsako leto ste v tem času pripravili božično-novoletni koncert, se bo tradicija nadaljevala?

Seveda, in to predvsem po zaslugi Suzane Zeriali in njenega otroškega zborčka Fran Venturini od Domja: ne morem povedati, kako rad delam s temi otroki, med katerimi so pravi pevski talenti. 4. januarja bomo nastopili v Casarsa della Delizia, mestecu, ki je vezano na Pasolinija, 7. januarja v goriškem Kulturnem domu, dogovarjam pa se tudi s svojimi Križani in morda nam bo le uspelo prirediti 11. januarja koncert v vaški cerkvi. Tokrat sem se želel oddaljiti od običajnih napevov in pripravljamo neke vrste pravilčno popotovanje po različnih deželah, 28. decembra pa smo imeli z odraslimi pevci koncert v župnijski cerkvi na Pesku, ki ga je organiziralo SKD Krasno polje.

Katja Kralj

GLASBA - V 84. letu starosti

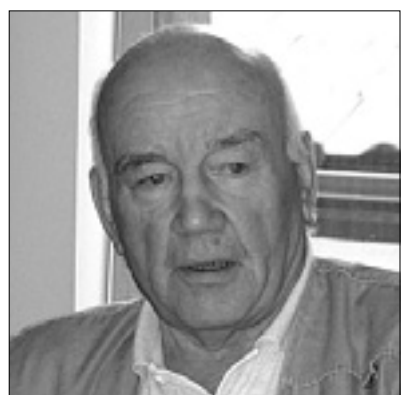
Umrli skladatelj in dirigent Štefan Mauri

V 84. letu starosti je v Šempetru pri Gorici umrl skladatelj, zborovodja in pedagog Štefan Mauri. Njegovo komponiranje je zaznamoval vokal. Ustvaril je več zborovskih del, samospevov in kantat na besedila slovenskih pesnikov, pisal je tudi komorno in sakralno glasbo. Veliko njegovih skladb so izvedli na festivalu Kogojevi dnevi v Kanalu, od koder je izhajal.

Umrli je v ponedeljek zjutraj v šempetrski bolnišnici, je sporočil glasbeni zgodovinar Franc Križnar, ki je sopodpisal monografijo Biti sam: (avto)portret skladatelja Štefana Maurija. Mauri je komponiral za najvidnejše slovenske ljubiteljske zборе ter druge vrhunske slovenske komorne skupine in glasbenike. Tudi sam je ustanovil in vodil več zborov, najvidnejši med njimi je bil Komorni zbor Nova Gorica, ki je deloval v letih 1970-1987.

Štefan Mauri se je rodil leta 1931 v Avčah pri Kanalu. Študij kompozicije je dokončal na Akademiji za glasbo v Ljubljani pri profesorju Lucijanu Mariji Škerjancu, enemu najpomembnejših slovenskih glasbenikov 20. stoletja. Poleg glasbe je končal tudi strojništvo in do upokojitve sobival z glasbo in tehniko.

Ob zborovodskem delu je poučeval klavir, dirigiranje in druge glasbene predmete na Orglarski šoli v Novi Gorici in na šoli Emila Komela v Gorici. Kasneje pa je deloval predvsem kot skladatelj, izviran v svojem slogu, kot piše Sigic. Njegov opus obsega v večji meri zborovske skladbe za

ženske, moške in mešane zборе, samospeve, vokalno-instrumentalne skladbe, maše in komorna dela.

Pisal je za najvidnejše slovenske ljubiteljske zборе, kot so APZ Tone Tomšič Ljubljana, MePZ Vipavska Vipava, MePZ Hrast Doberdob in MPZ Srečko Kosovel Ajdovščina, ter komorne skupine in glasbenike, med drugim za Godalni kvartet Feguš, Boštjana Lipovška, Marka Finka, Olgo Gracelj, Mirjam Kalin in Ano Puser-Jerič. Bil je član Društva slovenskih skladateljev. Za ustvarjalni opus je leta 2003 prejel častni znak RS.

Na Kogojevih dnevih so se mu je leta 2011 ob 80-letnici poklonili s koncertom, na katerem je Slovenski komorni zbor pod vodstvom Martine Batič poustvaril prerez njegovega opusa ter šest njegovih novitet.

filmi@primorski.eu

GREMO V KINO

Big eyes

Režija: Tim Burton

Igrajo: Amy Adams in Christofer Waltz

ZDA 2014

Ocena: ★★★★★

S hčerko v avtu se Margaret Ulbrich poda novemu življenju naproti. Margaret je pravkar zapustila moža in kljub dejstvu, da nima denarja, odloči, da vzame prihodnost pod noge. Pravzaprav ima Margaret tudi velik talent, takega kot nihče. Je namreč izredna umetnica in zelo pridna risarka, ki upodablja otroške figure z velikimi radovednimi očmi.

V Ameriki, v obdobju med koncem petdesetih in začetku šestdesetih let, ženske nadarjenosti nihče ne jemlje posebej resno. In tudi Margaret doseže uspeh šele v trenutku, ko prične njena dela prodajati Walter Keane, njen drugi mož, ki pri tem hlini, da so tiste slike njegove.

Walter v pičlem desetletju postavi tako na noge ogromno laž, ki pa zagotovi njemu in Margaret neskončno bogastvo. Vsi so namreč prepričani, da so tiste slike sad Walterjeve fantazije. Dela so publiki zelo všeč in kljub temu, da jih je kritika ocenila za povprečna, so ljudje za velike podobe družine Keane pripravljeni plačevati mastne denarce.

Vse gre po načrtih, dokler se Margaret naveliča in zahteva, da mož prizna javnosti, da so tista dela v resnici njena.

Tim Burton, ki nas je navadil na čudežna, pravljicična, zelo posebna bitja, se je tokrat lotil biografije. Življenjske zgodbe umetniškega para, ki je hkrati tudi metafora življenja v dvoje: kjer se mož in žena dopolnjujeta do take mere, da bi Walterjevega slovesa brez Margaretinega talenta seveda ne bilo. A kljub nadarjenosti, bi tudi Margaret brez Walterja nikoli ne prišla tako daleč.

In kot pravi sam Burton, se mu je zgodba Keatonov tudi zato zdela tako zanimiva, ker gre kljub vsemu spet za pripoved ob rob postavljenih junačkov in umetnice, katere talent je navdahnili tudi režiserjevo delo. (Iga)

POGLEJ TRAILER!

POGOVOR - Temeljna miselna izhodišča tržaškega pisatelja

Boris Pahor o prvih in o poslednjih rečeh

MARTIN BRECELJ

Ko sem prof. Borisu Pahorju predlagal intervju o prvih in o poslednjih rečeh, se je sprva izmikal, češ da se še ne namera-va posloviti s tega sveta. Pristavil je, da bi se takšna tematika bolj prilegala Alojzu Rebuli, kar bi lahko držalo. Toda Rebula se je po mladostni krizi vrnil h krščanstvu in sprejema katoliško dogmatiko, medtem ko se je Pahor od krščanstva dokončno oddaljil. Zakaj se je tako odločil? Kam se je usmeril? V kolikšni meri je izostril svoj pogled na prve in na poslednje reči? To bi želel nekoliko poglobiti v pogovoru z njim.

Pahor je predlog naposled sprejel. Ko sva pogovor sklenila, pa je bil zadovoljen, češ da je imel priložnost za povenen razmislek o nekaterih svojih življenjskih dognanjih in odločitvah.

Prof. Boris Pahor, po uveljavljenem klišeju ste po svoji miselnosti zazrti v tostranstvo, v zemeljske stvarnosti. Bil pa je čas, ko je kazalo, da se boste v svojem življenju veliko ukvarjali z onostranstvom oz. s prvimi in s poslednjimi rečmi, saj ste bili gojenec malega semenišča in ste celo začeli študij bogoslovja. Je bil to za vas le zgoreni začetek?

Ni bil zgrešen začetek. Zgrešeno je bilo vse. Čeprav sem namreč ob požigu Narodnega doma doživel hudo travmo, sem štiri razrede osnovne šole v Rojanu izdelal v redu, sprejeti pa nisem znal prehoda v peti razred, ki je že bil samo italijanski. A ni šlo samo za pomanjkljivo znanje italijanščine in za ponižanja, ki sem jih zaradi tega doživljal, ampak predvsem na eni strani za uporno razpoloženje proti krivici, na drugi pa za nezmožnost, da bi čutil novo stanje kot normalno. Zato sem izdelal peti razred s pomočjo lekcij, ki jih je oče plačeval učitelju. Ko pa me je potem vpisal na dvoletni trgovski tečaj, sem z neuspehom ponovil razred! Bil sem kot nekak mesečnik, ki bi se po balinil, če bi se moja mati, po nasvetu neke prijateljice, ne bila odločila, da me dajo v semenišče.

Seveda tudi to ni šlo brez vstopnega izpita. Našli so nekega nekoliko posebnega duhovnika, ki pa je bil mojster kot profesor; ta me je s svojimi na roko napisanimi lekcijami tako pripravil na preizkušnjo poznavanja latinščine, da sem bil sprejet v četrti razred gimnazije. To se pravi, da je bilo naključno razmerje s tistim malce čudakškim inštruktorjem prva pozitivna stopnička.

Druga, odločilna, je bilo spoznanje Albina Bubniča. Imponirala mi je samozavest, s katero je v tistem italijanskem okolju poudarjal zvestobo narodnemu principu. Tako se mi je posvetilo: odkril sem, da moram ostati zvest svoji identiteti, čeprav hkrati moram nujno biti dober dijak v italijanski gimnaziji, in potem v liceju. Tedaj pa so se začele nove težave. Albin Bubnič je namreč po maturi odšel, jaz pa sem dolgo okleval.

Bogoslovje ste zapustili po drugem letniku. Ni si težko predstavljati, da je bila to zahtevna in kar travmatična odločitev. Kaj ji je botrovalo? Je šlo predvsem za iskanje pravega osebnega poklica? Je k temu mogoče kaj prispevalo spogledovanje Vatikana z Benitom Mussolinijem?

Doma, posebno moja mati, ki je bila pobožna in članica Marijine družbe, bi bili radi videli, da bi nadaljeval po dotedanji poti, jaz pa sem iz slo-

venskih knjig, ki sem jih bral na skrivaj, spoznal življenje, in mikalo me je, da bi se mu pridružil kot laik, medtem ko je z verskega stališča obstajal dvom, ali ni prava pot tista, ki me je rešila iz meglenice, v kateri sem se opletal spočetka. Odločitev za teologijo je bila samo podaljševanje neodločitve. Dve izgubljeni leti.

A mi ni žal, ker sem spoznal vrsto pomembnih osebnosti, od Iva Juvančiča do Virgila Ščeka, od Jakoba Ukmarja do Edvarda Kocbeka, čeprav njega samo pismeno kot urednika revije *Dejanje*, med sodelavce katere me je sprejel.

Bil sem kritičen do Vatikana, a to takrat ni vplivalo na moje odločitve, čutil pa sem, ko se nisem vrnil v Gorico, torej k študiju bogoslovja, da sem nekakšen ubežnik ob fantih, ki so kljub znanim težavam nadaljevali po začrtani poti. Sicer se je tudi dogajalo, da je kdo nadaljeval, ker država ni priznavala semeniške mature, tako da če si teologijo pustil, si ostal, kot se je zgodilo meni, zgolj s spričevalom osnovne šole v žepu.

Z odhodom iz bogoslovja niste docela pretrgali s krščanstvom. Kot ste pravkar omenili, ste v tistem času med drugim navezali stike z Edvardom Kocbekom, se pravi z voditeljem slovenskih krščanskih socialistov, ki je postal celo nekakšen vaš duhovni oče in kateremu ste po svoje ostali zvesti do zadnjega.

Da, to da sem navezal stike s Kocbekom, je bila edina spodbudna resnica v položaju, v katerem sem se znašel. Najhuje je bilo doma. Potem afriško izkustvo. S Kocbekom sva postala prijatelja na njegovo željo in kljub svoji ubogi slovenščini, ki jo je sprejel v svoji reviji, v kateri so objavljale elitne osebnosti krščanskega socialstva. Z razločkom od Kocbeka sem po vrnitvi iz taborišča postal socialdemokrat. A bil sem na njegovi strani ves čas in vsa leta, ker sem bil in sem prepričan, da brez krščanskih levicarjev ni mogoče sesta-

viti nobene veljavne vlade. To potrjuje primer Nemčije.

Elie Wiesel se je večkrat vprašal, kje je bil Bog v Auschwitzu, Hans Jonas je menil, da je treba po Auschwitzu spremeniti pojem Boga, in podobno misel so razvili mnogi krščanski teologi. Tudi za vas je bila taboriščna izkušnja s tega vidika prelomna. V *Nekropoli* pravite: »Če kaj, se mi zdaj spet razodeva, da je nemogoče obstoj dobrega božanstva, ki bi bilo povsod pričujoče in bi bilo obenem nema priča pred tem dimnikom. Pa pred plinskimi celicami. Ne, če kako božanstvo je, potem je spojeno s stvarmi, z zemljo, z morjem in s človekom, ne pozna in ne more poznati razločka med dobrim in zlim.« Je judovsko-krščanski Bog v vas dokončno umrl v nacističnih taboriščih?

Ne bi rabil tega izraza, da je Bog umrl, rekel bi, da je bilo zgrešeno prejšnje pojmovanje. Res je, kot pravi Jonas in marsikateri katoliški teolog, da je treba spremeniti miselnost. Gre za vse-mogočnega in vsevednega Boga, da, a ne dobrega, ampak vsaj brezbriznega do tega, kar se dogaja ljudem. A to ni povezano samo s številom usmrčenih Judov; zmeraj je človek, če je mogel, uničeval veliko število svojih sovražnikov.

Kot ste večkrat zabeležili v svojih spisih, vas je v prvem povojnem obdobju posebno pritegnil Albert Camus. Se je tedaj tudi vam svet razodeval kot nerazumen in absurden? Ste delili s Camusom prepričanje, da se mora človek svetu upreti, čeprav je upor brezupen, saj človek ne more sveta zares spremeniti?

Camusa sem imel zelo rad predvsem kot avtorja. Všeč so mi bile njegove kratke proze, njegovi romani, *Tu-jec, Kuga* ... Zraven seveda spada absurd, ki sproži upor ali, kot pravi neki avtor, iskanje rešitve in razlage onkraj zemeljskega življenja, kot delajo religije.

Sicer pa je bilo vaše camusovsko obdobje kratkotrajno in je mogoče živelo le v trenutnih razpoloženjih. Očitno preveč ljubite življenje in vse, kar nas obdaja, da bi človekovo razmerje s svetom imeli za neozdravljivo absurdno. Postopoma se je v vas uveljavila misel, da je realnost vendarle racionalna. Kot sami pravite, ste razvili kozmično religioznost, o kakršni govori Albert Einstein. Sicer pa se še najraje sklicujete na Barucha Spinozo in na njegovo tezo, da je Bog isto kot narava. Vas smemo imeti za panteista? Je svet za vas res samozadosten?

Spinoza je bil zame odkritje in nekakšna pomiritev. Bog in narava sta eno in isto. Kar odgovarja tudi prepričanju izjemnega Einsteina, ki ob Spinozi izjavlja: »Sem neverujoč, a globoko religiozen ... Gre za novo obliko religioznosti«. Nekaj podobnega izjavljam že nekaj desetletij tudi sam: Nisem veren, a vsako jutro se v mislih globoko poklonim skrivnostni sili kozmosa. V knjigi, ki ima naslov *Neskončnost na dlani ene roke*, dva znanstvenika, budist in doktor molekularne biologije, prideta do zaključka, da bo religija prihodnosti kozmična religija, ki bo opustila idejo Boga kot osebe, bo pa za duhovno življenje. To bi lahko bil budizem, kar sprejema tudi Einstein, ki trdi, da če je kaka religija od obstojem znanstveniku blizu, to je budizem.

Da, lahko me imate za panteista.

Nekaj kristjana pa v vas vendarle ostaja. Radi poudarjate, da sprejemate Kristusov nauk o ljubezni in odpuščanju ...

Da, drži, Jezusa občudujem in mu nekako po svoje sledim, ker se vse moje književno delo ukvarja s »ponižanimi in razžaljenimi« (Dostojevski). O Jezusu je z občudovanjem njegove veličine napisal znano knjigo Renan. To imam zmeraj na vidnem mestu. Podobno kot Srečko Kosovel.

Vas je poleg krščanske kdaj pritegnila še kaka druga religija?

Ne, a, kot rečeno, mi je zelo všeč budistično razmerje do sočloveka.

Radi pravite, da vse, kar je, je v tem življenju. Je življenje za vas sveto? Si ga človek kdaj sme vzeti? Ga kdaj sme vzeti drugim? Kaj mislite o evtanaziji? Kaj pa o splavu?

Življenje je sveto, a ne do take mere, da je človek zločinec, če odpravi zarodek, ko ima za to tehten razlog. Sem proti obsodbi na smrt. Sem proti temu, da si človek vzame življenje, a še prej proti razlogom, ki ga k temu moralno prisilijo. Tako si je gospod župnik iz Križa pred nedavnim vzel življenje, ker si ni mogel predstavljati, da bi ga svet obsojal kot pedofila, kar ni bil. Zato je bil njegov samomor protestno dejanje.

Kaj je za vas najpomembnejše v življenju?

Ljubezen.

Zakaj je po vašem narodnost tako pomembna?

Ker dalje človeku zmeraj občutek, da ni sam, da je član neke skupnosti, povezan z njeno preteklostjo, z njenim ustvarjalnim duhom, z lepoto in bogastvom njenega jezika. Narodnost pomeni skrb za drugega, narodnost je proti egoizmu, je obramba pred napadalnim tujcem.

Dostojevski je položil v usta Iva- na Karamazova znameniti stavek, da če Boga ni, potem je vse dovoljeno. Kako to trditev lahko razume človek, po katerem, če neko božanstvo je, potem ne pozna razločka med dobrim in zlim, kot pravite v *Nekropoli*?

V *Nekropoli* nisem še razmišljal po Spinozovo o Bogu-naravi, ampak o Bitju, ki je nad dobrim in zlim. A jaz se ne strinjam s tezo, da če Boga ni, je vse dopustno. Ravno zato, ker človek nima pomoči in mora sam urejati človeško družbo, se mora odločiti, da organizira skupno življenje in se nujno držati neke etike. Kar družba sicer zmeraj dela, odkar je človek pameten, žal pa večkrat ima ali razne diktatorje, ki urejajo družbo po svoje, ali pa obliko politike, v kateri vsak išče svoje lastne interese.

Se po vašem res vsi računi izidejo na imanentni ravni? Kaj bi odvrnili Kantu, po katerem je usklajevanje med moralnim zakonom in naravo nujno neskončen proces, ki zahteva nesmrtno človeško dušo, pa tudi Boga kot garanta same možnosti tega usklajevanja? In kaj bi rekli ateistu Sartru, po katerem je človek konec koncev le »nesmiselno trpljenje«?

Ob Bogu-naravi, torej ob Bogu, ki ni oseba, ostaja človeku to, da v družbenem življenju ureja vse, kolikor najbolj modro more. Glede tega Spinoza svetuje državnika, ki bi vladal s krepko roko, a spet tako modro, da bi puščal posamezniku izražati svoje mnenje, drugače bi se ob voditelju nabralo krdelo klečepalcev, medtem ko bi svobodno misleči ostajali v senci in zaprti vase. To bi bila nezdružna družba, zato nemodra družba.

Glede nesmrtnosti pa Spinoza meni, da človeški duh ne more biti popolnoma uničen skupaj s telesom, ampak da od njega ostane nekaj, kar je večno. Ostane to, kar je v nas božjega. V tem smislu smo torej nesmrtni.

Se bojite smrti?

Eno je razumsko sprejeti neizbežno nujnost ter kot Sokrat in Spinoza nekako stoično čakati na slovo, drugo pa je zelo ljubiti življenje in sprejeti odločitev, da se je treba ločiti od življenja. Človek bi moral skušati misliti, da te ne sprejema neskončna praznina, ampak skrivnostna moč veselja, Logos, bi rekel Heraklit, božanska narava, sem pravkar izjavil v prejšnjem odgovoru. Zato bi vsekakor bila najboljše rešitev nezaveden prehod. Tako so množice taboriščnikov zaradi lakote in bolezni ves čas natanko vedele, kaj jih čaka, a ko je telo postalo kost in koža, je njihova misel usahnila ter z njo zavest o trenutku slovesa.

AKVARIJ, DA TAKEGA NI NIKJER V SLOVENIJI

Idrija niso samo rudnik in žlikrofi ...

ROBI ŠABEC - FOTO JANI PETERNELJ, ARHIV AKVARIJ M

Tokratni prispevek se osredotoča na manj znane javne »skrivnosti« nekega kraja. Čeprav je marsikomu Idrija dobro poznana po umetelnih mojstrovinah imenovanih idrijske čipke, žlikrofi in rudniku, ki je od leta 2012 vpisan na Seznam svetovne dediščine UNESCO pa je ob vsem tem malce manj znano dejstvo, da so se številni rudarji pogosto ukvarjali tudi z najrazličnejšimi hobiji, ki so bili tako ali drugače povezani z naravo (npr. ptičarstvo). Prav deli žive narave v domačem okolju so bila pogosto tista zanimanja, s katerimi so se mestoma več kot le ljubiteljsko ukvarjali številni izmed njih. O psiholoških dejstvih, ki morebiti botrujejo tovrstnim zanimanjem se tokrat ne bi ukvarjali, predstavili pa bi dosežke nekdanjega rudarja Valterja Majnika, ki se že od leta 1974 ukvarja z akvaristiko. »Želja, ki jo nosim v sebi desetletja je tista čisto prava želja deliti si z naravo pozitivno energijo, biti blizu življenju in gibanju. Barve in utrip podvodnega sveta so mi vedno pomenile nekakšen najpristnejši stik s skrivnostni obstojanja,« o globljih razlogih zaradi katerih se s tem hobijem ukvarja že vrsto let pove Majnik.

Najraznovrstnejši javni akvarij v Sloveniji

Sprva ljubiteljsko ukvarjanje z akvaristiko je v zadnjih petih letih postalo njegovo zaresno profesionalno delo. Tako naj bi danes Akvarij M Idrija veljal za najlepši in najraznovrstnejši javni akvarij v Sloveniji. V samem centru mesta Idrija se namreč na skorajda 200m² razprostira pester svet akvaristike, ki je na ogled javnosti. Ta očarljiva, živo pisana podoba podvodnega sveta, bogastva favne in flore se nahaja v stavbi nekdanje prepoznavne restavracije Nebesa, v kateri je še ne dolgo nazaj bilo moč poizkusiti v uvodu omenjeno kulinarčno posebnost, daleč naokrog najboljši žlikrofe v mestu in okolici. Restavracija je svoja vrata zaprla pred nekaj leti, prav tu pa so se odprla vrata številnih biotopov, ki posnemajo jezerska, rečna, morska okolja iz domala vseh koncev sveta. V Akvariju M si je mogoče ogledati preko 170 vrst najrazličnejših rib, ter mnogo vrst rastlin in ostalih živali. V preko štiridesetih akvarijih različnih velikosti, se lahko sprehodimo med manjšimi, 180 litrskimi, pa vse do 1500 in več litrskimi

akvariji. Valter Majnik s svojim dobrodušnim idrijskim dialektom obiskovalca kmalu povsem očara s poznavanjem zakonitosti s sveta akvaristike. Vodeni obisk Akvarija M v povprečju traja skorajda uro, seveda pa je trajanje praviloma vedno prilagojeno zanimanju in željam obiskovalcev.

»V akvariju je kar nekaj vrst rib, ki ponavadi ne sodijo v klasične akvarije: kongoški rilčar, kačjeglavi mnogoplavut, metuljarica (Afrika), južno ameriška, azijska in afriška nožarica, morena iz somoričnih voda, severnoameriška ščuka, tigrasti som - Amazona, napihvalke...,« nam le nekatere izmed njih poimensko našteva Valter.

Le nekoliko kasneje od njega še izvedemo, da gre za vrste rib nad katerimi se navdušujejo celo priznani akvaristi, ki so že od samega začetka njegovi bolj ali manj redni gosti.

Večina obiskovalcev je posebej očarana nad paludarijem, biotopom reke Rio Negro, ki v skorajda 2000 litrskem paludariju, nudi možnost opazovanja dela podvodnega in nadvodnega sveta Južne Amerike. Tudi mimo akvarija z pirajami, južnoameriški roparski ribami, ki jih odlikujejo kot igle močni zobje, enostavno ni mogoče. Ti vodni predatorji, v vsej svoji dominantni spokojnosti ter veličini kraljujejo na samem vходу v Akvarij M. Sledi mu terarij z želvami, žabicami iz Amazonije, Rdečerepim udavom ...

V neposredni bližini stoji akvarij z biotopom Avstralije, Nove Gvineje, biotop reke Konga, enega največjih jezer v Afriki Tangayika, s čudovitimi in hkrati zahtevnimi ribami ustunošami in biotop jezera Malawi, redko videno Afriško pljučarico iz največjega Afriškega jezera z imenom Viktorijino jezero, del podvodnega sveta reke Rio Negro ...

Poznavalce navdušijo divje živorodke, ki jih je na tem mestu mogoče povsem nemoteno opazovati. Posebno prepoznavnost Akvariju M pa nudi žal v naravi že nekaj časa izumrla rdečerepa mrenica. Valter ve povedati, da po nekaterih strokovnih virih rdečerepa mrenico danes najdemo le še v akvarijih in Azijskih gojilnicah, v naravi je ne zasledimo več. Podobno velja tudi za rdečeliso lisičko, ki je bila proglašena za izumrlo vse do leta 1996, ko so jo slučajno našli v Indiji. Na ta način je nekaj primerkov ostalo in le nekaterim prizadevnim akvaristom velja zahvala, da jo

sedaj znamo gojiti v ujetništvu in smo jo na ta način tudi ohranili. »Zato je več kot le dobrodošlo poglobljeno ukvarjanje z akvaristiko«, nam pove Valter, ki mu je med drugim uspelo, vzrediti mnogo zahtevnejših vrst sladkovodnih akvarijskih rib kot so Oskari, Diskusi, Neonke in celo vrsto zahtevnejših vrst oklepnih somičev.

Pestro delovanje v Akvariju

Do sedaj smo našli le nekaj znamenitosti, ki kažejo na pestrost vodne flore in favne, ki jo je v Akvariju M mogoče občudovati. Poleg tega pa je Akvarij M vključen še v projekt Geopark Idrija, znotraj katerega si je Valter Majnik za dal za nalogo, da bi vsaj v ujetništvu lahko prikazali, nekoč v času drsti redno obiskovalko Idrije - jeguljo, ki se od izgraditve HE Doblar tod ne more več drstiti. Podobne načrte ima tudi z vidro, ki je pred stoletji bila ena izmed osrednjih znamenitosti kraja. Nenazadnje

prav vidra predstavljala tudi eno izmed realnih opcij po katerih je mesto Idrija (Ydria) sploh dobilo ime. V sodelovanju z Biotehniško in Pedagoško fakulteto so v Akvariju M Idrija poskrbeli tudi za učne poti prilagojene različnim vsebinskim sklopom učnih načrtov naravoslovja za srednje in osnovne šole. Poleg vodene predstavitve akvarijev in strokovnih predavanj, šolarjem nudijo tudi možnosti opravljanja individualnega in skupinskega eksperimentalnega dela. V tem sklopu deluje tudi gojilnica akvarijskih organizmov, kjer so na voljo tudi številne vrste rib in ostalih vodnih organizmov, ki jih je v običajnih trgovinah praktično nemogoče dobiti. V akvariju M namreč že nekaj časa sodelujeta Blaž Majnik in dr. Dejan Gmajner s svojim podjetjem, ki ravno tako deluje v okviru Akvarija M in nudi najrazličnejše izdelke za zdrave akvarije, ki so plod lastnega dolgoletnega razvoja in znanj.

Valter je zadovoljen, da se za akvaristiko zanimajo tudi mladi. Resnično si namreč želi, da bi jima to, kar sta si zadala, uspe, saj zase meni, da je za kakšne

večje podvige že malo v letih. A tudi v bodoče Valterju želja in idej ne primanjkuje. Že nekaj let se trudi, da postavi biotop reke Idrije v katerem bo svoje mesto med drugim našla tudi voda, ki je bila nekoč doma prav v tod okoliških vodah. Valter ve povedati, da naj bi bila posebnost sama prav v tem, da je bila tovrstna riba nadvse dovzeta na pred potresne tresljaje. Po legendi naj bi prebivalci tega dela Slovenije to vrsto soma označili kot glavnega krivca za uničujoč potres, ki je pred nekaj več kot petsto leti prizadel Idrijo s širšo okolico, kar je nenazadnje pripeljalo tudi do množičnega pogroma nad to ribo.

Ob podrobnem seznanjanju z lepotami pod in ob vodnega sveta, ki jih je moč občudovati v Akvariju M lahko v pogovoru z Valterjem izvedemo še marsikatero posebnost mesta in okolice, ki jo s svojo pol tisočletno zgodovino poleg rudnika, žlikrofov in čipk še vedno skriva ta, vsaj nekoliko skrivnosten in malce manj poznan del Slovenije.

DZP doo-PRAE sri 2014 © Vse pravice pridržane

Gostilna

Bak

TOM OBERDAN
Chef

Pesek, 2
Dolina (TS)
T +39 040 9220286

ZAPRTO ob sredah - ponedeljek, torek in četrtek za kosilo

TECNO NOLEGGI

NA RAZPOLAGO 20 PLOŠČADI

IZPOSODJAMO
DVIŽNE PLOŠČADI:
KAMIONSKE KOŠARE,
SAMOHODNE KOŠARE
IN PAJKE
Tel. in Fax. 040 8321268
Mob. 335 6576587
Krmenka, 543
Dolina - TRST

**Vesele
praznike!**

DO 47 METROV VIŠINE

www.tecnonoleggi.it

Ošterija Ferluga

od leta 1900
TIPIČNE DOMAČE, MORSKE IN KRAŠKE JEDI

Ferlugi (TS)
Ulica Bellavista 12
tel.: 347 139 61 33

urnik: 12.00 – 24.00
zaprto ob torkih

EDIL - PORFIDI TRENTINA

Skladišče in urad na Proseku (nasproti avtobusne garaže ACT)

Tel. 040/251044;
faks 040/251145

E-mail: info@edilporfiditytrentina.it
www.edilporfiditytrentina.it

urnik: 7.30 - 17.00, sobota 7.30 - 12.00

VSE VRSTE PODOV ZA ZUNANJE POVRŠINE

porfirji • peščenjaki • prane cementne
plošče • kamnite kocke in obloge •
kamniti robniki • material za pokrivanje
streh • strešne opeke iz žgane gline...

VELIKA IZBIRA GRADBENEGA MATERIALA

opeke • železne in lesene
konstrukcije • izolacijski
materiali • železne PVC cevi • ograje...

Terčon

ŽELEZNINA
VRTNARSTVO

SESLJAN, Tel. 040 299220

PAHOR

HOTEL & RESTAURANT

*Obilo sreče, zdravja
in veselja v novem letu!*

Ul. 1. Maja 14, Jamlje - 34070 Doberdob, Italija

tel. +39 0481 410121 - mob. +39 335 8006548
www.hotelpahor.com - info@hotelpahor.com

Cufar

mesnica

Srečno novo leto!

Tel. 040 226786

ul. Igo Gruden 35, Bazovica

ZGONIK 3/A Tel. 040.229123

www.gustintrattoria.com/info@gustintrattoria.com

Iz preprostih sestavin pričramo okusne jedi

TRGOVINA

Kosmina Sergij

TV, gospodinjski stroji

NABREŽINA CENTER - TEL. 040200123

želimo vam sre

SANART

Narodna ulica 47/1

OPČINE

tel. 040 21 5252

bio

bio trgovina

NATURALIA

z jestvinami, sadjem in zelenjavo

Srečno novo leto!

Križ 340, na pokrajinski cesti,
tel. 040 220409

POTOVALNI URAD

AUROMA VIAGGI

*Zaupajte
izkušenosti!*

TRST - ul. Milano, 20 - tel 040631300

fax 040365587 - www.auroraviaggi.com

Srečno novo leto

želi svojim
članom, sodelavcem
in prijateljem

SREČNO, ZDRAVO
IN USPEŠNO 2015

OŠTERIA BORIS

MAVHINJE 1 - Tel. 040 299449
Ponedeljek in torek zaprto

il Frutteto

Kotiček "Okusov Krasa" vse leto, z barvami in
vonjavami vrtov in sadovnjakov s Trsta in okolice:
vino, med, olje in druge sezonske dobrote.

Il frutteto - Marchesich Claudio
Trst - Largo Piave 3, Tel. +39 040360146
e-mail: cmarchesich@yahoo.it

SEMENARNA Zorn Erik

Semenarna

- Kmečko orodje - Gnojila
- Antiparazitarna sredstva
- Cvetlične vaze
- Gomolji in rastline na splošno ter sadno drevje

Srečno novo leto!

PROSEK 160
TEL. 040.225400

BARVE FURLAN & MILIČ

**BARVE
STENSKÉ TAPETE
TOPLI PODI
SONČNE ZAVESE
KOMARNIKI**

OPČINE
Dunajska cesta 56A
Tel. 040.212168

SUSHMEL

**REGISTRATORI DI CASSA
PRODAJA IN SERVIS
PAROVEL S. & SAIN A. SAS**

**Ul. S. Francesco 11 - TRST
Tel. 040.370802**

pizzeria - bar - gostilna

»VETO«

DEBENJAK NADA snc

TIPIČNE DOMAČE JEDI DIVJAČINA

peč na drva

OPČINE

Proseška ulica 35
Tel. 040.211629
ob torkih zaprto

PREČNIK 1/b

Tel. 040 200871 - Fax 040 201267 - info@sardoc.eu - www.sardoc.eu

Zaprto v
ponedeljek in torek

PREHRAMBENI DISKONT EUROSPIN

MIMA SNC

FERNETIČI 24

TEL. 040 2176832

TIPIČNA KRAŠKA GOSTILNA

Bazovica (TS) - Ulica Igo Gruden 56
Tel. 040 911191 - e-mail: info@trattoriaposta.it
Zaprto ob torkih

ENZO

AVTOMEHANIČNA DELAVNICA

*Redni vzdrževalni pregledi
na avtomobilih in avtodomih
vseh znamk*

*Priprava vozil za tehnični pregled
Montaža gum*

Opčine
Bazoviška ul. / Via di Basovizza 60
e-mail: enzoford2004@yahoo.it
tel. 040 214 618

**Izvrstni
sendviči
in prigrizki**

Ul. dell'Istria 8/E - Sveti Jakob, TRST - tel. 040 764704

BAR - SLADOLEDI

Marc

PEKARNA - SLAŠČIČARNA

Torte po naročilu

Bazovica - Ul. Igo Gruden, 64 - Tel. 040.226147

Srečna
nova
leta

BAR Sladoledarna

icecafe

Ulica Gruden 39/1
Bazovica (TS)

POZITIVNA IZKUŠNJA PROJEKTA ZBORZBIRK V GORENJEM TARBIJU

Zasebni Muzej Balus

ANTONIO BANCHIG (NOVI MATAJUR)

»Tu so tudi drugi predmeti, ki prihajajo iz hiš v naših dolinah. Gre za vojne predmete, ki so v obdobju po vojni postali predmeti za vsakdanjo rabo, sčasoma pa so ljudje dokončno opustili njihovo rabo«

NM

Leta 2015 obhajamo tudi v Benečiji, predvsem pa v Nadiških dolinah, stoletnico izbruha prve svetovne vojne. Vstop Italije v vojno 24. maja 1915 je v naslednjih letih močno vplival na način življenja ljudi, ki so se, ne da bi si tega želeli, znašli na soški fronti. Njihov vsakdan je zaznamovala najprej masovna prisotnost italijanskih vojakov, ki so imeli v letih pozicijske vojne svoje zaledje v vaseh za frontno črto. Nato je prišel poraz pri Kobaridu in okupacija avstro-ogrske vojske, nazadnje pa še protiofenziva in konec vojne, ki pa je tako prizadela civilno prebivalstvo, da je bilo povsem nemočno, ko sta razsajali epidemiji tifusa in španske gripe. In seveda ne moremo pozabiti krvnega davka, ki ga je vojna terjala od številnih vojakov, ki so padli na fronti, in pomanjkanja, v katerem je živelo civilno prebivalstvo. Ženske, otroci in stari ljudje so namreč zaradi vojne ostali brez delovne sile, ki je bila potrebna za njihovo preživljanje.

To je bila prva vojna v Evropi, ki jo je zaznamovala uporaba moderne industrijskega sistema v vojne namene. Bila pa je to tudi prva vojna v sodobni zgodovini (na začetku tako imenovanega kratkega stoletja), v kateri se je slovenska jezikovna skupnost znašla na dveh nasprotnih taborih.

Čeprav lahko danes o tej vojni govorimo veliko bolj odmakneno kot o dogodkih, ki so zaznamovali drugo svetovno vojno, pa se zdi, da prihaja v Nadiških dolinah tudi v tem primeru na dan endemična nesposobnost overnotenja elementov (v tem primeru zgodovinskih), ki so značilni za skupnost. V bližnjem Posočju se je okrog kobarškega muzeja prve svetovne vojne, ki še vedno privablja na deset tisoče obiskovalcev na leto, se je razvila pomembna turistična ponudba, ki odločilno prispeva h krajevemu gospodarstvu. V Nadiških dolinah pa nasprotno zgleda, da niti stoletnica vojne ni spodbudila tistega tako zaželenega pozitivnega procesa, ki bi lahko dal nov zagon temu območju.

Tega ne trdimo mi, tako menijo predvsem številni med tistimi, ki vsem težavam navkljub še vedno skušajo kaj narediti v tej smeri in jih pri njihovem delu vodi bolj ljubezen do svoje zemlje kot logika takojšnjega dobička. Med temi je tudi Matteo Balus (letnik 1977), ki ureja, upravlja in stalno bogati z novimi predmeti svojo zasebno muzejsko

zbirko, ki je posvečena prav veliki vojni v Nadiških dolinah. Od leta 2008 je njegova zbirka tudi vključena v pokrajinsko muzejsko mrežo.

»Na srečo se je na nas obrnil Inštitut za slovensko kulturo iz Špetra, ker je želel vključiti tudi to zbirko v čezmejno muzejsko mrežo, ki nastaja v sklopu evropskega projekta Interreg ZborZbirk. Take pobude so ključnega pomena, ker omogočijo spoznavanje oziroma boljše poznavanje naše stvarnosti, pa tudi zato ker se na tak način primerno zaščitijo zgodovinska in kulturna dediščina, ki bi jo sicer lahko izgubili. Na žalost pa niso vsi upravitelji enako občutljivi za ta vprašanja. In to je velika škoda, ker je na tem področju potencial izreden,« nam pove Matteo Balus, medtem ko nam razkazuje svojo bogato zbirko.

»Kje bi radi začeli,« nas v muzeju Balus v Gorenjem Tarbiju v beneškem slovenskem narečju najprej vpraša Matteo. Očitno je, da pozna predmete, ki sestavljajo njegovo zbirko, do najmanjše potankosti. Ve za datum in kraj, kjer so jih našli, za kaj so jih uporabljali, pozna njihov izvor in ve, iz katerega materiala oziroma na kakšen način so bili izdelani. Zanimalo pa nas je, od kod ta njegova zbirateljska žilica in zato smo ga povabili, naj nam pripoveduje o tem, kako se je ta njegova dejavnost sploh začela.

»Vse se je začelo, ko sem bil še otrok. V našem starem seniku smo našli bajonet. Bil je v nekem zaboju, ki ga kdove koliko časa nihče ni uporabljal

in ki je bil sicer poln kmetijskega orodja. To je v meni vzbudilo zanimanje, v bistvu pravo strast, za predmete iz tistega zgodovinskega obdobja. To zanimanje se je okrepilo, ko sem začel bolj podrobno spoznavati, kaj se je pravzaprav zgodilo na tem območju. Do preboja pri Kobaridu oktobra 1917 je na primer dejansko prišlo prav tu nad nami, na Kolovratu, na Humu. Sčasoma, ko sem preučeval te dogodke, je ta moja strast postala način za boljše razumevanje tega našega ozemlja. Ugotovil sem, katere luknje v zemlji so skopale že topniške enote, na katerih mestih so zgradili frontne bolnice in tako naprej. In enako velja seveda tudi za predmete, ki sem jih zbral v tej zbirki.«

Mar to pomeni, da si sam našel predmete, ki sestavljajo to zbirko, takrat začudeno vprašamo Mattea.

»Veliko predmetov sem res sam našel in to enostavno tako, da sem se sprehajal po določenih krajih, kjer sem vedel, da je mogoče najti ostanke iz tistega obdobja. Najtežje pa je, in tega se lahko naučijo samo s pozornim študijem in z izkušnjo, te predmete spoznati. Za to je treba imeti pravo in izostreno oko. Nato postane vse bolj enostavno.«

Na stenah muzeja opazimo nekaj fotografij kralja Viktorja Emanuela III. iz dinastije Savojevcev med njegovim obiskom v Nadiških dolinah. Seveda nas zanima njihov izvor.

»Našel sem jih v nekem albumu v Neaplju. Ko sem jih videl, sem ugotovil, da so tudi datirane in da so na-

vedeni neki splošni zemljepisni podatki, kar mi je pomagalo, da sem na njih spoznal vas. Nekatere druge predmete pa sem tudi kupil, največkrat preko interneta, in to že takrat, ko je bil zlasti pri nas še zelo malo razširjen. Takrat se je uporabljal še e-bazar, ki je predhodnik e-bayja.

Tu so tudi drugi predmeti, ki prihajajo iz hiš v naših dolinah. Gre za vojne predmete, ki so v obdobju po vojni postali predmeti za vsakdanjo rabo, sčasoma pa so ljudje dokončno opustili njihovo rabo. Preluknjane čelade so na primer nato uporabljali kot lijake. Tu pri nas jih je imelo veliko ljudi. V zaboji, ki so ga med vojno uporabljali za prenos posebne vrste granat, so nato shranjevali fižol. Suknjič, ki so ga topničarji imeli nad uniformo, ko so opravljali težaka dela, so kasneje nosili kmetje, nato pa je neuporabljene visel na obešalniki. Razne vrste blaga, s katerim so pokrivali okna, plošče, s katerimi so popravljali strehe senikov ... takih primerov je zares ogromno.«

Ko si z Matteom ogledujemo vse te stare predmete, nas premaga radovednost in ga vprašamo, kateri je najbolj dragocen.

»Na to vprašanje je težko odgovoriti.«

Matteo nas iz sobe v pritličju vodi naprej v zgornje nadstropje. Vstopimo v sobo, v kateri je cela vrsta urejenih vitrin. V njih so klini in dereze, kovanci, ostanki granat, ročne bombe, žepne ure, zaponke, pipe, loščila za čevlje, stekleničke s črnilom, krušnjaki, naprava za merjenje, ki so jo uporabljali topničarji ... in še pas, ki ga je njegov lastnik spletel, da bi premagal dolgčas. Na sredi sobe je majhen nemški voz za prevažanje lahkega materiala. Matteo nam podrobno opiše vse te predmete, vsak ima svojo zgodbo.

»Kateri predmet ima največjo vrednost? Ne vem, zame so vsi dragoceni. Lahko pa vam povem, da je ta izstrelak za prebijanje štita predmet, na

katerega sem najbolj navezan,« nam zaupa, medtem ko tišči v pesti kovinski valj. »To je namreč prvi predmet, ki sem ga še kot deček našel med svojimi raziskovalnimi sprehodi.«

Ob koncu obiska nas zanimajo še Matteovi načrti za bodočnost in kaj pravzaprav pričakuje po opravljeni katalogizaciji v okviru projekta ZborZbirk.

»Katalogizacija z natančnim opisom predmetov, ki je potekala po vseh pravilih, je bila ključna dejavnost. Ta pobuda je pomembna tudi za samo promocijo tega muzeja, še posebno zaradi njegove povezave v mrežo z drugimi podobnimi zbirkami. K meni prihajajo obiskovalci vseh vrst: šole, skupine, družine ... Najtežje pa ostaja dejansko upravljanje muzeja. Služba in zdaj tudi družina zahtevata od mene veliko časa, tako da ga ostane res malo za zagotavljanje odprtosti muzeja.

Dejansko pa je pravi problem globlji in zadeva pravzaprav vse Nadiške doline. Ni nobene povezave med različnimi pobudami na teritoriju. Najbolj banalen primer je to, da nas nihče ni vključil v praznike, ki jih prireja Občina. Brez skupnega načrtovanja taka stvarnost težko rase, pa čeprav bi lahko od nje imelo koristi celotno ozemlje. V Muzeju na prostem v Dreki, kjer se nahajajo utrdbe iz časa velike vojne, občinska uprava na primer ne zagotovi niti košnje trave. Nasprotno pa je na slovenski strani, v Posočju, vse to lepo urejeno. Zato se bojim, da bo stoletnica prve svetovne vojne za nas še ena izgubljena priložnost. Na Goriškem in Tridentinskem so vse dejavnosti začeli programirati veliko prej. Tukaj pri nas pa še vedno ni bilo narejeno nič. Za to pa nosijo krivdo krajevni upravitelji. Oni imajo sredstva za spodbujanje takih pobud in oni so odgovorni za to, da poskusijo dati nov zagon temu območju.«

Leto 2015 bo po mnenju številnih komentatorjev ključno za izhod iz gospodarske krize. Tedaj naj bi se tudi v Italiji končala recesija, ki pesti državo že tri leta. Državni statistični zavod Istat je med drugim ocenil, da bo notranji bruto proizvod končno zabeležil rahlo rast 0,5 odstotka, vendar bo izhod iz krize postopen. Študijski center državne zveze Confindustria je to potrdil, a je dodal, da bo treba za upad števila brezposelnih počakati vsaj do leta 2016. Glavna ugotovitev pa je, da mora biti zasuk zaznaven že v začetku leta. Drugače se bo kriza še zaostрила in se bodo razmere v primerjavi z zdajšnjimi celo poslabšale.

O prihodnosti, ki čaka Italijo, ter o perspektivah za Trst in čezmejno območje smo se pogovorili s tržaškim občinskim odbornikom za razvoj in za gospodarske dejavnosti ter podjetnikom Edijem Krausom. Ocenjuje, da mora priti do sprememb v zelo kratkem času. Potrebni so novi in sveži ukrepi za ponoven zagon evropskega gospodarstva, medtem ko je v Trstu potreben nov način razmišljanja. Nedavno sprejetje zakona v italijanskem parlamentu, ki bo omogočil prehod starega pristanišča pod tržaško občinsko upravo, pa odpira nove možnosti za izhod iz imobilizma.

Pred enim letom je kazalo, da je gospodarska kriza skoraj mimo, vendar se po letu dni stanje ni izboljšalo, prej nasprotno. Tudi problem nezaposlenosti je hud. Kaj se je zgodilo medtem?

Vsi so pričakovali, da bo kriza res nekoliko popustila. Tudi znaki so bili v tej smeri, ampak moram podčrtati, da je ta vaša izjava pravilna, kajti opažamo, da predvsem v industrijskem sektorju naročila padajo. Istočasno padajo tudi cene repromaterialov, v prvi vrsti cena nafte oziroma nafnih derivatov. Z bolj konkurenčnimi cenami bi vsi pričakovali, da bi narasla naročila in bi trg zaživel. Toda dogaja se ravno obratno. To so popolnoma isti pokazatelji, ki smo jih videli leta 2007, ko je nato izbruhnila huda finančna in potem gospodarska kriza, ki nas še danes pesti. Še prerano je povedati, kaj se bo dogajalo. Če pa se trend po novem letu ne bo spremenil in ne bo imel industrijski sektor tistega zagona, ki ga pričakujemo, potem se bo kriza prihodnje leto še poglobila.

Kakšni ukrepi bi bili torej potrebni v prihodnjem letu?

Pokazalo se je, da finančni posegi, s katerimi skuša Evropska centralna banka stimulirati gospodarstvo, niso dovolj. Korenito je treba torej premisliti, kako ponovno zaginiti celoten ekonomski sistem. Ta mora postati fleksibilnejši, predvsem pa mora postati evropsko gospodarstvo bolj konkurenčno v svetu oziroma v globalni ekonomiji. Pot pa je zelo zahtevna in strma in bo zahtevala precej prikrasjanja s strani vseh.

Kaj to pomeni? Ali nas čakajo spet varčevalni ukrepi?

Varčevalni ukrepi, reforme in vse, kar temu sodi zraven. Obenem pa bo treba dati nov zagon ekonomiji in bo torej potrebno ugotoviti neko mejo oziroma srednjo pot med varčevalnimi ukrepi in stimulacijo gospodarstva.

Preidimo v Trst. Med najbolj perečimi vprašanji je bila škedenjska železarna. Se bodo s prihodom skupine Arvedi stvari kaj dosti spremenile?

To je veliki uspeh sodelovanja med javno upravo, socialnimi partnerji s sindikati na čelu ter zasebnim sektorjem. Povedati moram, da so tržaška občinska uprava, pokrajinska uprava in deželna vlada postavile vse svoje moči, da bi ta problem rešile, prav tako se je za to zavzela tudi italijanska vlada. Po drugi strani se je gospod Giovanni Arvedi zelo konkretno angažiral za rešitev problema, rezultat pa je res nekaj posebnega in pomembnega, tudi v luči krize. To je po mojem mnenju tudi nov način dela in organiziranja proizvodnje v tem sektorju, kjer bo vse pomembnejša vloga logistike, ki postaja vedno bolj del industrijskega procesa. To je skupina Arvedi uvidela tudi v Trstu, s tem da je prevzela železarno, a tudi dostop do morja. Med bistvenimi obvezami je trajnostni razvoj, še predvsem za prebivalce Škedenja in bližnje okolice, pa tudi ekološka sanacija.

EDI KRAUS, TRŽAŠKI OBČINSKI ODBORNIK IN PODJETNIK

Konec krize?

ALJOŠA GAŠPERLIN

V zadnjem obdobju se je bila huda bitka glede upravljanja tržaškega pristanišča. Predsednici Pristaniške oblasti Mari- ni Monassi bo mandat zapadel januarja, z zakulisnimi manevri pa skušajo nekateri prepričati Rim, naj imenuje Monassijevo za komisarko v pričakovanju na reformo italijanskih pristanišč. Kako se bo to končalo po vašem mnenju?

Tu ni stvar samo pristanišča, temveč je treba gledati na zadevo širše. V Trstu se bje bolj pomembna bitka: na eni strani so javne uprave, kot je tudi naša, ki delajo na tem, da bi se mesto čim bolj odprlo in da bi bilo odprto tujim investicijam oziroma tujim investitorjem. Na drugi strani pa je ta interes, ki prevladuje v Trstu že dolga desetletja, da je mesto čim bolj zaprto in da ne sprejme novih izzivov. To vidimo ne samo v pristanišču, temveč tudi v trgovini in v drugih sektorjih. Mislim, da je ključnega pomena, da se ponovno povrne način razmišljanja, ki je bil značilen v zgodovinskem kontekstu, ko je bilo mesto odprto in je imelo največji razvoj. Današnja geo-politična situacija daje vse možnosti, da pride ponovno do tega.

Kaj pa staro pristanišče? V preteklosti so vsi poskusi za njegov preporod in za premik prostocarinske cone propadli. Pred kratkim pa so v stabilizacijskem zakonu sprejeli popravek senatorja Francesca Russa, na osnovi katerega bo Občina Trst postala lastnik starega pristanišča, prostocarinsko območje pa bo mogoče premakniti. Kako to ocenjujete oziroma kaj lahko to pomeni za Trst in njegovo zaledje?

Staro pristanišče je stara zgodba, saj je interes nekaterih skupin, da se tam nič ne spremeni. V 80. letih smo bili zmožni odpovedati se projektu Polis, za katerim sta stali skupini Fiat in Generali. Že to je dokaz, o kakšni ihti zaprtosti se lahko tu pogovarjamo. Nejasnost zakonskih predpisov je dajala možnost izigravanja vseh poskusov, da bi se ta del mesta vključil v samo središče mestnega utripa in dogajanja. Ta odlok razčisti te nejasnosti in daje zelo konkretne možnosti za razvoj tega območja. S tem da se premakne prostocarinsko cono in se umakne služnost pomorskega dobra, postane staro pristanišče končno del mesta. S prihodom mednarodnih vlagateljev bi se Trst odprl, zaživela bi Terezijanska četrt in sploh vse nabrežje, od Ponterosa do Velikega trga in Pomorskega muzeja. To bi postalo zelo atraktivno za turistične dejavnosti in sploh za pogled Mediterana proti središču Evrope in obratno. Tudi premik prostocarinskega območja proti industrijski coni bi bil po mojem mnenju zanimiv za sam razvoj industrije.

Nekateri so ta odlok že takoj ostro kritizirali.

Kot pri vsakem poskusu, da se ta stvar premakne iz mrtve točke, se je seveda vsul plaz kritik glasne peščice ljudi. Tokrat so na vrsti skomine po STO, prej je bila Lista za Trst in še bi lahko naštevati. Nameni so isti, kot sem dejal zgoraj: za nekatere mora ostati Trst zaprt, zazrt vase in v svojo preteklost. Po dolgih desetletjih imamo s sprejetjem odloka danes pravno možnost, da se proti temu borimo. Ne bo lahko.

Kriza je v Trstu še najbolj prizadela trgovino, obrt in industrijo, ki pa naj bi si po dogodkih v železarni opomogla. Kako ocenjujete zdajšnje stanje?

Vsak ekonomski preporod je najprej vezan na industrijo. V industriji se namreč ustvarjajo prava dodana vrednost in delovna mesta, kajti nobena zdrava ekonomija si ne more privoščiti, da nima pomembnega dela bruto domačega proizvoda, vezanega na industrijo. Po drugi strani ima turizem v našem mestu kljub krizi dobre rezultate. Že nekaj let beležimo solidno rast tako prihodov kot nastanitve turistov v Trstu. To daje pre-

Edi Kraus (prvi z desne) z novim lastnikom škedenjske železarne podjetnikom Giovannijem Arvedijem (drugi z leve)

FOTODAMU@N

cej kisika tržaškemu gospodarstvu. Trgovski sektor pa je tisti, ki je bil zaradi zgodovinskih razlogov predimenzioniran. Ta sektor se s težavo prestrukturira, tudi tu pa opažamo veliko zaprtost trgovcev, ki si ne želijo nobenih novosti in ki v bistvu nemo spremljajo propad in zaprtje trgovin.

Omenili ste turizem, ki je med vašimi glavnimi resorji. Kakšen je bil obračun zadnjega leta in zadnjih mesecev, včevši zdajšnje božično obdobje?

V letu 2014 smo dosegli zelo zavidljive rezultate, celo večje od tistih, ki jih ponuja uradna statistika. Priredili smo nekaj izjemno pomembnih dogodkov v samem mestnem središču, ki so šli po zanimivosti v vrh same Evrope in v sam svetovni vrh; gostili smo npr. etapo kolesarske dirke po Italiji. Poleg tega ne gre pozabiti na križarjenja. V Trst je priplulo kar nekaj ladij, odziv potnikov pa je bil vselej izredno pozitiven. Prihodnje leto načrtujemo prihod ladje Costa Mediterranea, ki bo prihajala v Trst od aprila do oktobra. V mesto bo priplula ob petkih in odhajala bo ob sobotah. V celi sezoni bo skratka 75 do 85 tisoč potnikov, ki bodo prav gotovo prinesli nekaj pomembnih prihodkov tržaškim javnim lokalom in trgovcem. Pomembno je, da se tudi na to pripravimo zelo dobro. Če bo ta sezona uspešna, se bodo odprle možnosti razvoja tudi v turizmu ladij za križarjenja. Organizatorji pa so prenovili in pomladili tudi nekatere druge pomembne prireditve, kot sta Barcolana ali Bavisela, kar je dalo zelo dobre rezultate.

Težave so tudi v kmetijskem sektorju.

Tržaška občinska uprava daje posebno pozornost tudi kmetijskim dejavnostim, in to tudi zelo konkretno. Z novim splošnim prostorskim načrtom smo npr. predvideli večje površine za kmetijstvo ter poskrbeli za revitalizacijo paštnov pod kraškimi robom. Sploh pa smo vselej na razpolago tudi za promocijo kmetijskih izdelkov iz naše občine.

Med žgočimi problemi je tudi kriza Delavskih zadrug. Tržaška občinska uprava je bila vselej naklonjena zaposlenim in varčevalcem. Kaže, da se bo zadeva srečno končala, čeprav bodo stvari bolj jasne konec januarja. Kaj menite o tem?

Kot je to že povedal sodni upravitelj Maurizio Consoli, pristojni deželni odbornik Sergio Bolzonello pa celo obljubil, se bo zadeva tako ali drugače rešila. Vprašanje je le, kdo bo prevzel zdravi del Delavskih zadrug, kdo jih bo upravljal in kje bo sedež. To je pomembno zaradi priliva davkov, ki so zelo važni za javni sektor.

V zadnjem obdobju je politične vode precej razburkala reforma lokalnih uprav, ki so jo izdelali deželni upravitelji. Kako na to gleda tržaška občinska uprava?

Ta reforma je razburkala vode, kot jih razburka vsaka reforma. Na žalost smo v taki situaciji, kjer vsi (med te štejem namreč v prvi vrsti tudi samega sebe) zelo težko sprejemamo novosti, na vsakem nivoju, od lokalnega do državnega. Povsod, kjer se skuša narediti kaj novega in kaj bolj sodobnega tako v javnem kot v zasebnem sektorju, smo vedno vsi proti in vsakdo ima – včasih tudi upravičeno – svoje partikularne interese. To velja tudi za slovensko narodno skupnost in za naše občine. Pri takih reformah je tudi težko predvideti vse, kar se bo lahko zgodilo v bodočnosti. Reforme so nujne in javne uprave morajo v tem smislu dati zgled.

Kaj se bo zgodilo, bomo torej še videli. Kakšni so bili doslej odnosi oziroma sodelovanje z okoliškimi občinami in slovenskimi obmejnimi občinami ter s Slovenijo nasploh?

Napor, ki ga je vložila tržaška občinska uprava z na čelu županom Robertom Cosolinijem, je bil izredno velik. Do danes ni bilo nobene uprave, ki bi res tako odprto in široko zasnovala ta koncept. Ne govorimo seveda samo o vpljudnostnih stvkih ali srečanjih, temveč o zelo konkretnih zadevah. Občina Trst je skupaj z drugimi pripravila načrt za oblikovanje Evropskega združenja za teritorialno sodelovanje (EZTS). Poleg tega so bile številne druge pobude. Skratka, delamo na tem, da bi se Trst čim bolj odprl svojemu zaledju in da bi postal ta način razmišljanja nekaj normalnega, ne glede na občinsko upravo, ki bo v prihodnosti sedela na tržaškem županstvu.

Kot ste omenili, je bilo konec leta 2013 v Miljah srečanje, na katerem ste po-

stavili temelje za oblikovanje Evropskega združenja za teritorialno sodelovanje (EZTS) na ozemlju Italije, Slovenije in Hrvaške. Kakšen je obračun dela v okviru EZTS po enem letu?

Na tem se dela. Projekt je izredno zahteven in tudi široko zasnovan in se počasi premika. Mislim, da bomo v tem okviru dobili organizacijo, ki ne bo odvisna od trenutnega stanja v posameznih občinah oziroma od trenutne politične obarvanosti določenih občinskih uprav, ampak bo delovala kot celota.

Družba državnih železnic RFI in slovensko ministrstvo za infrastrukturo in prostor sta izdelala projekt za vzpostavitev integriranega čezmejnega sistema lahke železnice, ki naj bi v prihodnosti povezoval Jesenice, Novo Gorico, Gorico, Trst in Koper, projekt pa so pred kratkim predstavili v Trstu. Načrt za lahko železnico med Trstom in Koprom je torej ponovno v ospredju. Kako gledate danes na to?

Železniška zveza in torej ne samo lahka železnica med Trstom in Koprom je absolutno potrebna. Na to nas opozarja vsi, s katerimi sem imel razgovore. Med temi je tudi predsednik suhega pristanišča v nemškem Nürnbergu: ta del Evrope vidi Trst povezan s Koprom kot strateško usmeritev za pomorski promet proti notranjosti, tržaško in koprsko pristanišče pa morata biti povezani, ker sta drugače premajhni.

S kakšnimi očmi moramo torej gledati na leto, ki prihaja? Z optimizmom ali črnogledom?

Kot omenjeno, so pokazatelji, ki jih imam v svojem poslu, precej negativni. Zaskrbljeni smo, vendar še vedno upamo, da se bodo stvari spremenile v začetku leta. Signali, ki jih imamo v ZDA, na Tajskem in na Kitajskem, so pozitivni in to pomeni, da ni nekega globalnega zastoja. Težave vidim samo v Evropi, vendar upam, da ne bodo več tako hude in da ne bodo več vplivale na celotno gospodarstvo. Po naravi sem vsekakor vselej optimist in mislim, da se bodo stvari nazadnje obrnile na bolje, čeprav s težavo. Pripravljeni pa moramo biti na dodatna odrekanja.

DUŠAN FORTIČ JE BIL ZA EN DAN PRAVI VOJNI SNEMALEC

Zgodba o filmu, ki ga (še) nihče ni videl

DUŠAN UDOVIČ

Bilo je ob koncu avgusta leta 1944, ko je bil Dušan Fortič mlad partizan, član propagandnega odseka IX. korpusa NOV. S štabom korpusa je bil takrat na Predmeji, načrt napada na domobransko postojanko pa je bil izdelan do potankosti. Tik pred nočnim pohodom na Črni Vrh je Fortiča nagovoril Milan Osredkar iz obveščevalnega centra korpusa, (poznejši ugledni znastvenik in direktor Inštituta Jožef Stefan). V roke mu je potisnil filmsko kamero - verjetno je bila v kakšni ofenzivi zaplenjena Nemcem - in ga spodbudil, naj snema bitko za Črni Vrh, na katero so se pravkar odpravljali. Za radovednega mladeniča je bila to častna naloga in enkratni izziv.

»Vso noč smo s Predmeje hodili proti Črnemu Vrhju in okrog štirih zjutraj še v temi zasedli položaje na vrhu

Rajt, od koder je najbolj razgledna točka za obvladovanje kraja. Ni se začelo takoj s streljanjem. Spodaj je bila v vasi kasarna, v kateri so bili nastanjeni domobranci in čakali smo, da pridejo na plano za jutranji shod. Ob jutranjem svitu je zabobnel topovski ogenj, kateremu je sledil napad enot Gradnikove brigade. Ko se je začelo, sem se s kamero v roki počasi zrinil na cesto proti vasi, da bom snemal.«

Fortič je prve posnetke naredil od središča vasi v smeri kasarne. Bitka je bila v polnem teku, snemanje pa je potekalo med praskanjem pušk in mitraljezov, zrak je bil nasičen z dimom in vonjem po smodniku. Domobranci so večkrat poskusili z izpadi, vedeli so, da so obkoljeni in so se hoteli prebiti iz obroča. Zaradi teh protinapadov je Fortič dal časa ostal blokiran na tistem koncu vasi in občasno pognal snemalno kamero.

»Potem sem se s skupino borcev premaknil proti šoli. Šolsko poslopje so partizani že zavzeli, iz oken pa so potem streljali proti hiši, ki je bila zraven in v kateri so bili utrjeni domobranci. Tudi to sem posnel, nakar sem opazil, da je pred hišo parkiran poseben nemški vojaški avtomobil znamke Steyr. Apeliral sem na fante, naj ga med streljanjem ne poškodujejo, ker se bomo tako lahko z avtom peljali nazaj na Predmejo. In res, avto ni bil poškodovan, pozneje je takoj vžgal in z velikim veseljem smo se peljali nazaj na Predmejo v štab korpusa.«

Tako je Dušan Fortič med bitko, v dimu, sredi pokanja in žvižganja krogel skakal z enega konca Črnega Vrhja na drugega. Kjer je videl primeren prizor, ga je posnel.

»Snemal sem domobrince v so sednji hiši in ko so se vdali, so jih borci peljali v center vasi. Tudi tam sem snemal, potem pa naletel na poveljnika korpusa Lada Ambrožiča-Novljana. Vprašal me je, kakšno kamero imam in s kakšno optiko. Nisem vedel, kaj naj odgovorim, ker nisem poznal podrobnosti, o katerih me je spraševal. Takrat je pristopil Čoro (Franc) Škodlar in ko je Novljan ugotovil, da ne znam odgovoriti na tehnična vprašanja, mi je vzel kamero iz rok in jo izročil Škodlarju (ki je bil umetnik in fotoreporter). Ne vem, če je ostalo še kaj neizkoriščenega filma, toda bitka je bila končana in posneta, kar mi je bilo v zadoščenju.«

Kamero je potem odnesel Škodlar, Fortič pa je pozneje na korpusu zvedel, da je šel film na razvijanje v Rusijo, kamor ga je poslal šef sovjetske vojaške misije pri IX. korpusu, polkovnik Ivan Pe-

trovič Ribačenko. Dobili so informacijo, da je film prišel v Sovjetsko zvezo, a ga potem ni bilo več nazaj. Po različnih poteh so po vojni več let poizvedovali kje je, saj je šlo za unikaten dokument o pomembni partizanski bitki, toda film je izginil neznano kam.

Dušan Fortič pa ima še dodaten razlog, da je obelodanil to zgodbo. Avtorstvo dokumentarca o bitki za Črni Vrh je po krivici prevzel Čoro Škodlar, kar je pozneje v radijski oddaji Še pomnite tovariši potrdil tudi namestnik poveljnika IX. korpusa Peter Stante-Skala. Fortič je Stanteta po poslušanju oddaje seznanil s pravo zgodbo o filmu, a je to naredil le z osebnim dopisom. Lahko bi se bil oglašil v javnosti, toda ni hotel v spor s Čorom Škodlarjem, ker je bil njegov sin Črt zaposlen na slovenski televiziji, tam pa je bil Fortič vrsto let direktor. Tako je Fortič zaradi obzira do cenjenega sodelavca velikodušno molčal, o njegovem vojnem snemalnem podvigu pa lahko zvedemo šele danes iz pričujočega zapisa.

»K iskanju filma in temu, da javno povem resnico o tem, kdo ga je posnel, me je neprestano spodbujal filmski izvedenec profesor France Brenk. A jaz sem mu odgovarjal, da saj filma sploh ni, še vedno se nahaja neke v Moskvi, zakaj bi torej rinil v spor s Čorom Škodlarjem. Brenk je pritiskal name, da gre za zgodovinsko resnico. A film je še vedno neke v Moskvi, morda so ga kam založili. To bi bila lahko danes zanimiva raziskovalna naloga za kakega zgodovinarja ali dopisnika v Rusiji«, ocenjuje Dušan Fortič, ki je bil prvega septembra 1944 za en dan čisto pravi vojni snemalec.

DZP doo-PRAE srl 2014 © Vse pravice pridržane

Danes, po sedemdesetih letih, malokdo ve, da je bil o znamenitem partizanskem napadu na domobransko postojanko v Črnem Vrhju nad Idrijo posnet film. Eden od zelo redkih, če ne celo edini celovit dokumentarec o neki partizanski akciji. Še manj ljudi ve, da je film po nepredvidljivem naključju posnel Dušan Fortič, nekdanji urednik Partizanskega dnevnika in

poznejši ustanovitelj in dolgoletni direktor slovenske in koprške televizije. Za nekaj ur je Fortič postal improviziran snemalec, ki je sredi ostre bitke ob grmenju topov in šviganju krogel posnel vse faze bitke za Črni Vrh. Kakor da bi bil dandanašnji s kamero v roki v prvi frontni liniji neke v Iraku ali Siriji. Pa ni bilo v bitki za Črni Vrh menda nič manj tvegano. Zgodba še ni bila objavljena, zato jo je vredno zabeležiti.

POMEMBEN USPEH IX. KORPUSA NOV

Bitka za Črni Vrh ključnega pomena za obrambo osvobojenega ozemlja

Na fotografijah: Ob naslovu poveljniška opazovalnica med napadom na Črni Vrh; z leve poveljnik korpusnega topništva Aleksander Zupanc-Aco, komandant IX. korpusa Lado Ambrožič-Novljan in namestnik komandanta Peter Stante-Skala. Desno pod naslovom Dušan Fortič; levo Črni Vrh med topniškim obstreljevanjem: spodaj desno požiganje med nemško ofenzivo

O napadu IX. korpusa NOV in uničenju domobranske postojanke v Črnem Vrhju nad Idrijo piše Stanko Petelin - Vojko v svojih knjigah Gradnikova brigada, Prešernova brigada in Osvoboditev slovenskega Primorja.

Petelin je široko območje osvobojenega ozemlja s Trnovsko planoto v središču v letu 1944 opisal kot močno naravno trdnjavo, kjer so partizanske brigade imele pomemben manevrski prostor. Na tem gozdnatem in tedaj z vseh smeri težko dostopnem ozemlju so bile partizanske bolnišnice, skladišča in oskrbovalne točke. Na to območje so pomoč v orožju in oskrbi spuščala tudi letala zavezniške vojske.

Osvobojeno ozemlje je bilo boleč trn v sovražnikovi peti in nerešljiv problem, zato je skušal vanj prodreti s številnimi ofenzivami, vendar brez večjih uspehov. Za prodore na osvobojeno ozemlje je bila v Idriji postavljena nemška postojanka 10. SS policijskega polka, poleg tega pa so bile nemške in domobranske postojanke v Črnem Vrhju, Hotedršici in Godoviču na vzhodu, v Ajdovščini in Vipavi pa na jugu. Na za-

hodu Trnovske planote je izhodiščno utrjeno postojanko postavil bataljon »Fulmine« fašistične divizije X Mas.

Ofenzive proti partizanskim enotam so se vrstile druga za drugo, namen Nemcev, domobrancev in fašistov pa je bil stisniti enote IX. korpusa na čim manjše ozemlje in jim zožiti manevrski prostor. Poleg tega so jim hoteli preprečiti oskrbovanje z zapiranjem poti v Vipavsko dolino.

Kot piše Stanko Petelin je v teku sovražnikove ofenzive na začetku avgusta 1944, ko so bile partizanske brigade koncentrirane na obrambo osvobojenega ozemlja pred napadi iz zahodne smeri, prišlo v Črni vrh kakih tristo domobrancev, ki so vas začeli spreminjati v utrjeno postojanko s številnimi bunkerji in žičnimi ovirami. Ko so končali z delom, je v Črnem vrhu ostalo kakih 150 domobrancev, med katerimi je bilo veliko domačinov, pa tudi nekaj dezerterjev iz Gradnikove brigade. Ti so odlično poznali teren in krajevne simpatizerje osvobodilnega gibanja, ki so postali prva tarča domobrancev.

Poveljstvo IX. korpusa se je zavedalo nevarnosti obkolitve in presekanja poti na vzhod. Napad na Črni vrh je bil za partizansko vojsko strateškega pomena, zato ga je skrbno načrtovala. Za napad je bila določena brigada Ivana Gradnika, medtem ko so Kosovelova, Vojkova, Prešernova in Bazoviška varovale dostop do Črnega Vrhja iz smeri Ajdovščine in Vipave, iz Logatca in Hotedršice, iz Godoviča in Idrije, od koder so Nemci in domobranci poskušali priti napadeni postojanki na pomoč.

Kot ocenjuje Petelin, je bila to prva kombinirana akcija korpusa v stilu redne vojske. Napad je bil izveden pri belem dnevu, začel se je 1. septembra ob šestih zjutraj s topniškim obstreljevanjem, ki ga je izvršilo sedem topov korpusne artiljerijske enote. Sledil je napad Gradnikove in dela Vojkove brigade, ki je ob močnem odporu domobrancev trajal ves dan do približno 17. ure popoldne. Postojanka je bila uničena, iz nje se je uspešno prebilo le manjše število domobrancev.

Oblikovanje stolov je nedvomno izziv za vse oblikovalce, ki stremijo k temu, da bi oblikovali udobne stole, ki pa morajo biti udobni in nikakor ne pretežki. Gre za kompleksen proces, ki ob dobri realizaciji zagotavlja tudi uspeh, v preteklosti pa je kar nekaj arhitektov in oblikovalcev izdelalo stole, ki so še danes klasika obrtnega ali industrijskega oblikovanja.

Prvi izmed velikih, ki je spodbudil samostojno in domiselno oblikovanje pohištva, je bil danski oblikovalec Hans Jorgensen Wegner, ki je zaslužen za izjemno in brezčasno oblikovanje. V zgodovino modernega designa se je med drugim vpisal tudi s stolom wishbone (v angl. prsna kost pri perutnini, na katero spominja oblika hrbtnega naslanjala), uradno stol številka CH24, ki ga že od leta 1950 nepretrgano izdeluje dansko podjetje Carl Hansen & Son. Wegner je slovel po perfekcionizmu in popolni predanosti formi in mnogi v CH24 vidijo idealno zakonsko zvezo med formo in funkcijo, drugi ga vidijo kot organsko skulpturo. Wishbone je tako postal stol, ki je všeč vsem generacijam, postaviti pa ga je mogoče skoraj v vsak interjer, ne glede na slog opreme.

Drugi izmed velikih, ki je tako kot Wegner ljubil les, pa je italijanski vizionarski oblikovalec Gio Ponti, ki je leta 1955 oblikoval stol Superleggera. Ta stol od leta 1957 proizvaja podjetje Cassina, gre pa za izdelek, ki odlično pooseblja industrijski design 20. stoletja. Oba omenjena oblikovalca sta v istem času v dveh različnih okoljih, eden na severu, drugi na jugu, ustvarila predmeta, ki sta predstavljala les v najboljši formi.

In kaj sta imela skupnega ta dva mojstra? Hans Jorgensen Wegner (1914-2007) je bil oblikovalec stare šole s poslušom in ljubeznijo do materialov, predvsem lesa. Sebe je vedno opisoval najprej kot predanega mojstra mizarja, šele potem oblikovalca. O njegovi mizarški ideologiji pričajo že izdelki sami. Da je les samosvoj material, ki ima značaj in identiteto, se je treba zavedati in z njim nežno in spoštljivo ravnati, je bil prepričan Wegner. Podobnega mnenja je bil tudi sodoben in vizionarski Gio Ponti, ki je delal s podobno strastjo. In če imajo Italijani Gia Pontija za dedka italijanskega oblikovanja, imajo Danci Wegnerja za enega vodilnih osebnosti oblikovanja 20. stoletja in gonilno silo znamenitega danskega modernističnega gibanja v oblikovanju, ki je zaznamovalo še danes nepreseženo oblikovalsko prakso iz petdesetih in šestdesetih let prejšnjega stoletja v Evropi in Ameriki.

Wegner je bil rojen leta 1914 v Tonderju kot sin čevljarja. Prvine obrtniškega znanja so mu bile položene že v zibelko. Čeprav gre za dva na prvi pogled povsem različna izdelka, čevlji in stol, vendarle ni mogoče oporekati, da gre v temeljih za isti princip in enak pristop do dela in izdelka. Da bo mizar, se je odločil pri sedemnajstih, ko je opravil vajeniško dobo v delavnici mojstra Stahlberga. Že takrat naj bi se poskusil tudi kot oblikovalec in izvajalec že pripravljenih načrtov. Pri dvajsetih je spoznal, da bi rad osvojeno znanje nadgradil, zato se je vpisal na oddelke za oblikovanje na kraljevi akademiji lepih umetnosti v Kopenhavn, tedaj obrtniški kolidž. Tu je študiral v letih 1936 do 1938, potem pa je študij nadaljeval na oddelku za arhitekturo. Za svoje delo je Wegner prejel vrsto priznanj, med najbolj prestižnimi to, da so ga imenovali za častnega člana danske kraljeve akademije umetnosti, in časti doktorat, ki mu ga je podelil londonski Royal College of Art.

Podobne slave je bil deležen Gio Ponti, ki je bil rojen leta 1881, kariero pa je začel po prvi svetovni vojni in nato vse svoje življenje posvetil temu, da bi modernizem popeljal v ospredje dogajanja. Arhitekt, notranji oblikovalec, pisatelj, urednik in genij nasploh je oživil neobičajne dekadentne hotele, vlake, nebotičnike in hiše, brezčasno ke-

DOMISELNO OBLIKOVANJE POHIŠTVA

Stoli kot ikone modernega dizajna

SANELA ČORALIČ

ramiko, fanstastično grafiko ... Ustanovil in urejal je tudi italijansko biblijo za arhitekturo in design revijo Domus, v kateri je redno objavljaj svoje diagrame, risbe in modele za hiše ter jo uporabljal kot neke vrste osebni dnevnik. Poln energije je Gio iz življenja iztisnil več kot katerikoli drugi smrtnik. Vsak dan je v svojem studiu v Milanu delal od petih zjutraj do osmih zvečer. Karizma in velik talent sta mu omogočila, da je sodeloval z vsemi velikimi proizvajalci tistega časa. V petdesetih letih je z drugim nebotičnikom, Palazzo Montecatini, in Pirellijevo stolpni-

co postal temelj sodobnega italijanskega gibanja ter ustoličil svobodno in najbolj plodovito obdobje delovanja. Strast je uporabljal tako pri projektiranju avantgardnih stavb kakor tudi pri pohištvu, še posebej stoli. Svetel, racionalen in linearen Pontijev stil je mogoče opaziti pri stolu Superleggera, ki je tako lahek, da ga lahko dvignemo z enim prstom. To značilnost stola so v petdesetih letih lepo ponazarjale tudi takratne reklame, na katerih je bilo mogoče občudovati otroka, ki je z enim prstom dvigoval stol Superleggera. S to strastjo je Ponti dela vse do smrti leta

1979, ko se je končalo njegovo barvito in domiselno življenje.

Za omenjena stola velja, da sta bila za tisti čas zelo inovativna zaradi obdelave lesa, vendar sta oblikovalca kljub inovaciji ostala zvesta tradiciji in racionalnosti. Čisto drugačen, futurističen stil pa sta ubrala danski oblikovalec Verner Pantan in kanadski arhitekt Frank Gehry. Prvi je avtor plastičnega stola Pantan, drugi pa avtor kartonastega stola Wiggle. Obema so bile všeč futuristične oblike, oba sta izdelovala futuristične atrakcije in oba sta se izneverila umirjenemu organskemu

modernizmu. V oba omenjena stola pa je močno verjel švicarski proizvajalec pohištva Vitra, ki ju izdeluje še danes.

Verner Pantan (1926 - 1998) se je rodil v Kopenhagnu, relativno zgodaj pa si je utrdil sloves popartista in futurista v maniri znanstvenofantastičnih filmov in stripov šestdesetih in sedemdesetih. Ravno ta njegov prepoznavni slog ga je skoraj stal dolgožive kariere. V močno spolitiziranem času po koncu vietnamske vojne njegovo oblikovanje ni ustrezalo duhu, ki je poudarjal politično odgovornost in vedno večjo skrb za odrinjene na rob družbe ali razvitega sveta. Tako je Pantan nekako potonil v "švicarskem azilu", v katerega se je prostovoljno zatekel. Tako kot noben drug oblikovalec se tudi Verner Pantan ni naredil sam. Ključna moža v njegovem življenju sta bila predvsem Poul Henningsen in Arne Jacobsen. S prvim, danskim arhitektom in zagretim privrženecem modernizma, se je Pantan srečal na kraljevi akademiji za umetnost v Kopenhagnu. Henningsen, ki se je proslavil predvsem z drznimi in abstraktnimi oblikovanji luči, je Pantona seznanil z industrijsko estetiko. Pantona je industrijska estetika prevzela, še bolj pa je nanj vplivalo delo legende danske modernistične arhitekture Arneja Jacobsena. Pantan je bil njegov asistent pri več projektih, do konca življenja pa je trdil, da se je od tega arhitekta nežne elegancije in strastnega raziskovalca uporabe novih materialov in tehnologij v oblikovanju naučil več kot od kogar koli drugega.

Verner Pantan je izdelal edinstvene oblike plastičnega pohištva. Iz tega novega materiala je Pantan leta 1960 izdelal plastični stol iz enega kosa. Gre za stol Pantan, ki danes spada med ikone oblikovanja minulega stoletja, zaradi odpornosti materiala pa je primeren tako za zunanje kot za notranje površine. Stol že od vsega začetka proizvaja podjetje Vitra, ki je na trg lansiralo tudi otroško varianto stola. Naj povemo še to, da je Pantan pred smrtjo leta 1998 še enkrat užil slavo. Sredi devetdesetih je namreč modernizem spet postal "in" in kmalu tudi popart, ki je preporod doživel tudi v likovni umetnosti.

Frank Gehry (1929) je tudi drugačen arhitekt, sicer najbolj znan po arhitekturah z valovitimi fasadami, kot sta Guggenheimov muzej v Bilbao in Walt Disneyeva koncertna dvorana v Los Angelesu. Frank Gehry je odrasčal v judovski družini v Torontu ter se pozneje preselil v Kalifornijo, kjer je študiral arhitekturo. Njegovo arhitekturo lahko označimo kot dekonstruktivistično, saj ne izraža socioloških ali funkcionalističnih idej. Kritiki mu velikokrat očitajo uporabo nefunkcionalnih oblik, neupoštevanje lokalnega podnebja in neuporabnost objektov. Na prvi pogled je neuporaben tudi njegov Wiggle stol, ki je narejen iz kartona, materiala, s katerim pa lahko mirno zavržemo kritike, da ta arhitekt ne spoštuje okolja. Pohištvo iz lepenke je varno in okolju prijazno, kartonastega pohištva pa se je pred štiridesetimi leti domislil prav Frank Gehry.

Sprva so mislili, da gre za šalo, saj je Gehry resen arhitekt, ki ustvarja poslovne zgradbe in muzeje, ima več kot deset častnih doktoratov in kopico priznanj s področja arhitekture. Vendar se ni šalil. Od nekdaj je želel najti trpežen material, ki je hkrati trden in lahek, s katerim bi lahko uresničil svoje zamisli. Našel ga je v lepenki, iz katere je naredil neverjetne stole, zofe in drugo pohištvo, ki je bilo tako uspešno, da so ga začeli tudi masovno proizvajati. Njegova linija kartonastega pohištva Easy Edges, v katero spada tudi Wiggle stol, se usešno prodaja še danes (Vitra) in velja za vrhunski oblikovalski dosežek.

Predstavili smo štiri oblikovalske presežke; dva stola iz lesa, enega iz plastike in enega iz lepenke. In kje imajo ti objekti skupno točko? Prav gotovo je njihov skupni imeovalec dejstvo, da so postali ikone modernega designa, po katerih se zgledujejo še danes, več kot pol stoletja kasneje.

želimo vam srečno novo leto

Spoštovanim članom
in strankam,
cenjenim ustanovam
in partnerjem
ter bralcem
voščimo

VESELE PRAZNIKE
IN SREČNO 2015!

Služba za
posredovanje
informacij
med poslovalnicami
in strankami

Vsem svojim članom
in njihovim družinam

želi vesele praznike
ter zdravo in srečno 2015

ZVEZA
VOJNIH
INVALIDOV

DRUŠTVENA GOSTILNA NA PROSEKU

vošči svojim
članom in strankam
srečno novo leto
2015!

AVTOKAROSERIJA
COLJA

POPRAVILA
KAROSERIJE

AVTOMOBIL

AVTODOM

REGENERACIJA
ŽAROMETOV

OBRTNA CONA ZGONIK - Proseška postaja 29/E - 34010 Zgonik (TS)

Tel. 040.2529399 - Fax 040.2529428
car.colja@yahoo.it

Restavracija
Gruden

Šempolaj 49
Tel. 040.200151

Zaprto
ob ponedeljkih
in torkih

Martina

JESTVINE

Srečno 2015

Bazovica - Ul. Gruden 39 - Tel. 040.9220109

BAR

SLADOLEDI

POSLOVALNICA
TOTOCALCIO
DIRKA TRIS
SUPERENALOTTO

Nudimo posebni
sladoleđ z okusom
jabolčnega štrudlja
in kremo s suhim
sadjem.

Igrate lahko tudi ob
NEDELJAH

Prosek 140
Tel. 040 225286

nerofumo

ZADRUGA DIMNIKARJEV

ČIŠČENJE IN POSEG Z VIDEOKAMERO
VSEH VRST DIMNIKOV.
IZDAJANJE POTRDIL PO ZAKONSKIH PREDPISIH

33100 VIDEM - Ul. C. Percoto 23
Tel. 0432-204276 - Fax 0432-202484
za TRST - Mob. 3402566949

cvetje za vsako priložnost

IL BUCANEVE
Nives Gustin

Opčine
Dunajska cesta 30A
tel. 040 2171334

Mizarstvo

STOPAR

že od leta 1961

Pohištvo po meri, kuhinje, stopnice,
masivna notranja vrata ter
okna in vrata označena

UNI EN 14351 - 1

z možnostjo 55% davčne olajšave.
ZUNANJA TLAKOVANJA (DECKING)

ul. Kosovel 30 - 34012 Bazovica - Trst (Italija)
tel/fax: 040 226283 - e-mail: bstopar@tin.it

BAR - BUFFET - PIZZERIA

» **RINO** «

ob nedeljah zaprto

KOSILA - VEČERJE
PIZZE OPOLDNE
IN ZVEČER

OPČINE
Dunajska c. 11/A
Tel. 040 213821

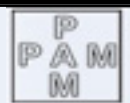
MESNICA DA FUFO

Refino Vistovoz

SVEŽE MESO IN SPECIALITETE ZA ŽAR

PROSEK - Ul. S. Nazario 46 - TRST - Tel. 040 2528145

za industrijo, obrtništvo,
kmetijstvo in za dom

STROJI - TEHNIČNI ARTIKLI
TRST (INDUSTRIJSKA CONA) DOMJO 132 - TEL. 040 281282

železnina

Zaradi visoke vode in podzemnih poplav so novembra za nekaj dni za obiskovalce zaprli Škocjanske jame, ko je obilno deževje zalilo ne samo Snežniško pogorje, ampak tudi celotno porečje Reke. Letos že druge visoke vode so v škocjanskem podzemlju dosegle tako količino vode, da se je ta Cerkenikovemu mostu, ki sicer visi 47 metrov nad strugo, približala na deset metrov. »Pretok je presegel 300 kubičnih metrov na sekundo,« je povedal Borut Lozej iz Parka Škocjanske jame, ki se je v noči s petka, 7. novembra, na soboto, s fotoaparatom potopil v skrivnostno temino. »Martelova dvorana, ki je z več kot dvema milijonoma prostorninskih metrov med največjimi podzemnimi dvoranami v Evropi, visoka pa je 146 metrov, je bila do polovice zalita z vodo.« Kot običajno je Reka v jame prinesla veliko vejvja, hlodov in kamenja, ki so v Mahorčičevi in Mariničevi jami zasuli prenovljene poti. K sreči so jih ob zadnji prenovi pred nekaj leti na novo tlakovali in zavarovali s kamnitim zidom, zato jim voda ni mogla do živega. Ko je odtekla, so poti očistili in jame so bile čez nekaj dni zopet na voljo obiskovalcem.

Za reko Reko, včasih so ji rekli tudi Notranjska Reka, Vel'ko vodo ali Timavo so značilna izredna nihanja vode. Ob sušah, posebno poleti, skoraj presahne, ob večjih deževjih pa postane največja ponornica na svetu (po ocenah 40 kilometrov teče pod zemljo). »Povprečen pretok je 9, ob velikih vodah pa 385 kubičnih metrov vode na sekundo,« pravi Borut Peric iz Parka Škocjanske jame. Voda se privlači naenkrat in zalije vse podzemne kanale in dvorane. »Poplavni val doseže Škocjanske jame v desetih urah, voda začne zaradi podzemnih ožin zastajati in zelo hitro narasča,« še pravi Peric. "Najvišje poplave so leta 1826 segle 128 metrov visoko, okoli 110 metrov so vode narasle leta 1965. Voda je segala 10 metrov čez Cerkenikov most.

Veliki pretoki vode v podzemlju pa so priložnost za jamarje. »Ko se pojavijo poplave, jamarji hodijo po krasu in iščejo razpoke, iz katerih piha zrak,« pravi Borut Lozej. »To pa pomeni, da je nekje v podzemlju močan vodni tok.« Tudi tokrat so divjaški jamarji ravno med Škocjanskimi jamami in Kačno jamo našli tako odprtino. Odkritja so se zelo razveselili, saj si že vrsto let prizadevajo, da bi obe jami povezali v enoten jamski sistem. Neznanka ostaja še kakih 500 metrov do Kačne jame, po dnu katere tudi teče podzemna Reka. Ker velja odkritje podzemne Reke za velik dosežek, nam jamarji niso izdali lokacije razpoke. »Da nas ne bi kdo prehitel,« se je zbal Kristjan Rešaver.

Človeka pa je že od nekdaj privlačila soteska, na koncu katere Reka izginja v podzemlje, in skrivnostni jamski vhodi. Prvi pisni viri o Škocjanskih jamah izvirajo iz antike, temeljitejših raziskav pa so se lotili v devetnajstem stoletju; pobudo je dalo iskanje vode za oskrbo Trsta. »Prelomnica je bila ustanovitev jamarskega oddelka pri primorski sekciji Nemškega in avstrijskega planinskega društva v Trstu leta 1884. Anton Hanke, Josip Marinič in Friedrich Mueller so se s pomočjo domačinov - Jožeta Antončiča, Jurija Cerkenika-Gomboča, Franca Žnidaršiča, Pavla Antončiča, Jožega Cerkenika in Janeza Deleza lotili sistematičnega prodiranja v podzemlje,« pravi geograf in krasoslovec Andrej Kranjc. Bili pa so tudi drugi, ki so si s tem delom služili vsakdanji kruh in v jamah nadelali skoraj 12.000 metrov poti, kar predstavlja dvakratno dolžino škocjanskega jamskega sistema. »Postavljali so lesene galerije in mostove ter za boren denar tvegali svoja življenja in zdravje. Vsa dela so bila ročna, težka in nevarna,« pravi Tomaž Zorman iz Parka Škocjanske jame. »Danes le redko kdo zaide na vrtoglavne poti, ki so še edini strahospoštovanja vredni tehnični spomenik vrlih domačinov.« Temno pot v podzemlje so si osvetljevali s karbidovkami, baklami in svečami. O njih bo pripovedoval igrano-dokumentarni film, ki ga v sodelovanju z Jamarskim društvom Gregor Žiberna Divača snemajo v Parku Škocjanske jame. Denar so s pomočjo Lokalne akcijske skupine Krasa in Brkinov pridobili iz evropskega kmetijskega sklada za razvoj podeželja. Film so naslovlili Škocjanska okapn'ca (staro ime za jamo), jama in poti njenih raziskovalcev. »Domačini so bili v raziskovanju in odkrivanju jam vedno zraven, a zapostavljeni,« še pravi Zorman. »Na koncu so največjo slavo poželi premožni Avstrijci, po katerih so jame in dvorane v Škocjanskih jamah dobile imena. Domačinom so plačali, da so običajno pozimi kle-

ŠKOCJANSKE JAME Z NOVO RAZSVETLJAVO IN SODOBNO TEHNOLOŠKO OPREMO

Skrivnostne poti škocjanske Vel'ke vode

IRENA CUNJA (TV KOPER)

Fotografije od desne navzdol: Poplava, višina vode pod Cerkenikovim mostom; Gradbeni materiali in delo za prenovu poti; Del nove razsvetljave; Prizor s snemanja igrano-dokumentarnega filma o nekdanjih raziskovalcih Škocjanskih jam.

BORUT LOZEJ (ARHIV PŠJ)

sali poti v podzemlje in stene opremljali s klini in jeklenicami. Kdo so bili domačini, vemo, in kako so izgledali tudi, ker imamo posnetke. Raziskovanje jam nekdanj pa bomo primerjali z raziskovanjem danes. Posebej želimo prikazati delo jamskih potapljačev. Iskanje prehoda iz Škocjanskih jam v Kačno jamo ovirajo sifoni, z vodo popolnoma zaliti rovi.« Za snemanje so se dogovorili s tržaškim studiem Fantastificio - pred leti je že snemal film o Škocjanskih jamah -, ki ga vodi znani italijanski avtor poljudno-znanstvenih filmov Tullio Bernabei. V filmu bosta "nastopila" tudi dva izmed najbolj imenitnih prebivalcev jam, človeška ribica in hrošček drobnorotnik, še pove Zorman, film pa bo pripravljen prihodnje leto.

Za domačini so danes ostali ostanki poti, ki niso več v uporabi. Obstoječe turistične poti so bile grajene po letu 1933. Različni upravljalci jam so jih po drugi svetovni vojni sicer vzdrževali, vendar opremili z različnimi tipi ograj. Pred nekaj leti so se v Parku Škocjanske jame odločili, da poti temeljito obnovijo, odprejo tudi katero od že pozabljenih, predvsem pa da zamenjajo vse ograje. »Ne samo, da so poti in stopnice postale zelo spolzke, tudi električna napeljava je bila energetsko potratna in nevarna za vzdrževanje,« pravi Bogdan Opara, odgovorni za projekt. »Neustrezna razsvetljava je povzročala razrast alg in mahov in motila jamsko živalstvo, predvsem netopirje. Vprašljiva je bila varnost obiskovalcev.« Zato so se lani s pomočjo sredstev Evropskega sklada za regionalni razvoj lotili obnove poti, podestov in stopnic v Tihhi in Šumeči jami. »V okviru prenove bomo postavili tudi optično omrežje za telefonsko povezavo iz jame do informacijskega centra in sistem za spremljanje jamske mikroklimatike in video nadzor obiskovalcev v jami.« Drugačno podobo bo dobil tudi informacijski center, o čemer smo v našem časniku že pisali. Med drugim bodo obiskovalce omogočili nakup vstopnic tudi na samopostrežnem plačilnem avtomatu. Na vhodu in izhodu iz jam bosta nadzorni točki, kjer se bo obiskovalec prijavil in tako bodo nadzirali število obiskovalcev. To bo v prihodnosti omogočilo tudi samostojne ogledne jame.

Vremščica, Brkini, Prestranško-slavinski ravniki, Sajevsko polje, Košana dolina ter Snežniško pogorje s preostalimi območjem Ilirske Bistrice in Kočanje obkrožajo in ustvarjajo pot Reki, ki pod škocjanskim previsom ponikne v podzemlje in 40 kilometrov nižje, pri Štivanu, zopet izbruhne na plano ter se po dveh kilometrih izteka v Jadransko morje. To priča o tem, da ležijo Škocjanske jame na območju, kjer je Reka na stiku fliša z apnencem izoblikovala izjemen splet jam, ponorov in enega naj-

večjih podzemnih kanjonov v Evropi. Škocjanske jame namreč sestavlja 12 jam in veliko dvoran v skupni dolžini 6,6 kilometrov. Za turističnih obisk je na voljo 2,6 kilometra. To je bil eden najpomembnejših razlogov, da so 27. novembra 1986 Škocjanske jame vpisali v seznam svetovne naravne in kulturne dediščine UNESCO. Desetletje pozneje je slovenska vlada z Zakonom o Regijskem parku Škocjanske jame ustanovila javni zavod, katerega glavna naloga je ohranjati naravo, ozaveščati o naravni in kulturni dediščini ter varovati te vrednote za prihodnje rodove. Eden od UNESCO programov pa se imenuje MAB - Človek in biosfera. To je mednarodni raziskovalni program, ki potrjuje določena biosferna območja, temeljni kriteriji pa so izjemno visoka naravna vrednost, visoka ekološka integriteta, izjemna biodiverziteteta, omejena raba naravnih virov in visoka kulturna vrednost. Park Škocjanske jame letos praznuje 10. obletnico vpisa. Pomen izobraževanja in ozaveščanja o tem dragocenem naravnem viru je zato zelo velik. Zato so dobro desetletje nazaj v sodelovanju s sedmimi šolami, ki delujejo vzdolž toka Reke ustanovili mrežo osnovnih šol Parka Škocjanske jame. Pet osnovnih šol je v Sloveniji, od Kuteževega, Ilirskega Bistrice do Divače, dve pa sta v Italiji, in sicer v Trebčah in Sesljanu. To je bila prva mreža v evropskem prostoru.

Po njihovem vzoru so enako mrežo vzpostavili v Kozjanskem parku in v Parku Prirode Učka na Hrvaškem. Pred nekaj dnevi pa so v podobno mrežo organizirale še univerze v Ljubljani, Novi Gorici in na Primorskem.

Seveda pa pri vsem niso pozabili na lokalno prebivalstvo. Zato so sestavili več delovnih skupin, imenovali so jih odbori, v katerih se bodo posvečali kulturni dediščini, naravi, trajnostnemu turizmu, podjetništvu ter ponudbi storitev in lokalnih proizvodov. Čeprav je temeljni namen Parka ohranjanje in izboljševanje stanja naravne in kulturne dediščine na zavarovanem in širšem območju, je njegova naloga še razvijati pri domačinih pozitiven odnos do zavarovanih območij in jim omogočiti, da v njih najdejo možnosti za zaslužek.

Za konec pa takole: 14. aprila 1898 je Škocjanske jame obiskal svetovni znani zdravnik-psihater in utemeljitelj psihoanalize Sigmund Freud, ki je svoje vtise strnil v besede: »So grozljiv naravni čudež s podzemno reko, ki teče skozi ogromne čudovite oboke, s slapovi, kapniki, z nočjo in s spolzkimi potmi, zavarovanimi železnimi ograjami. Pravi Tartarus (grško: podzemlje)! Če je videl Dante kaj podobnega, ni potreboval za svoj Pekel nobenega fantazijskega truda.«

Pogovor s psihologom in psihoterapevtom Marcom Pacorijem

Terapevtska hipnoza ni nobena čarovnija

ALEKSIIJA AMBROSI

Marco Pacori (desno) vodi tudi tečaje hipnoze; posledica hipnoze je stanje psihične in motorične inercije (zgoraj), doseči je mogoče tudi katelepsijo (levo)

Uporaba hipnoze v terapevtske namene sega daleč nazaj v zgodovino človeštva. Hipnozo so poznale že antične mezopotamske civilizacije, v templjih boginje Izide so se je posluževali egipčanski svečeniki, tuja ni bila niti starim Kitajcem, Grkom, Rimljanom in indijskim jogijem. Ker je bila od vedno zavita v tančico mistike in skrivnosti, so predsodki dolgo ovirali njeno znanstveno raziskovanje. K temu je prispevala tudi odrska hipnoza, ki pa ima z resno hipnoterapijo bolj malo skupnega. Danes nam znanost potrjuje, da niso hipnotizerji nobeni čarovniki, hipnoza pa je koristna metoda zdravljenja. O tem smo se pogovorili z goriškim psihologom in psihoterapevtom Marcom Pacorijem, ki ima s hipnozo že 30-letno izkušnjo in je v svoji karieri hipnotiziral nekaj tisoč ljudi. Pri svojem delu uporablja posebno tehniko, neverbalno hipnozo, ki temelji na novjših nevroznanstvenih odkritjih. O hipnozi in telesni govorici je napisal sedem knjig, vodi številne tečaje in občasno sodeluje z nekaterimi mediji. Pred leti je v vlogi izvedenca nastopil tudi v televizijski oddaji Le lena.

Kaj je hipnoza?

Izraz hipnoza je sredi 19. stoletja skoval škotski zdravnik James Braid. Beseda izvira iz grške *hypnos*, ki pomeni spanje, saj se je Braid pri zdravljenju nevroz posluževal terapevtske tehnike, s katero so njegovi pacienti med seansami padali v nekakšno stanje sna. Izraz hipnoza nam resda priključuje pred oči podobe ljudi, ki se onesveščajo, dremajo ali se vedejo kot roboti, morda celo proti svoji volji, kar pa so le legende o hipnozi. Mnogi so prepričani, da sovpada hipnotično stanje z izgubo zavesti; subjekt naj bi med to »odsotnostjo« ne imel nadzora nad sabo, po »prebujenju« pa naj bi se ne spominjal ničesar. To ne drži. Hipnoza je stanje, v katerem se naša sugestibilnost močno poveča, kar omogoča globoke spremembe na ravni čustev, kognitivnih zmogljivosti in celo fiziologije: izboljšati je denimo možno atletske dosežke športnikov. Tudi v primerih, ko se navzven dogaja nekaj presenetljivega – na primer, ko rigidno telo hipnotiziranca leži na dveh stoli in se nanju opira samo z glavo in petami –, je hipnoza doživeta kot stanje velike udobnosti in globoke umirjenosti. V hipnotičnem stanju težimo k temu, da se nekoliko odmaknemo od zunanjega sveta in vsakodnevnih misli ter se osredotočimo na svojo notranjost. Občutek imamo, da je lažje slediti navodilom hipnotizerja, kot pa se jim upirati.

Kako dosežemo stanje hipnoze?

Postopek, s katerim hipnotizer privede nekoga v hipnotično stanje, imenujemo hipnotična indukcija. Postopek indukcije v trans lahko poteka na več načinov, standardne metode ni. Hipnotizer se lahko poslužuje različnih tehnik, ki jih je povzel od

drugih, jih prilagodil ali pa sam ustvaril. Obstajajo oblike verbalne, neverbalne, hitre in »takojšnje« indukcije. Pri nekaterih metodah je predviden stik s subjektom, pri drugih sploh ne. Nekateri hipnotizerji gledajo subjektu naravnost v oči, v drugih primerih pa ga pustijo samega v sobi. Med številnimi vrstami indukcije ne najdemo standardne, ki bi izstopala in bi jo lahko imeli za najbolj učinkovito. Sama ideja o »najboljši« metodi verjetno temelji na zmotni predstavi, da je hipnoza nekaj, kar nekdo nekomu drugemu »naredi«. Če bi ta čarobna indukcija res obstajala, bi se vsi posluževali ene in iste tehnike. Hipnotična indukcija pa ni nespremenljiva metoda, ki jo lahko uporabljamo z vsakim subjektom. Prilagoditi jo je treba posamezniku, ki ga imamo pred sabo, ne pa obratno. Po tem se sposoben hipnotizer razlikuje od manj dobrega.

Obstaja več stopenj hipnoze?

Tradicionalna interpretacija hipnoze je povezana z idejo, da je le-ta podobna snu; hipnotično stanje je tem bolj globoko, čim bolj se približuje somnambulizmu. Pripadniki te struje razlikujejo med tremi stopnjami hipnoze. Prva je somnolenca, za katero so značilne fizična in mentalna utrujenost, zmanjšana interakcija s sogovorniki, težke veke, ipd., druga stopnja pa je letargija, v kateri subjekt izgubi nadzor nad svojim telesom in se premika, če mu to нареkuje hipnotizer. Tretja je stopnja globokega spanja ali somnambulizma, kjer naj bi bila zavest popolnoma izključena: pojavili naj bi se amnezija in povečana občutljivost na sugestije, človek pa naj bi lahko avtomatsko izvajal dejanja, kot da bi bil lutka. Poudariti je treba, da sta v tej interpretaciji hipnoza in spanje slični stanji, medtem ko je nevroznanost pokazala, da hipnotično stanje ne povzroča otopelosti, amnezije ali podrejenosti hipnotizerju.

Sodobna odkritja kažejo, da globina transa sovpada z intenzivnostjo koncentracije: le-ta po frekvenci možganskih valov, ki jih lahko merimo z elektroencefalogramom, nikakor ne odgovarja tisti, ki jo beležimo med spanjem. Koncentracija v tem primeru ni odvisna od zmogljivosti subjekta, da se na nekaj osredotoči, ampak jo inducira hipnotizer.

Katere so najbolj uporabljene oblike hipnoze?

Najbolj razširjene tehnike indukcije temeljijo na »besednih formulah« in predvidevajo posredovanje sugestij, od enostavnih do bolj kompleksnih. Hipnotizer na primer najprej reče subjektu, naj obrne oči ali stisne pesti, nakar preveri, če se je odzval. Na teh »temeljnih« nato nadaljuje z vse težjimi »vajami«, kot so lahko neobčutljivost za bolečino in halucinacije. Te metode so vendar zelo toge in delujejo samo z ljudmi, ki imajo predispozicijo zanje.

Druga tehnika je Ericksonova hipnoza, ki predpostavlja, da hipnotizer zelo do-

bro razume posameznikov pogled na svet, da ga potem lahko spreminja. Njegova spretnost je v tem, da zazna tudi najmanjše spremembe v subjektovem obnašanju. Poslužuje se tudi »zvijač«, da obremeni levo oz. racionalno polovico možganov in tako z večjo lahkoto doseže podzavestni del. Dalje uporablja poseben način izražanja, ki osebo vodi k postopni in »naravni« spremembi lastnega dojemanja sveta. Sama po sebi je ta metoda izredna, njena največja omejitev pa je v tem, da kot vzvod uporablja predvsem lingvistične, manj pa nebesedne vidike indukcije. Na novjših odkritjih nevroznanosti pa temelji nova metoda, ki ji pravimo neverbalna hipnoza.

To je tehnika hipnoze, ki jo tudi sami uporabljate. Zakaj ste jo izbrali?

Predpostavke klasičnih tehnik kot tudi sodobnejše Ericksonove hipnoze so uporaba sugestivnih formul, aktivna sodelovanja subjekta in predvsem to, da ima hipnotiziranec določene značilnosti: sposoben mora biti intenzivne koncentracije, imeti bujno domišljijo in biti najnagnjen k sodelovanju s hipnoterapevtom.

Taki ljudje so visoko hipnotibilni in jim hipnoza zelo koristi, kdor je manj »nadarjen« pa bo z obiskom hipnotične seanse dosegel le povprečne rezultate. Treba je bilo torej najti rešitev, ki bi omogočala, da bi vsi bili dojemljivi za hipnozo. Prav s tem ciljem se je rodila neverbalna hipnoza, ki je zadevo prenesla s psihološke na nevrološko raven.

Kako pa deluje?

Neverbalna hipnoza upošteva ključno vlogo leve dorzolateralne prefrontalne skorje in anteriorne cingulate skorje pri razvoju hipnotičnega transa ter tesno izmenjavo teh delov možganov z amigdalo, ki je eden izmed najbolj primitivnih delov možganov. Amigdala je center za obdelavo čustev in središče, ki zaznava grožnje in nezavedno sproža telesno reakcijo na strah. Ob tem je bila vzeta v poštev hipnotična indukcija obredov zdravljenja in posedovanja, ki so jih izvajala primitivna plemena. Pri teh ritualih so trans, izguba mišičnega tonusa, bradikardija in upočasnitev dihanja učinki stanja velike čustvene vznemirjenosti, ki je povezana z delovanjem amigdale: to stanje je posledica čutne preobremenitve, katere glavni element je glasba. Njen ritem je sprva monoton, nakar se postopoma stopnjuje, dokler ne postane frenetičen.

Podobna reakcija, ki ji rečemo *freezing* ali živalska hipnoza in pri kateri pride do nekakšne nezavedne paralize ter upočasnitve osnovnih življenjskih funkcij, je najbolj primitiven odgovor na močan občutek strahu. Povzročajo jo lahko glasovi plenilcev, npr. rjovenje tigra, ali pa človeški krik.

Neverbalna hipnoza je to dvoje združila. Na začetku seanse subjekt stoji, hipnotizer, ki je tik ob njem, pa oddaja od se-

be glasove, ki so podobni živalskim ter jih modulira po zgledu indukcijskih obredov in prilagaja na subjektovo zibanje, spremembe mišičnega tonusa, ... Ko subjekt stopi v trans, hipnotizer to razume na podlagi opaznih nevrovegetativnih sprememb. Od tega trenutka dalje se dojemljivost za sugestije hipnotizerja, ki so lahko verbalne ali neverbalne, zelo poveča.

Kaj lahko zdravimo s hipnozo?

Hipnoza je učinkovita terapija za razne vrste motenj, od napadov panike in tesnobe do travm, fobij, nespečnosti in stresa. V življenju žal ne gre vedno vse gladko; prej ali slej vsi izkusimo razočaranje, neuspeh, smrt drage osebe in druge dogodke, ki lahko za sabo pustijo tudi globoke čustvene rane ter vplivajo na naše odnose z drugimi, na samozavest in na zaupanje v prihodnost. Lahko si predstavljamo, da nam ti dogodki ranijo »dušo«, ali pa – kot dokazujejo novejša nevroznanstvena raziskave – da vplivajo na delovanje, integriteto in celo morfologijo naših možganov. Tragično doživeti lahko na primer povzroči »ožitev« kaloznega korpusa, ki povezuje možganski polobli, kar lahko omejuje naše sposobnosti razumevanja čustev in primerne reakcije. Sindrom kronične utrujenosti lahko privede do zmanjšanja volumna možganske sivine, zelo hude posledice pa ima lahko tudi depresija. Študija nemškega raziskovalca Thomasa Frodla je pokazala, da hujše in dolgotrajne oblike depresije lahko povzročajo alteracijo hipokampusa, anteriorne cingulate skorje in prefrontalne skorje, ki je sedež mišljenja in organizacijskih spretnosti. Na osrednji živčni sistem negativno vpliva tudi dolgotrajna tesnoba. Možnost za »popravilo« možganov pa vendarle obstaja: to je psihioterapija, zlasti hipnotična. To intuicijo nobelovca Erica Kandla je potrdilo več študij, ki so jih predstavili na 20. svetovnem kongresu psihosomatične medicine v Turinu.

S hipnozo pa ni mogoče reševati vseh težav. Na primer, ko gre za identitetne motnje, zmedenost glede lastne prihodnosti ali težave med partnerjema, se običajno poslužujemo drugih tehnik, hipnozo pa lahko včasih uporabljamo kot spremljevalno terapijo.

Je učinkovitost hipnoterapije znanstveno dokazana?

Pubmed, spletni iskalnik ustanove US National Library of Medicine National Institutes of Health, vsebuje vsaj 13.136 znanstvenih člankov o hipnozi. Ker v njem ni

knjig in revij na to temo, pa lahko sklepamo, da je akademskih publikacij o hipnozi vsaj dvakrat toliko. Le pomanjkljivo medijsko poročanje o tem daje misliti, da gre še vedno za neko »alternativno obliko medicine«, katere učinkovitost je treba šele ugotoviti.

Ali pogosto srečujete ljudi, ki so skeptični do metode, ki jo uporabljate?

Običajno ne. Po zaslugi moje medijske popularnosti imajo ponavadi pacienti, ki pridejo k meni, že zaupanje v to metodo. Na splošno pa ima navaden človek še precej predsodkov do hipnoze.

Obstajajo tudi ljudje, ki jih ni mogoče hipnotizirati?

S sodobnimi tehnikami je mogoče hipnotizirati skoraj vsakogar, glede na svoje značilnosti pa so ljudje bolj ali manj hipnotibilni. Dojemljivost za hipnozo so izmerili: statistike pravijo, da ni mogoče hipnotizirati 30 odstotkov ljudi. V to skupino spadajo ljudje s hudimi duševnimi motnjami in poškodbami možganov, delno pa tudi ljudje, ki so manj inteligentni, manj izobraženi in imajo resne težave s koncentracijo.

Za koga pa hipnoterapija ni priporočljiva?

Za ljudi s psihiatričnimi motnjami.

Kdo lahko izvaja hipnoterapijo?

V Italiji samo usposobljeni psihologi, zdravniki in zobozdravniki (le-ti uporabljajo hipnozo proti bolečinam in strahu, op.ur.), ki so opravili štiriletno specializacijo, dodatne tečaje in enoletno prakso. A ni povsod tako: v Veliki Britaniji je denimo hipnoterapevt svoboden poklic. Do njega ima dostop tisti, ki so specifično izobrazbo pridobili na priznanih šolah.

Je na tem področju veliko šarlatanstva?

Hipnotična terapija je v modi. Tako se dogaja, da se mnogi psihologi in zdravniki udeležujejo tečajev, ki potekajo čez vikend, pridobijo diplomu in uporabljajo hipnozo s svojimi pacienti.

Da ugotovimo, ali imamo pred sabo usposobljenega strokovnjaka, moramo najprej pregledati njegov življenjepis. Običajno ga najdemo že na spletu, kjer lahko poiščemo tudi komentarje in opise izkušenj pacientov, ki so se že zdravili pri njem.

Je s hipnozo mogoče doseči, da naredi oseba nekaj proti svoji volji?

Ne. V hipnotičnem stanju ne bo nihče storil nečesa, kar je v nasprotju z njegovimi vrednotami in življenjskimi načeli. Precej pripravljen pa bo sprejemati sugestije, ki mu lahko pomagajo, da se bo bolje počutil.

Če si nalijemo vode ali vina samo do polovice kozarca, je kozarec napol prazen ali napol poln? Pravi odgovor ni, oziroma sta pravilna oba. Vendar večina ljudi vidi napol prazen kozarec, in to ni naključje.

V globini naših možganov je majhna specializirana struktura, mandljo podobna amigdala, v kateri se procesirajo t.i. visceralna čustva, kot sta jeza in strah, ter spomin, ki je povezan s temi čustvi. Amigdala je stalno »na preži«, da bi čim prej zaznala znake morebitne nevarnosti, kot nekakšen sprejemnik, ki je stalno prižgan in naravnano »poročila o slabih novicah«. Vprašanje torej ni, če smo pesimisti ali pa optimisti; v resnici je amigdala, ki nas sili k večji pozornosti do novic, ki zadevajo težave, katastrofe, grožnje, poboje, vojne, lakoto, skorajšnje apokalipso.

Kljub tisočletnemu kulturnemu napredku, ki nam veleva racionalno razmišljanje in kritično ocenjevanje dejstev, smo pač taki, da podzvestno vidimo napol prazen kozarec, čeprav je v resnici napol poln. In filter pesimizma nam lahko popači oceno dogajanja, presojo dejstev in celo politična prepričanja. Zgled takega neracionalnega in neupravičenega mnenja je trditev, da gre v svetu vse na slabše.

Res je, da je vsepovsod veliko slabega oz. hudega. Pomislimo samo na toplogredne pline, ki ogrožajo podnebne razmere po vsem planetu. Ali pa na dohodek 85 najbogatejših ljudi na svetu, ki je večji od skupnega dohodka revnejše polovice človeštva. Ali pa na vojne, ki razsajajo po vseh koncih sveta. In na epidemije, kot je ebola, ki ji ni videti konca in žanje na tisoče življenj.

Pa je res, da gre vse na slabše?

Pri nas, v razvitem in bogatem delu sveta, smo verjetno bili na boljšem v drugi polovici prejšnjega stoletja, a samo z nekaterih vidikov, kot je n.pr. socialna varnost. Ni pa bilo tako glede drugih dejavnikov, n.pr. zdravja, in predvsem niso bili na boljšem naši predniki. Med plemstvom in tlačani je razlika bila večja od razkoraka med današnjim milijarderjem in brezdomcem. Stoletna vojna med Francijo in Anglijo se je vlekla skozi vse 14. stoletje in v istem obdobju je epidemija črnih koz pobrala polovico prebivalcev Evrope. Hudo je bilo tudi v prejšnjem stoletju: 60 milijonov mrtvih v drugi svetovni vojni, več kot 30 milijonov mrtvih zaradi španske gripe, množično umiranje od lakote v Ukrajini in na Kitajskem, trume brezposelnih in lačnih na koncu 20ih let, strahote kolonializma in totalitarizmov ...

Statistike so varljive, kot dokazuje znana prispodoba piščanca: če jaz imam piščanca, ti pa ga nimaš, statistično premoreva pol piščanca vsak, ampak ti si še vedno praznih rok. Če nam statistike torej ne kažejo resnice, nam pa posredujejo verodostojne težnje. In, če neobremenjeno pobrskamo po statistikah, ugotovimo, da se je v zadnjih desetletjih splošno stanje celotnega človeštva občutno izboljšalo. »Splošno stanje celotnega človeštva« je zelo točna opredelitev: v razvitem delu sveta in še posebej pri nas je danes več brezposelnih in revnih kot pred nekaj desetletji, to pa vpliva malo ali nič na prihod življenja ostalih 60 milijard in pol ljudi na svetu. In ti so v glavnem na boljšem kot pred leti.

Skrajna revščina se je razpolovila

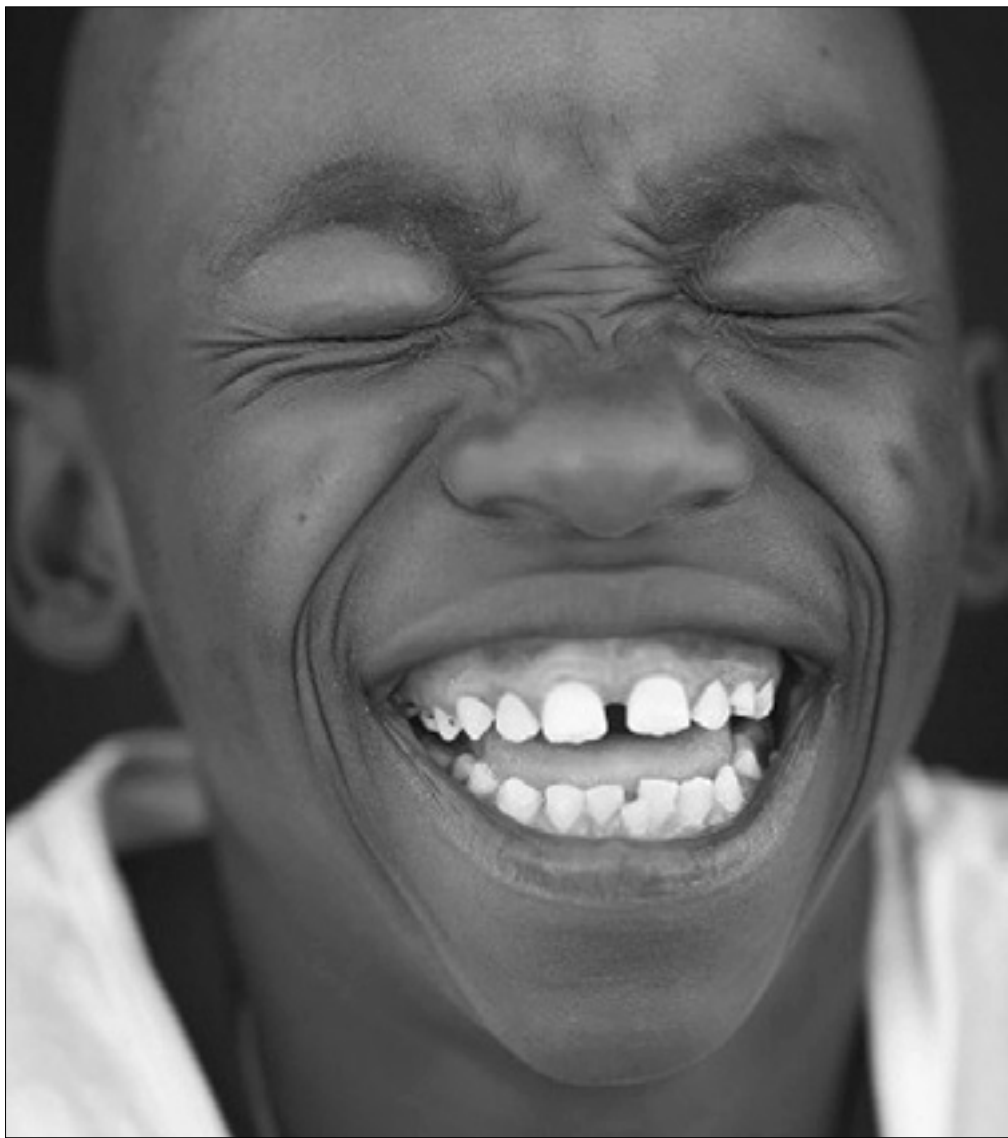
Ekonomisti opredeljujejo »skrajno revščino« kot dnevni dohodek izpod 1,25 dolarja oz. manj kot en evro. Tako gre revnim ljudem za golo preživetje iz dneva v dan, brez najmanjšega jamstva za prihodnost, z minimalno količino hrane, brez šolske vzgoje za otroke, v stalni smrtni nevarnosti zaradi bolezni, kot so pljučnica, diareja ali malarija, in ki bi se jim lahko izognili s ceninimi zdravili. Manj kot en evro na dan pov-

SPREHOD PO ZANIMIVIH PODATKIH O DANAŠNJEM SVETU

Kozarec napol poln ali napol prazen?

SERGIJ PREMUR

Sredi prejšnjega stoletja je pri nas, torej v razvitejšem delu Evrope, povprečna življenjska doba znašala 70 let, današnji novorojenčki pa imajo pred seboj življenjsko perspektivo 80 let, če so fantki, in 85 let, če so deklice. Na svetovni ravni se je življenjsko pričakovanje dvignilo od 46 let sredi 20. stoletja na sedanjih 70 let. Podaljšanje življenjske dobe za skoraj 25 let, ki smo ga dosegli v zadnjih 60 letih, predstavlja nedvomen napredek

zroča tudi nenadzorovano plodnost s šest ali več otroci na družino in seveda z visoko otroško umrljivostjo.

Vse pa kaže, da skrajna revščina nazaduje. Po podatkih Svetovnega monetarnega sklada sta na začetku osemdesetih let prejšnjega stoletja dve milijardi ljudi živeli v takih pogojih, danes pa jih je samo še ena milijarda. Opravičujem se za izraz »samo ena milijarda«, saj tudi en sam človek brez sredstev za preživljanje svojih otrok predstavlja v nebo vpajočo krivico. Dejstvo pa je, da je takih ljudi po svetu za polovico manj kot pred 30 leti. To se pravi, da se je v tem času milijarda ljudi dvignila iz najhujšega pomanjkanja. Če se bo ta težnja nadaljevala, bo treba še nekaj desetletij, da ne bo več skrajno revnih ljudi na svetu. Kar seveda še ne pomeni, da ne bo več revnih in da se bodo omilile družbene in gospodarske razlike.

Pomanjkanje hrane

Kljub občasnim krizam zaradi pomanjkanja hrane, ki je ponekod kronično, predvsem v nekaterih predelih Afrike, je danes na razpolago več hrane kot kadar koli prej v človeški zgodovini. To se dogaja tudi v deželah, kot sta n.pr. Indija in Kitajska, kjer so še v prejšnjem stoletju množično umirali od lakote. V razvitem svetu je prišlo celo do tega, da v revnejših slojih beležijo več težav zaradi preobilne (in nezdrave) hrane, kot pa zaradi lakote. Svetovna organizacija za zdravstvo je celo ugotovila, da je lani število obolenj, ki so posledica čezmerne hrane, preseglo število žrtev podhranjenosti. Na svetu je nekaj več kot 850 milijonov ljudi lačnih, od tega 16 milijonov v razvitem svetu, kar je nekaj več kot pred desetimi leti. Število je krepko upadlo predvsem v Aziji - od skoraj 750 milijonov na 560, kar pa še vedno pred-

stavlja dve tretjini vseh lačnih na svetu - žal pa je naraslo v Afriki, od 175 na 240 milijonov.

Strma rast prebivalstva se bliža koncu. Tudi število prebivalcev našega planeta kaže na pomenljiv razvoj. Res je, da nas je preveč, porast pa se je upočasnil in strmo naraščanje svetovnega prebivalstva, ki je zaznamovalo 20. stoletje, se bliža koncu. V teku 19. stoletja se je število ljudi na svetu podvojilo, sredi prejšnjega stoletja pa se je podvojilo vsakih 35 let. Vendar so že leta 2008 zabeležili razpolovitev porasta, ki nas je vsekar predlanskim privedel čez prag 7 milijard prebivalcev. Vedno bolj upočasnjeno naraščanje se bo nadaljevalo do leta 2040, ko bo na svetu 9 milijard ljudi, potem se bo število prebivalcev Zemlje stabiliziralo in proti koncu 21. stoletja bo začelo upadati. Zaustavitev porasta ni posledica množičnih epidemij, kot se je dogajalo v preteklosti, ampak predvsem zmanjšanja rodnosti, kar je rezultat večje družinske osveščenosti in boljše zdravstvene ponudbe.

Ženske: manj otrok, več izobrazbe

Pred petdesetimi leti je povprečna stopnja rodnosti na svetu znašala pet otrok na žensko. Najpomembnejši demografski pokazatelj se je v zadnjem pol stoletju razpolovil in plodnost kaže še naprej upadati. Demografske posledice tega trenda so izredne: v zadnjem desetletju se je skupno število otrok do 14 leta starosti na svetu ustalilo na okoli dve milijardi in strokovnjaki ZN napovedujejo, da se v prihodnje ne bo več bistveno povečalo.

Izboljšalo se je tudi šolanje deklet. Svetovno povprečje kaže, da mlajši moški preživijo osem let v šoli, ženske sa-

mo sedem, v drugi polovici prejšnjega stoletja pa je bilo sedem let proti petim. Na svetu je še vedno 60 milijonov otrok, ki ne obiskujejo šole, predvsem zaradi skrajne revščine družin, in med temi je delež deklic nesorazmerno visok. Po oceni izvedencev vsaj 10 odst. deklet ne obiskuje šole zaradi kulturnih ali verskih tabujev, pomanjkanje izobrazbe pa prispeva k neenakopravnosti in podrejenosti žensk.

Življenjsko pričakovanje se je podaljšalo

Življenjsko pričakovanje ob rojstvu, ki je osnovni pokazatelj blagostanja, se je krepko premaknilo navzgor: če ljudje živijo dlje, pomeni, da so njihovi življenjski pogoji boljši in da umirajo manj zaradi lakote, bolezni, vojn. Za časa rimskega cesarstva je povprečna življenjska doba trajala približno 25 let, do pred nekaj stoletij pa 30 let. Sredi prejšnjega stoletja je pri nas, torej v razvitejšem delu Evrope, povprečna življenjska doba znašala 70 let, današnji novorojenčki pa imajo pred seboj življenjsko perspektivo 80 let, če so fantki, in 85 let, če so deklice. Na svetovni ravni se je življenjsko pričakovanje dvignilo od 46 let sredi 20. stoletja na sedanjih 70 let. Podaljšanje življenjske dobe za skoraj 25 let, ki smo ga dosegli v zadnjih 60 letih, predstavlja nedvomen napredek. Pri tem velja poudariti, da je razkorak pričakovane življenjske dobe med bogatim in revnejšim svetom nekoč bil neprijetno večji kot danes. Težnja k podaljšanju življenja je namreč občutna tudi v nerazvitem svetu, n.pr. v zelo zaostalem Bangladešu se približuje meji 70 let.

Otroška umrljivost končno nazaduje. K porastu življenjske dobe je prispevala v prvi vrsti manjša otroška

umrljivost. Letno se na svetu rodi približno 135 milijonov otrok, od tega jih okrog 7,6 milijona umre pred petim letom starosti, to se pravi približno eden vsakih 20, medtem ko je v 60ih letih prejšnjega stoletja umrl vsak peti. Glavni vzroki otroške umrljivosti so dihalna obolenja, griža, ošpice in malarija. Zdravila, ki bi jim zagotovila preživetje, stanejo manj kot dva evra! Smrt 20 tisoč otrok na dan je v nebo vpajoča krivica, vendar jih je lani umrlo polovico manj kot leta 1990, starejše statistike pa so srhljive: na začetku 20. stoletja je umiralo več otrok v najbolj razvitih predelih Evrope kot pa danes v najbolj zaostalih državah Afrike, kar je bilo vsekakor za polovico manj kot pred nekaj stoletji na naši celini.

Nasilja in vojn je manj kot nekoč

Kljub dejstvu, da vojne razsajajo marsikje po svetu, je raziskava Harvardске univerze ugotovila, da živimo v najbolj mirnem času človeške zgodovine. Ne gre pozabiti, da približno ena četrtnina prazgodovinskih okostnjakov kaže znake nasilne smrti. Nasilje posameznikov - umori - in organiziranih skupin - vojne - sta bili stalnici v vsej človeški preteklosti. Po koncu druge svetovne vojne ni še nikoli bilo tako malo mrtvih v vojnih spopadih. Tudi en sam je preveč, vendar je povprečje prvega povojne obdobja presegalo pol milijona mrtvih na leto, v zadnjih letih pa jih je desetkrat manj.

Trenutno vojne razsajajo v 62 državah: 25 v Afriki, 15 v Aziji, 8 na Bližnjem vzhodu, v Evropi, oz. na območju nekdanje Sovjetske zveze pa tri, Ukrajina, Čečenija in Dagestan. Visoko je tudi število notranjih spopadov, ki jih povzroča več kot 500 nasilnih milic, separatistov, preprodajalcev mamil, terorističnih organizacij. Spopadi z največjim številom žrtev v zadnjem letu so v bili Siriji (po podatkih OZN skupno 190 tisoč mrtvih), v Iraku (8 tisoč mrtvih v zadnjem letu), Nigeriji (5 tisoč), Pakistanu (2500) in v konfliktu med Izraelom in Palestinci (približno 2 tisoč). Slednja je tudi vojna, ki traja najdlje, saj se je začela pred skoraj 70 let, in ki vzbuja največ protestnih pobud (čeprav je bilo ubitih skoraj petkrat več Palestincev v Siriji kot v Gazi...) Je torej svet boljši kot nekoč? Mislim, da je prav tako: svet je danes boljši kot kadarkoli prej in teži k nadaljnjemu izboljšanju. Izjema je naša stara Evropa, ki je, predvsem z gospodarskega vidika, delno pa tudi socialnega, na slabšem kot pred leti. Vseeno pa smo še vedno najbogatejše območje na svetu: po zadnjih podatkih Svetovnega monetarnega sklada je Kitajska letos prehitela ZDA s 17.600 milijard dolarjev bruto domačega proizvoda proti 17.400 milijardam, vendar so države Stare celine še v prednosti pred obema velesilama s svojim skupnim BDP 18.100 milijard dolarjev. Mimo neenakomerne porazdelitve bogastva - ki pa je večja na Kitajskem in v ZDA kot v Evropi - je resnični problem, da smo pri nas upočasnili ali celo zaustavili tempo gospodarskega napredovanja, medtem ko se v globaliziranem svetu razvijajo hitreje od nas.

Pri nas počasi, druge hitreje, vse - kakor se tehtnica blagostanja svetovnega prebivalstva počasi, a neustavljivo nagiblje na stran razvoja in napredka. Pot do uveljavitve dostojanstva vseh ljudi bo še dolga in strma pot, tudi ker ni bližnjic in čarobnih palic, ki bi enostavno zagotovile vesoljno blagostanje. Nasprotno, nad prihodnostjo človeštva se zbirajo grozeči oblaki, predvsem zaradi onesnaženja okolja, prekomernega izkoriščanja naravnih virov, neenakomerne porazdelitve bogastva in zastoja gospodarskega razvoja, pa tudi nasilja, ki bi lahko spet razplamtelo z razsežnostjo, ki jo je imelo v prvi polovici prejšnjega stoletja.

Vsekakor moramo priznati dejstvo, da je kljub vsemu kozarec človeštva napol poln!

Kaj pa Jules Bianchi?

NICA - V teh dneh se je spet precej pisalo o zdravstvenem stanju Michaela Schumacherja: da je negiben in ne govori, a da bi se lahko bistveno izboljšal. Kaj pa manj znani Jules Bianchi, ki se je ponesrečil v Suzuki? »Je nezavesten, vendar diha samostojno. V veliko tolažbo nam je, da se bori. Čaka nas izredno naporen rehabilitacijski program,« sta dejala njegova starša in se zahvalila osebju bolnišnice v Nici, kjer skrbijo za 25-letnega dirkača.

Bo 50 milijonov dovolj?

LIVERPOOL - Angleški nogometni prvoligaš Liverpool je evropskemu prvaku Realu iz Madrida ponudil 50 milijonov evrov za 27-letnega francoskega napadalca Karima Benzemaja, poročajo otoški mediji. Liverpool ima v tej sezoni veliko težav z realizacijo, tako da je trener Brendan Rodgers začel iskati novega napadalca. Prvo ime na njegovem seznamu želja je Benzema, za katerega mnogi pravijo, da bo odšel iz Madrida. Benzema je v Real prišel leta 2009 in na 259 tekmah dosegel 125 zadetkov.

KOŠARKA - Po odstopu Andree Mure izbrali trenerja Jadrana Franco

Trener bo Vatovec

Dan po odstopu Andree Mura ima Jadran Franco novega trenerja. Edini kandidat Walter Vatovec je večeraj zvečer sprejel povabilo kluba. »Pred dokončno odločitvijo sem si želel tri stvari. Prvič, da ne grem preko Mure, saj ga zelo cenim. Mesto trenerja sem sprejel samo potem, ko je on odstopil. Želel sem tudi, da je ves odbor za to, da pridem, z mojim prihodom pa so se morali strinjati tudi vsi igralci,« nam je včeraj povedal trener Vatovec. Prvi trening bo vodil v novem letu v četrtek, 2. januarja. Jadran Franco bo namreč redne nastope v prvenstvu nadaljeval že v nedeljo, 4. januarja, ko ga čaka nastop na gostovanju proti Orzinuovi.

Walter Vatovec (letnik 1957) bo na Jadranovo klop sedel devetlet, s čimer je postal trener, ki je največkrat vodil člansko ekipo združene ekipe. Zadnjič je na Jadranovi klopi sedel v sezonah 2010/11 in 2011/12, ko je postavil temelje ekipi, ki je letos napredovala v B-ligo. Trener s Sv. Ivana, ki sicer živi v Kopru, se k Jadranu vrača petič: prvič je Jadran treniral v sezoni 1989/90 v B2-ligi. Po prvi izkušnji je kljub izpadu dobil zaupanje še v naslednji sezoni 1990/91, nato je bil trener še v sezonah 1993/94 in 1994/95 (leta 1995 je dosegel napredovanje v B2-ligo) ter od 1997 do 1999.

Jadran se je za zamenjavo trenerja med sezono odločil šele tretjič v zgodovini kluba. Prvič je bilo v sezoni 2002/03, drugič v sezoni 2009/10, ko je Dražena Grbaca zamenjal Peter Brumen, letos pa tretjič.

Walter Vatovec bo petič sedel na klopi Jadrana. Skupno je ekipo že vodil osem sezon

FOTODAMJ@N

Po Vatovcu bo klub okreplil tudi svoje vrste. Kot smo že poročali, naj bi bilo prvo ime Alfredo Moruzzi (branilec/kriolo, 190 cm, 1980), ki pa bo dokončno odločitev sporočil po novem letu. Lani je igral v državni diviziji B pri Scalfatiju (povprečno 7,9 točk v 22 minutah). Po poročanju megabasket.it je okrevljal po poškodbi, zato bi bil nared za leto 2015. »Če bo odgovor negativen, pa bo treba dobiti kako drugo okrepitev, saj je nujna« pravi novi trener Vatovec.

Medtem ko pri klubu napoveduje prevetritev, pa niso vse novice spodbudne. Marco Diviach, edina letošnja okrepitev, po vsej verjetnosti ne bo nastopil niti na nedeljski tekmi proti Orzinuovi. Poškodba mišice primikalke, ki jo je staknil pred približno dvema tednoma, je namreč hujša od pričakovanega. Na ponedeljkovem treningu se je bolečina ojačila; da se ne bi stanje poslabšalo, bo zato ta teden gotovo miroval. (vs)

Jadran in Kras že v nedeljo

Prvi konec tedna v novem letu bo za naše ekipe še v znamenju počitka, glavnina prvenstev se bo nadaljevala šele 10. oz. 11. januarja. Izjemno predstavljata Jadran in Kras, ki v bistvu nastopata v ligah s poklicnim režimom igranja. Za oboje se bo prvenstvo nadaljevalo že prihodnjo nedeljo. Košarkarji Jadrana bodo v redni tekmi B-lige (ob 18.00) gostovali pri visoko postavljenem Orzinuoviju pri Brescii, nogometaši Krasa pa se bodo v Repnu pomerili s Clodiensem iz sredine lestvice D-lige. Začetek ob 14.30.

AIPS Najboljši Williamsova, Neuer in elf

Najboljše športnike v letu 2014 je izbralo tudi Mednarodno združenje športnih novinarjev (Aips). Ti so na prvo mesto izvolili nogometne svetovne prvake - nemški elf, nemškega nogometnega vratarja Manuela Neuerja (*na sliki*) in ameriško teniško igralko Sereno Williams. Najboljše novinarske pogoje v letu je nudilo nogometno SP v Braziliji. Neuer je v moški konkurenci s 601 točko ugnal švicarskega teniškega igralca Rogerja Federera (537) in portugalskega nogometaša Cristiana Ronalda (518).

V ženski konkurenci je Serena Williams zbrala 843 točk, beloruska biatlonka Darja Domarčeva 483 in norveška smučarska tekačica Marit Bjorgen 473.

Med moštvi je nemška nogometna reprezentanca prehitela nogometaše madridskega Reala in švicarsko teniško reprezentanco za Davisov pokal.

ODBOJKA - Predstavitev moških goriških ekip

Proizvajalci uspešnic

Z združenimi močmi so v iztekajočem se letu dosegli odlične rezultate tako na članskem kot mladinskem področju

Moške odbojbarske ekipe, ki so del skupnega projekta goriških društev SZ Olympia, OK Val, SZ Soča in ŠD Naš prapor, so se pred iztekom leta predstavile javnosti na slovesnosti v goriški telovadnici Mirka Špacapanu. O izjemno uspešnem letu, v katerem so z napredovanjem (mlade) prve ekipe v državno B2-ligo, šestim mestom v Italiji mladincev in popolnem zmagovalstvu v vseh mladinskih deželnih prvenstvih, smo redno poročali. Kljub temu pa je »efekt«, ko se ti vse to v enourni predstavitvi razgali takorekoč na »kupu«, še toliko večji. Kaže namreč na veliko delo, ki je bilo opravljeno v preteklih letih (zlasti pri Olympii), projekt med društvenega sodelovanja, ki je zaživel pred začetkom lanske sezone, pa pomeni dodano vrednost, ki ves trud postavlja na še višjo raven in mu daje perspektivo. O tem pričajo tudi rezultati jesenskega dela nove športne sezone. Zato ni čudno, da so posegi predsednika SZ Olympia Mihaela Corsija, OK Val Sandra Corve in SZ Soča Fabia Tommasija (izrecno je pohvalil športnega vodjo Andreja Vogrica), ob upravičenem ponosu za opravljeno delo in zavesti o pomenu doseženega dogovora o sodelovanju (brez fig v žepu, kot je med svojim posegom poudaril predsednik ZSŠDI Ivan Peterlin), vsebovali tudi prepričanje, da je to pravzaprav šele začetek neke poti. Največja ovira na tej poti je, kaj pa

drugega, finančna stiska. Ta ogroža prihodnost, o čemer so predstavniki goriških društev s pismom že seznanili tudi javnost. Projekt je namreč še vedno brez glavnega pokrovitelja. Kljub pomoči mnogim, vse težje prihajajo do sredstev, ki so potrebna za nastop devetih različnih ekip s 105 odbojkarji in skupno 156 uradnimi tekmami. Posebno pa tudi še za 13 trenerjev, fizioterapevta in trenerja za kondicijo, ki tvorijo strokovni kader, brez katerega, so poudarili, nikoli ne

bi dosegli sedanje stopnje razvoja.

O projektu, ki je v deželi unikat, je v pozdravnem posegu spregovoril tudi predsednik deželnega odbora odbojbarske zveze Giorgio Tirel, poleg njega in Peterlina, ki je uspešnici, kot je poimenoval projekt, zagotovil vso podporo ZSŠDI, obregnil pa se je ob tem, da ga kot takega ne dojemajo vsi zunaj športnega sveta, je društvom v imenu SSO čestital tudi Valter Bandelj. (ak)

NOGOMET

Stramaccioni pričakuje več konstantnosti

VIDEM - Trener Andrea Stramaccioni je svojemu Udineseju postavil v novem letu en sam cilj: doseči bolj konstantne rezultate. Ta cilj se mu zdi vse prej kot lahek. »Letošnja A-liga je zelo izenačena. Tako je bilo doslej, mislim, da bo tako do konca. Nikoli ne smemo igrati neborbeno, počutiti se nasitne,« je pred novim letom ocenil položaj v moštvu mladi trener iz Rima. Po njegovi oceni ima Udinese popoln igralni kader, žal pa se srečuje s številnimi poškodbami in diskvalifikacijami. Veliko se v teh dneh govori tudi o morebitnem odhodu Murie la k Juventus, toda Stramaccioni meni, da končna odločitev ni padla. Ko je zdrav, vedno igra dobro. Ga tudi cenim. O njegovi prihodnosti odločava jaz in klub. Če bi odšel, bi ga morali nadomestiti z igralcem z enakimi lastnostmi, ker so naši napadalci komplementarni drug drugemu. Vendar je Udinese redko kdaj aktiven med zimskim prestopnim rokom, ker svoje delovanje dobro načrtuje že med poletjem,« je povedal Stramaccioni. V nadaljevanju lige, to je 6. januarja, čaka Udinese tekma proti Romi.

PRESENCENJE - Na prijateljski tekmi v Dubaju za pokal Bernabeu-Dubai Challenge je Milan s 4:2 premagal Real Madrid. Strelci: El Shaarawy (2), Menez, Bonaventura in Cristiano Ronaldo (2).

SKOKI - Druga tekma letošnje turneje v Garmisch-Partenkirchnu bo jutri. Prva serija bo ob 14. uri.

PRESTOP - Osemindvajsetletni argentinski nogometni vezist in reprezentant Enzo Perez bo z novim letom zapustil lizbonsko Benfica in se za 25 milijonov evrov odškodnine preselil k španskemu prvoligašu Valencii.

KOŠARKA - Armani Milano in Reyer Venezia tudi po 13. krogu skupaj vodita na lestvici košarkarske A1-lige s štirimi točkami prednosti pred Sassarijem, Brindisijem in Reggio Emilio. izidi 13. kroga: Bon Reggio E. 64:63, Avellino - Brindisi 77:80, Sassari - Reggia Caserta 95:84, Acea Roma - Trento 68:75, Pistoia - Pesaro 84:53, Umana Venezia - Cremona 82:56, Bologna - EA7 Armani Milano 58:81, Capo d'Orlando - Varese 84:71.

Obvestila

ZSŠDI obvešča, da bo goriški urad zaprt od srede, 31.12.2014 do torka, 6.1.2015.

AŠD SK BRDINA obvešča, da se nadaljuje vpisovanja za tečaje smučanja, ki pričnejo v nedeljo, 11. januarja. Info na sedežu društva, Repentabska ul. 38 - Opčine, ob ponedeljkih, od 20. do 21. ure; tel. 340-5814566 (Valentina). Ob priliki smučarskih tečajev bo ob nedeljah na razpolago avtobusni prevoz za člane društva v Forni di Sopra. Predviden odhod avtobusa ob 6.30 iz parkirišča izpred črpalke ESSO na Opčinah. Info in prijave na tel. 335-5476663 (Vanja).

AŠD MLADINA organizira tečaj smučanja na snegu, ki vsebuje 5 celodnevnih lekcij, s pričetkom v soboto, 10. januarja. Nadaljuje se 17., 24., 31. januarja in 7. februarja! Potekal bo na smučiščih FJK. Vpis in informacije na tel. 3470473606.

SK DEVIN prireja tečaje smučanja in deskanja ob sobotah in nedeljah od 10. oz. 11. januarja 2015 dalje v kraju Forni di Sopra. Možnost avtobusnega prevoza. Informacije in vpisovanja na info@skdevin.it, ali na 3358180449 ali 3402232538.

ŠZ GAJA Odsek za orientacijski tek organizira v nedeljo, 11. januarja, tekmovanje Brez meja. Zbirališče bo ob 9.00 v športnem centru Gaje na Padričah. Prvi start bo ob 10.00. Več informacij dobite na spletni strani www.origaja.it.

NAŠ ŠPORTNIK 2014 - Prireditve v Gorici

V ospredju so bili športniki

Letošnje 31. skupno nagajevanje najboljših športnikov Primorske v Kulturnem centru Lojzeta Bratuža v Gorici in pred TV kamerami in radijskimi mikrofoni Radia Trsta A in Radia Koper je bilo ekspresno hitro. V dobrih 50 minutah smo medijske hiše z obeh strani nekdanje meje podelili osemnajst priznanj najboljšim športnikom, športnicam in športnim ekipam. Vmes je bilo še precej časa za glasbeni nastop Kraških ovčarjev in za medsebojno zbadanje med voditeljema prireditve, bratom Markom in sestro Valentino Sancin. V dobro zasedeni dvorani so gledalci na velikem ekranu spremljali tudi posnetke z nastopi nagajencev in poslušali utemeljitve nagrad. Na odru so se zvrstili tudi podeljevalci pri-

znanj, nekdanji svetovni prvak v umetnostnem kotalkanju Samo Kokorovec (večkratni dobitnik priznanja na naši prireditvi), šahovski mojster iz Doberdoba Pino Lakovič in atletski veteran Fabio Ruzzier, pravi predstavnik »čezmejnosti«. Lonjerc, slovenski reprezentant, aktiven tudi pri Atletskem klubu Koper. Brez govorov, v sproščenem ozračju kot zahteva televizijski ritim, a ne brez gostov v dvorani, med katerimi ni mogel manjkati olimpijonek Miro Cera; zvesti spremljevalec športnega dogajanja ob meji. Organizatorji smo se veselili tudi tega, da nam je uspelo na prireditve privabiti skoraj vse nagajence. Ko so športniki profesionalci, je zelo težko najti dan, ki bi vsem ustrezal. Kljub temu so manjkali le štirje, to

so v Italiji zaposleni odbojkarji Loris Mania, Mitja Gasparini in Eva Mori ter teniška igralka Andreja Klepač, ki je tako rekoč ves čas na poti. Za Maniaja je priznanje prejel njegov trener iz Lorisovih najstniških let Zoran Jerončič. Vsi drugi so se zvrstili pred mikrofonom voditeljev in odgovarjali na vprašanja, teh bi bilo morda lahko tudi kaj več. Slovenski športniki iz Italije, kapetan Jadrana Peter Franco, namiznoteniška igralka Ana Bržan, jadralka Jaš Farneti in Simon Sivitz Košuta ter »čezmejini« Tonči Žlogar za NK Kras enakopravni z veliki kalibri na drugi strani meje, skupna konkurenca primorskih športnikov iz matice in iz Italije pa je vnovič potrdila željo po poštenju lovskega športnega in medijskega prostora. (ak)

več fotografij in video na

www.primorski.eu

Utrinki s prireditve

FOTODAMJ@N

VRSTNI RED

Ženske: 1. Tanja Žakelj, 2. Tina Mrak in Veronika Macarol; 3. Andreja Klepač; 4. Eva Mori; 5. Lucija Mlinarič; 6. Ana Bržan.

Moški: 1. Sašo Taljat in Luka Božič; 2. Vasilij Žbogar; 3. Loris Mania 47; 4. Mitja Viler; 5. Mitja Gasparini; 6. Jaš Farneti in Simon Sivitz Košuta 21

Ekipa: 1. ND Gorica; 2. FC Luka Koper; 3. SZ Jadrana; 4. NK Kras; 5. KK Portorož; 6. OK Saloni An-hovo.

MED UDELEŽENCI - Tudi o podeljevanju nagrad v enotnih kategorijah

Konkurenca je zdaj res huda

Luka Božič, najboljši športnik Primorske **Sašo Taljat.** Po tihem vedno upaš, da boš dobil kaj, ko že prideš na tako prireditve. Zdi pa se mi, da sva si na koncu zaslužila prvo mesto. Če pogledam ostale tekmece, so pa tudi zelo močni konkurenti. Z nagrado sem torej zadovoljen, letos sva najboljša v naši regiji, kar je primerljivo z naslovom najboljših kanuistov v Sloveniji, ki sva ga prejela za letošnje rezultate, upam pa, da bova kdaj zmagala tudi na širšem območju. Za športnika Slovenije pa se mi zdi, da je kar potrebna olimpijska kolajna. Skupno nagajevanje je vselej dobra poteza, nastope športnikov v Italiji pa spremljam bolj malo. Srečujem pa jih vedno na tej prireditvi in tu ugotavljam, kaj so dosegli. Je pa dobro, da tako srečam tiste, ki niso popularni v Sloveniji, so pa morda v Italiji.

Tanja Žakelj, najboljša športnica Primorske. Zelo sem vesela z nagrado, še posebej pa za to, ker je to dokaz, da novinarji opažajo moj trud, delo in rezultate. Kot vedno bom tudi v novi sezoni dala poudarek predvsem evropskemu in svetovnemu prvenstvu ter tekmam za svetovni pokal, psihično pa se že pripravljam tudi na olimpijske igre. Nabiram izkušnje, da bom v Rio čim manj obremenjena in čim boljše pripravljena.

Rezultate zamejskih Slovencev sicer spremljam slabo, vendar se mi zdi skupno nagajevanje čisto prav, še prireditve je za to krajša.

Lucija Mlinarič, nominiranka. Skupna nagrada je dobra zamisel, nagajenci so vrhunski športniki, zato se je res morda težko odločiti, kdo je najboljši in kdo je na drugem mestu. Je pa lepo, da se prepletata obe državi. Rezultati? Vsak lahko gleda drugače, kotalkarji kot neolimpijski šport pač pridemo zelo težko v ospredje, mislim pa, da je čisto vsak izmed nas mogel doseči vrhunske rezultate, da je bil sploh nominiran. Da sem naslednica Tanje Romano na tem nagajevanju? Res je, nekako tako, nikoli pa mi še ni uspelo zmagati.

Fabio Ruzzier, nekdanji nagajenec. Formula je dobra. Menim pa, da so športniki iz Italije penalizirani, ker v poštev pride manjše število športnikov. Taka nagrada pa je odraz tudi naše kvalitete. V zadnjih letih med nagajenci iz zamejstva ne opazam več predstavnikov nekaterih športov, atletov na primer že dolgo ni več. Nasploh pa se pri nas težje razvijajo individualni športi. Izjema so tiste športne panoge, ki imajo določeno tradicijo, kot je na primer namizni tenis. V taki formuli se bo torej težko uveljaviti med najboljše tri, tako nagajevanje pa je lahko motivacija za naše športnike, da se še bolj potrudijo. Zame pa je uspeh že nominacija, uvrstitev med prve tri pa bi bilo nekaj izrednega.

Samo Kokorovec, nekdanji nagajenec. Skupno nagajevanje je zanimivo, smo pa zamejci nekoliko penalizirani. Ko smo osvajali svetovne naslove, bi se v taki formuli lahko dokopali tudi na najvišja mesta, takih rezultatov pa tačas ne dosegamo več. Opazujem pa tudi, da so nenazadnje nagajeni vedno športniki istih športnih panog. Skratka, v drugih športih panogah bi mora-

li morda storiti še korak naprej. S kvaliteto, ki jo imamo Slovenci, bi se namreč lahko razširili še na druge športe. Atletika na primer manjka ...

Ana Bržan, nominiranka, najboljša med slovenskimi športnicami v Italiji. Priznanja nisem pričakovala in se ga zelo veselim. Kaj več v takšni konkurenci objektivno ne bi mogla doseči. Dosegam uspehe v državnem merilu, tukaj pa so bile športnice, ki se uveljavljajo na najvišji mednarodni ravni. Me pa seveda veseli, da sem med zamejkami prva. Šport je v Italiji v težavah zaradi gospodarske krize, to velja tudi za namizni tenis. Jaz imam še srečo, da lahko tekmujem. Vztrajam, ker mi je zelo všeč in vztrajala bom dokler, bom fizično zmogla prenašati ti napore. V prihodnji sezoni bom lahko hkrati začela z nastopi tudi v veteranskih kategorijah.

Prireditve mi je bila všeč, sem se zabavala.

Jaš Farneti, jadralka. Druga mesta med zamejci se s Simonom veseliva, sicer je uspeh že biti med nominiranci. Najina sezona je bila dobra. Za-

čela sva počasi, na vsaki regati sva se naučila kaj novega, na svetovnem prvenstvu pa sva dosegla svojo doslej najboljšo uvrstitev med člani. Škoda, da nama je zmanjkalo v zadnji regati, sicer bi bila lahko na koncu med prvo petnajsterico. Mislim, da je pomenenje kategorij na tem nagajevanju dobra poteza. Ali naj tej ali na drugi strani, zmeraj zmaga najboljši. Je pa seveda konkurenca dosti bolj ostra. Da prideva v vrhu, bo najbrž potrebna kakšna medalja na svetovnih prvenstvih.

Zoran Jerončič, prvi trener Loris Maniaja v Gorici. Te prireditve se vsako leto veselim. Dobro je, da imamo skupni primorski športni prostor. To mora biti za zamejske športnike dodatna spodbuda. Morda pa bi bilo treba pri izboru bolj upoštevati razširjenost posameznih športov, niso vsi enako konkurenčni. Mania v izboru pred Gasparinijem? Saj je prav. Oba sta tudi reprezentanta, a biti reprezentant v Italiji je težje kot v Sloveniji.

Loris poznaj od njegovih enajstih let. Je delavec, kmečki fant, od vsega začetka je bil garač. On je živ dokaz, da se znoj povrne, ne talent. Talent šteje danes morda pet procentov, vse drugo je delo. Loris je vztrajal in je v svoji karieri z vztrajnostjo premagoval vse ovire.

Peter Franco, kapetan Jadrana. Tretje mesto je za nas dobra uvrstitev. Pričakoval sem, da bom četrta ali peti. Konkurenti so zelo močni, tukaj so nogometaši, ki nastopajo v 1. slovenski ligi. Skupna lestvica daje bolj realno sliko kot ločena. Pove nam, kje smo v primerjavi s športniki iz matične domovine. Prireditve je bila lepa in živahna. NI bila dolga klobasa kot so bile nekdanje ...

V nedeljo po TV

Celotno prireditve si bosta lahko ogledali na slovenskem kanalu RAI v nedeljo po televizijskem dnevniku od 20.50 dalje.

ITALIJA - Predsednik republike bi lahko že danes napovedal datum svojega umika

Napolitanov odstop bi državo lahko pahnil v politični kaos

RIM - V Italiji, ki je v primežu najhujše gospodarske krize po drugi svetovni vojni, se krepijo strahovi, da bi lahko država zopet zdrsnila v kaos. Predsednik Giorgio Napolitano je namreč tik pred odstopom - morda bo datum umika obelodanil že danes, kupčkanje oz. nesoglasja okoli njegovega naslednika pa bi lahko vodila v novo negotovost.

Nocoj bodo vse oči na Apeninskem polotoku uprte v Napolitano, ki bi lahko tradicionalni nagovor ob prehodu v novo leto izkoristil za napoved odstopa. Da se namerava od položaja posloviti, je 89-letni predsednik posredno nakazal že pred dnevi, zdaj pa se tako vsi sprašujejo le, kdaj bo to storil. Poznavalci ugibajo, da bi lahko Napolitano odstopil takoj po 13. januarju, ko se bo z govorom premiera Mattea Renzija v Evropskem parlamentu de facto končalo polletno predsedovanje Italije EU.

Sosedi se predvsem bojijo, da bo odstop Napolitana oz. nezmožnost soglasja okoli njegovega naslednika, iskanje katerega je zadnje tedne že v polnem teku, državo pahnilo v novo negotovost. Italija je sredi najhujše povojne krize, premier Renzi pa mora zato uvesti pomembne reforme. Najmanj, kar ob tem potrebuje, je zastoj zaradi volitev predsednika države. Dokler trajajo te volitve, parlament namreč ne sme odločati o ničemer drugem. Senat pa bi se moral že januarja znova lotiti volilne reforme. Z novim zakonom bi stranka, ki bi zmagala na volitvah, dobila jasno parlamentarno večino, kar bi predstavljalo pravo revolucijo v državi, kjer je nestabilnost vlade način življenja.

Vprašanje je tudi, ali bo novi predsednik mednarodno spoštovanemu Napolitanu segel vsaj do kolen. Najstarejši predsednik kake evropske države in krizni menedžer številka ena v Italiji se po burnih osmih letih na položaju, ki jih je zaznamovalo več menjav vlad, noče iti več. »Kos je bil enemu najtežjih predsedovanj v državi, zelo je utrujen,« je v enem izmed intervjujev dejal Napolitanov svetovalec Emanuele Macaluso. Kot je posvaril, sedaj državi grozijo najbolj kaotične volitve predsednika v zgodovini. Te besede v Italiji, kjer so bile zadnje volitve ponižujoča igra, nekaj pomenijo.

GIORGIO NAPOLITANO

ANSA

Napolitanu, nekdanj pristojnemu za zunanjo politiko v komunistični stranki, gre zahvala, da Italija v zadnjih letih ni popolnoma strmoglavila. Zadnji premierji so lahko stolčke zasedli le zato, ker je predsednik uspešno posredoval med podivjanimi strankami.

Prvi bivši komunist na čelu Italije se je želel umakniti že lani, a je spričo kaosa ob predsedniških volitvah, ko sprtim strankam po več krogih ni uspelo najti kandi-

data, aprila 2013 pristal, da ga je na koncu parlament z volitvami potrdil za še en mandat. »Italija ne sme več uprizoriti takšnega ponižujočega spektakla,« je še posvaril Macaluso.

Državnega poglavarja volijo predstavniki obeh domov parlamenta in 20 italijanskih dežel, skupno 1007 predstavnikov. V prvih treh krogih glasovanja je za izvolitev potrebna dvotretjinska večina oziroma 672 glasov, v vseh nadaljnjih krogih pa zadostja že absolutna večina 504 glasovi.

Po pričakovanih bo Renzijeva Demokratska stranka kot prva predstavila predsedniškega kandidata in skušala druge stranke prepričati, naj ga podprejo. A ob zadnjih volitvah se ni DS niti v lastnih vrstah uspelo poenotiti o kandidatu. »Ne sme priti do ponovitve leta 2013,« je Renzi posvaril svojo stranko.

V iskanje kandidata se želita vplesti tudi nekdanji premier Silvio Berlusconi in njegova Naprej Italija. Berlusconi sodeluje z

Renzijem pri pomembnih reformah, a v zameno za to zahteva ugodnosti zase. Če bo podprl Renzijevega kandidata, bo od novega predsednika pričakoval milo obravnavo, ko gre za njegovo obsodbo zaradi utaje davkov, se bojijo člani DS.

Berlusconi je kot možnega kandidata za predsednika že omenil nekdanjega premierja Giuliana Amata, vedno znova pa je na tapeti tudi ime nekdanjega dvakratnega premiera Romana Prodi. A slednji ima minus, ker mu je na volitvah predsednika spodletelo že lani. Dobre možnosti pripisujejo tudi gospodarskemu ministru Pieru Carlu Padoanu, mednarodni in domači ugled pa uživa predvsem predsednik Evropske centralne banke Mario Draghi, zaradi česar je tudi vedno znova predmet debat. A da bi se Draghi odrekel službi v Frankfurtu, naj bi bilo le malo verjetno. Novo ime med možnimi kandidati pa je Raffaele Cantone, sodnik, ki je postal znan kot predsednik oblasti proti korupciji.

NESREČA TRAJEKTA - Ponesrečeno plovilo bodo privlekli v Brindisi

Število smrtnih žrtev naraslo na enajst, število pogrešanih še vedno nejasno

BARI - Nesreča trajekta Norman Atlantic, ki ga je v nedeljo pri Krfu zajel požar, je zahtevala najmanj 11 mrtvih. Včeraj so namreč iz morja potegnili še eno truplo, ki se pridružuje desetim, najdenim do ponedeljka.

Po podatkih italijanskih oblasti so skupno rešili 427 potnikov in članov posadke. Med njimi je slovenski državljani Zoran Koron, šofer tovornjaka iz Volčje Drage, kot podrobneje poročamo na 11. strani. Še vedno nejasno pa ostaja število pogrešanih. Le-to niha od najmanj 20 do 40 in čez. Poleg rednih potnikov in članov posadke so se na plovilu zagotovo nahajali slepi potniki - večinoma ilegalni priseljenci. To je včeraj potrdil javni tožilec Giuseppe Volpe iz Barija, ki vodi preiskave.

Med doslej ugotovljenimi žrtvami so trije italijanski državljani. To so trije voz-

niki tovornjakov iz Neaplja, in sicer Carmine Balsano, Giovanni Rinaldi in Michele Riccardo. Ostali mrtvi so večinoma Grki. Na vlečnem čolnu, ki je skušal odvléči trajekt, pa sta umrla albanska mornarja. Zadel ju je kabel, ki sta ga skušala zavezati na trajekt. Eden od njiju je bil na mestu mrtev, drugemu so nudili zdravniško pomoč, a kljub temu ni preživel.

Med pogrešanimi je italijanski državljani Giuseppe Mancuso, voznik tovornjaka iz Messine. Enot italijanske mornarice medtem skupno z albanskimi in grškimi plovili še vedno nadaljujejo z iskanjem morebitnih žrtev v morju. Javni tožilec Giuseppe Volpe iz Barija pa je na včerajšnji tiskovni konferenci povedal, da so italijanske sodne oblasti zasegle ponesrečeni trajekt, ki ga bodo skušali privleči do Brindisija.

Ponesrečeni trajekt Norman Atlantic

ANSA

EU - Krmilo povezave bo januarja od Italije za pol leta prvič prevzela Latvija

Leto 2015: Bruselj čakajo naložbe, Rusija, volitve v Grčiji in v Veliki Britaniji

BRUSELJ - Po letu evropskih volitev in institucionalne tranzicije čaka EU tudi v novem letu vrsta izzivov: uresničevanje ambicioznega, a neoprijemljivega naložbenega načrta, iskanje prave formule za opredelitev odnosa z Rusijo ter volitve v Grčiji in Veliki Britaniji, ki lahko pošteno pretresejo politično in gospodarsko sceno v uniji.

Po letu evropskih volitev in institucionalne tranzicije mora EU zdaj zavihati rokave, kot se je ob začetku petletnega mandata izrazil novi predsednik Evropske komisije Jean-Claude Juncker, prej dolgoletni luksemburški premier. Unija sicer v novo leto stopa z dvema novima obrazoma na najvišjih položajih: nova "zunanja ministrica" je mlada Italijanka Federica Mogherini, nov predsednik Evropskega sveta je veteran med evropskimi voditelji, Poljak Donald Tusk.

Prva prioriteta je uresničitev Junckerjevega naložbenega načrta, s katerim naj bi v prihodnjih treh letih spodbudili za najmanj 315 milijard evrov investicij v strateške evropske projekte ter s tem

okrepili slabotno gospodarsko rast in izboljšali konkurenčnost Evrope.

Načrt temelji na treh stebrih: evropskem skladu za strateške naložbe, ki naj bi ga vzpostavili do konca junija, naboru ekonomsko vzdržnih, dobro pripravljenih in verodostojnih projektov ter izboljšanju regulacije.

Komisija je v delovnem načrtu za prihodnje leto izpostavila tudi boj proti izogibanju davkom, energetske unije, digitalno strategijo, poglobljanje gospodarske in denarne unije, pogajanja o prostotrgovinskem sporazumu z ZDA ter izboljšanje zakonodaje.

Odločen boj proti izogibanju davkom je Junckerjeva obljuba evropski javnosti, vznemirjeni zaradi razkritja razsežnosti dogovorov multinacionalk z luksemburškimi oblastmi, ki omogočajo sicer zakonite, a moralno sporne davčne ugodnosti.

Energetska unija je eden ključnih projektov, zlasti zaradi zaostrenih odnosov s pomembno dobaviteljico plina Rusijo. Ta je konec leta presenetila z na-

povedjo, da bo ustavila projekt plinovoda Južni tok, ki vključuje več članic unije, tudi Slovenijo in Italijo.

Na sploh bo morala unija v prihodnjem letu na novo opredeliti odnose z Rusijo. Kot je na zadnjem letošnjem vrhu poudaril Tusk, unija potrebuje realistično in samozavestno dolgoročno strategijo za Rusijo, ki bo držala leta, ne le tedne ali mesece.

Gospodarske in finančne razmere v uniji so občutno boljše kot pred letom ali dvema, vendar je rast kilava, razlog za zaskrbljenost pa so tudi politične razmere v najbolj ranljivi članici območja evra, Grčiji.

Grškemu parlamentu v ponedeljek niti v tretje ni uspelo izvoliti predsednika države, zato bodo v začetku leta 2015 v državi predčasne splošne volitve. Politične težave že negativno odmevajo na finančnih trgih. Javnomenjske raziskave napovedujejo zmago levi stranki Sirizi pod vodstvom Aleksisa Ciprasa, nasprotnika varčevalne in reformne politike, ki se želi tu-

di na novo pogajati o pogojih vračanja grškega dolga.

Evropska politika in javnost bosta z zanimanjem spremljali še ene volitve v Evropi - splošne volitve maja v Veliki Britaniji. Sedanji premier, torijec David Cameron, je v primeru zmage Britancem obljubil referendum o članstvu države v EU.

Krmilo EU bo januarja od Italije za pol leta prvič prevzela Latvija, ki je prioritete začrtala v skladu s prednostnimi nalogami Junckerjeve komisije in jih strnila v geslo: konkurenčna, digitalna in zunanjepolitično dejavna Evropa.

Eden osrednjih dogodkov bo vrh vzhodnoevropskega partnerstva, ki bo konec maja v Rigi. Poudarek bo na civilni družbi in krepitvi stikov med ljudmi, vključno s spodbujanjem mobilnosti in procesom za odpravo vizumov.

Območje evra se bo januarja z vstopom Litve razširilo na devetnajst članic, Nemčija bo prevzela predsedovanje skupini G7, sicer pa je prihodnje leto evropsko leto razvoja.

Petra Miklavc (STA)

Ladja pri Krfu po klicu na pomoč nadaljuje pot

ATENE - Z morja v bližini grškega otoka Krf je včeraj prišel nov klic na pomoč, vendar se je kasneje izkazalo, da ta ni potrebna. Poslali so ga s tovorne ladje, na kateri naj bi bilo več sto nezakonitih prebežnikov in celo oborožene osebe, a so grške oblasti to kasneje zavrnilo in sporočile, da težav ni in da ladja nadaljuje plovo proti jugu Italije. Signal je bil poslan z 82 metrov dolge ladje po imenu Blue Sky M, ki naj bi bila na poti iz turškega pristanišča Kórfez proti hrvaški Reki. Sodeč po kasnejših informacijah ladja ni več namenjena na Hrvaško, ampak pluje proti Apuliji na jugu Italije.

Policija pridržala Navalnega

MOSKVA - Ruska policija je včeraj pridržala znanega nasprotnika Kremļa Alekseja Navalnega, uradno ker naj bi kršil pravila hišnega pripora. Navalnega so sicer pridržali na protestu, ki so ga po obsodbi, ki jo je njemu in njegovemu bratu včeraj izreklo sodišče, v središču Moskve pripravili njegovi privrženci. Kot poroča ruska tiskovna agencija Tass, je ruska zvezna uprava za izvrševanje kazni pri Navalnemu zaznala kršitve pravil hišnega pripora in je s tem seznanila sodišče. (STA)

ZLATO (999,99 %) za kg	31.714,71	+14,22
SOD NAFTE (159 litrov)	57,81 \$	-0,12
EVRO	1,2160 \$	-030

EVROPSKA CENTRALNA BANKA 30. decembra 2014

valute	evro (povprečni tečaj)	30. 12.	29. 12.
ameriški dolar	1,2160	1,2197	
japonski jen	145,41	146,96	
bolgarski lev	1,9558	1,9558	
češka krona	27,728	27,717	
danska krona	7,4436	7,4404	
britanski funt	0,78230	0,78420	
madžarski forint	314,98	314,86	
litovski litas	3,4528	3,4528	
poljski zlot	4,3103	4,3023	
romunski lev	4,4847	4,4710	
švedska krona	9,4746	9,6234	
švicarski frank	1,2028	1,2028	
norveška krona	9,0420	9,0475	
hrvaška kuna	7,6598	7,6580	
ruski rubel	69,1315	68,0650	
turška lira	2,8587	2,8313	
avstralski dolar	1,4878	1,4964	
braziljski real	3,2394	3,2602	
kanadski dolar	1,4132	1,4183	
kitajski juan	7,5442	7,5920	
mehiški peso	17,9293	17,9281	
južnoafriški rand	14,1487	14,1557	

VREMENSKA SLIKA

Vremenska napoved
Hidrometeorološkega zavoda Republike Slovenije
in deželne meteorološke opazovalnice ARPA OSMER
Temperatura zraka so bile izmerjene včeraj ob 7. in 13. uri.

DOLŽINA DNEVA
Sonce vzide ob 7.45 in zatone ob 16.30
Dolžina dneva 8.45

LUNINE MENE
Luna vzide ob 13.17 in zatone ob 3.51

BIOPROGNOZA
Občutljivi ljudje bodo imeli z vremenom povezane težave, ki se bodo najpogosteje kazale kot težave z zbranostjo in s težavami v povezavi z boleznimi dihal, visokega krvnega tlaka, revmatoidnim artritisom, tudi kolike in krči bodo nekoliko pogostejši.

Nebo bo oblačno. Lahko bo snežilo v gorah in v nižinah. Ob obali bo pihala močna burja, v višjih legah pa leden severovzhodni veter. Zvečer se bo nebo zjasnilo, ampak bo še zelo mrzlo. Temperature bodo povsod okoli 0 stopinj C.

Delno jasno bo z zmerno oblačnostjo, ponekod v severni in osrednji Sloveniji bo rahlo snežilo. Burja na Primorskem se bo okrepila. Najnižje jutranje temperature bodo od -9 do -15, najvišje dnevne jutri od -7 do -2, ob morju okoli 1 stopinje C.

Delno oblačno do spremenljivo bo. Pihala bo zmerna burja. Čez dan bo zelo hladno. Ponoči bo zmrzovalo.

Jutri bo delno jasno z občasno zmerno oblačnostjo. Zelo mrzlo bo.

PLIMOVANJE
Danes: ob 5.44 najvišje 38 cm, ob 13.13 najnižje -41 cm, ob 19.36 najvišje 13 cm.
Jutri: ob 3.13 najnižje -21 cm, ob 9.05 najvišje 55 cm, ob 15.53 najnižje -69 cm, ob 22.28 najvišje 39 cm.

MORJE
Morje je rahlo razgibano, temperatura morja 13 stopinj C.

SNEŽNE RAZMERE

Kanin - Na Zlebeh	90	Piancavallo	30
Vogel	70	Forni di Sopra	40
Kranjska Gora	40	Zoncolan	40
Krvavec	70	Trbiž	40
Cerkno	/	Osojščica	50
Rogla	55	Mokrine	60

V 105. letu umrla hollywoodska diva Luise Rainer

LONDON - V 105. letu starosti je včeraj preminila hollywoodska diva Luise Rainer - prva igralka v filmski zgodovini, ki je dve leti zapored prejela oskarja. Nemška igralka, ki so ji zlati kipec izročili leta 1936 in 1937, je zablestela v zlati dobi hollywoodskega filma, njena kariera pa je trajala le do zadnjega velikega filma Hostages leta 1943. Prvega oskarja je prejela za relativno majhno vlogo v filmu The Great Ziegfeld, drugega pa za upodobitev revne kitajske kmečke žene v filmu The Good Earth. Rainerjevo, ki se je rodila v Düsseldorfu, odrasčala pa v Hamburgu, so opazili na gledaliških odskih deskah na Dunaju. Kmalu je poslala slavna, pri čemer se je v Hollywoodu raje proglašala za Avstrijko, da je ne bi povezovali z nacistično Nemčijo. (STA)

Novoletni glasbeni pozdrav z Dunaja bo vodil Zubin Mehta

DUNAJ - Znameniti novoletni koncert v dunajski dvorani Musikverein bo v letu 2015 vodil maestro Zubin Mehta. V Indiji rojeni dirigent je pred Dunajskimi filharmoniki prvič stal leta 1961, za pultom novoletnega koncerta bo petič. Glasbeni pozdrav iz avstrijske prestolnice bo po tradiciji vseboval valčke in polke skladateljske rodbine Strauss. Poleg "obveznih" skladb bosta na sporedu še uvertura avstrijskega sodobnika Franza von Suppeja in delo v Avstriji manj znanega danskega komponista Hansa Christiana Lumbyeja (1810-1874). (STA)

INDONEZIJA - Na krovu letala, ki je izginilo v nedeljo, je bilo 162 potnikov in članov posadke

V morju pred Borneom našli trupla in ostanke pogrešanega letala AirAsia

Levo reševalec se spušča proti plavajočemu truplu; desno obupani svojci

ANSA

DŽAKARTA - Indonezijski reševalci so včeraj v Javanskem morju našli ostanke pogrešanega letala družbe AirAsia, ki je v nedeljo izginilo na poti iz indonezijske Surabaya v Singapur. Na krovu letala je bilo 162 potnikov in članov posadke, doslej pa so našli več trupel.

Ostanke so našli v morju kakih 160 kilometrov jugozahodno od indonezijskega kraja Pangkalan Bun na otoku Borneo oz. nekaj sto kilometrov bolj vzhodno od začrtane poti iz Surabaya v Singapur.

Letalo je z radarjev izginilo v nedeljo. Pilot je pred tem nad Javanskim morjem želel spremeniti višino leta zaradi nevihte, a mu kontrolorji tega niso odobrili.

Indonezijske oblasti so potrdile,

da ostanke, ki so jih našli, pripadajo pogrešanemu letalu Airbus A320-200 družbe AirAsia. "Stoodstorno smo prepričani, da ostanke, ki smo jih našli, pripadajo letalu AirAsia," je dejal vodja iskalnih ekip Bambang Sulisty.

Pred tem je povedal še, da je eno od reševalnih letal na dnu morja opazilo tudi senco v obliki letala, kar bi lahko bilo pogrešano letalo. "Bog nas je danes blagoslovil," je dejal.

Na območju so iskalne ladje in kot je povedal predstavnik indonezijske vojaške mornarice Manahan Simorangkir, so doslej iz morja potegnili že več kot 40 trupel ponesrečenih, "številka pa se povečuje".

Indonezijski predsednik Joko Widodo je odredil tudi obširno operacijo, da bi iz morja potegnili vse

posmrtno ostanke ponesrečenih potnikov in članov posadke. Sulisty je pred tem povedal, da bodo vse, kar bodo našli, prepeljali v Pangkalan Bun, ki je najbližji kraj z letališko stezo.

Na novinarski konferenci Sulisty, ki so jo prenašale indonezijske televizije, so sicer prikazali tudi posnetke ostankov in predmetov s pogrešanega letala. Med njimi so tudi trupla in drugi predmeti, ki naj bi izvirali z letala, tudi kosi prtljage.

Ob objavi novice, da so našli trupla, je med svojci, ki so na letališču v Surabayi čakali na novice o pogrešanem letalu, zavladala žalost. Mnogi so se objeli in izbruhnili v jok. Nekateri so tudi omedleli.

Generalni direktor družbe Ai-

Asia Tony Fernandes je svojcem 162 potnikov in članov posadke na krovu nesrečnega letala že izrazil sožalje. "Moje srce je polno žalosti zaradi družin, ki so vpletene v QZ8501," je zapisal na Twitterju. "Besede ne morejo opisati, kako hudo mi je," je še dodal.

Malezijskega nizkocenovnika se očitno drži smola, saj sta se včeraj v težavah znašli še dve letali družbe. Letalo iz Manile je ob pristanku na letališču v Kalibu zdrsnilo s steze, pri čemer nihče od 159 potnikov in članov posadke k sreči ni bil poškodovan. Drugo letalo, ki je bilo na poti v Khon Kaen na severovzhodu Tajske, pa se je moralo kmalu po vzletu zaradi tehničnih težav vrniti v Bangkok.

Mihael Šuštaršič (STA)

V nesreči avtobusa v Nemčiji več mrtvih

FRANKFURT - V nesreči avtobusa na nemški avtocesti A4 severovzhodno od Frankfurta so umrli najmanj štiri potniki, kar 40 pa je poškodovanih. Avtobus je zapeljal s ceste po pobočju in se prevrnil. V njem naj bi bila skupina upokoencev na poti v Leipzig. Za tragedijo naj bi bil po prvih ugotovitvah kriv voznik avtomobila, ki ga je iz zaenkrat neznanega vzroka zaneslo in je zapeljal v avtobus. Voznik avtobusa je nato izgubil nadzor nad vozilom in zapeljal s ceste kakih 50 metrov globoko po pobočju. Avtobus iz nemške zvezne dežele Baden-Württemberg na jugozahodu Nemčije naj bi najelo podjetje iz zvezne dežele Porenje-Pfalzsko za prevoz skupine upokoencev v Leipzig na vzhodu Nemčije.

Petletnik v Avstriji za las ušel vlaku

FELDKIRCH - Petletnik je imel včeraj na železniški postaji Feldkirch v Avstriji pri sebi vse anje varuhe, saj je le malo manjkalo, pa bi ga povozil vlak. Deček se je izmuznil iz stoječega vlaka ter prečkal tire, ravno ko je nanje pripeljal drug vlak in se mu, zahvaljujoč zaviranju, za las izognil. Fantič jo je odnesel le z lažjo poškodbo. Petletnik je bil v spremstvu staršev z vlakom na poti iz Zagreba v Zürich. Med daljšim postankom vlaka na postaji v avstrijskem Feldkirchu se je izmuznil staršem in nekako uspel odpreti vrata. Nato je skočil v sneg, prečkal tire in skušal splezati na naslednji peron, ko je tja ravno pripeljal regionalni vlak. Temu se je z zaviranjem uspelo izogniti dečku, ki so ga nato s površinsko poškodbo glave odpeljali v bolnišnico. Ali je ta posledica padca ali mimovozečega vlaka, za zdaj ni jasno. (STA)

NOVOLETNA SLIKOVNA KRIŽANKA

rešitev v naslednji številki na strani prireditev

							SESTAVIL LAKO	PROSEŠKO NOGOMETNO DRUŠTVO	URAVNOTE- ŽENJE PRORACUNA	REKA, KI TEČE SKOZI MÜNCHEN	GOBICE, SPRH V USTIH	TAZIO NUVOLARI	IZRAZ OBRAZA, KI KAŽE VESELJE	PROVINCA V KANADI Z GL. MESTOM TORONTO	JAZZOVSKA TEHNIKA PETJA	LEGENDARNI AFRIŠKI BOJEVNIK		PARITETA	ZNAČILNOST ZEMLIŠČA	NEKDANJA DOLŽINSKA MERA
							IZVIRNOST, ORIGINAL- NOST							AVSTRJSKI REŽISER (LEON)						
							ODMEV, ODZIV, ODJEK							BIBLIJSKI OČAK NEKD. NOG. TRIESTINE						
							REKA V SRBIJI, DESNÍ PRITOK ZAHODNE MORAVE				ŽIVLJENJSKA RAVEN ALEŠ DOKTORIČ									
							BRIGA, SKRB, VNEMA			NEPROFE- SIONALKA NIZ. TENISAČ (TOM)						KMEČKO ORODJE				
							PIJAČA STARIH SLOVANOV			PLOŠČAD V GLEDALIŠČU KEM. ZNAK ZA NIKELJ			ULIČNA PRO- DAJNA HIŠICA POMEŠANI GLASOVI							
							ANG. FILMSKI PRODUCENT ANG. IGRALEC (LAURENCE)				STAVBA ZA BIVANJE LJUDI			PALESTINSKA OSVOBODILNA ORGANIZACIJA VRSTA PLINA						
							SLOV. TEOLOG (STANKO) NEKDANJE GLASILO PSI				ZGODOVINSKA POKRAJINA OB PIRENEJH	JOGURT BREZ SOGLASNIKOV PRISTANIŠČE V JEMNU		TEK ČEZ DRN IN STRN PUŠČAVNIKI, SAMOTARJI						
UNITED NATIONS			DATA CONTROL LANGUAGE	BERI PRIMORSKI DNEVNIK	NOGOMETNI SELEKTOR SLOVENIJE (SREČKO)	MESTO V FRANCIJI KEM. ZNAK ZA IRIDIJ				NAJMANJŠE ŠTEVILO UNIJA ITALIJANOV			OSTANEK PRI PROIZVODNJI SLADKORJA							
JE LAHKO BREZ DNA ALI POLN VINA				AZIJSKA RASTLINA Z UŽITNIM PLODOM				BOLEZENSKO POVEČANJE TELESNIH DELOV	BIRO, PISARNA ZGOLJ, SAMO				PLESNI KORAK	OTREBLJEN SVET DRAMA BREN- DNA BEHANA						
POLIVINIL- KLORID, UMETNA SNOV (KRAT.)				HRIBOVJE V INDIJI IVAN PETERLIN							FILM O DIV- JEM ZAHODU BOJAN ADAMIČ					REKA V GRUZIJI, IZLIVA SE V ČRNO MORJE	AMERIŠKI FILMSKI IGRALEC FLYNN			
NAJSTAREJŠA KAMENA DOBA						GRŠKA BOGI- NJA ZMAGE VZDEVEK RADKA POLIČA				BOKSARSKA KATEGORIJA MESTO V FRANCIJI					SKANDINAV- SKI DROBIŽ USODA PRI MUSLIMANIH					
ŠTUKELJ LEON			PRITLIČJE GLEDALIŠČA RAHLJANJE ZEMLJE					HIŠNI BOG PRI RIMLJANIH NEKD. IRAŠKI PREDSEDNIK					ČUDEŽNO ZDRAVILO GR. BOGINJE MAŠČEVANJA							
ITALIJANSKI PEVEC				GLAVNO MESTO KENIJE NA VRHU ČELADE						DOMAČI UČITELJ BRITANSKI VOJAK (ŠALJ.)										
GRAD NA REČNEM OTOKU KRKE							SONJA MILIČ	GRADBENI DELAVEC "TRAGIČNI PARNIK"					TON C, ZVIŠAN ZA POLTON POBIRALEC DAVŠČIN			ITALIJANSKA NIKALNICA HEBREJSKA ČRKA				
KRATICA ZA ORGANIZACIJO DRŽAV IZVOZNIC NAFTE						PROZORNA ALI PROSOJNA SNOV					IGOR DOLENC DELOVA ŽENSKA PRILOGA			ITALIJANSKI PEVEC	ELEKTRONSKA POŠTA, E... ITAL. PISATE- LJICA (SARA)					
																	NAŠ ZGODOVINAR (SANDI)	AŠKERČEVA SOCIALNA PESEM		
										FRANCOSKI FILMSKI IGRALEC	POBUDA ANTON VODNIK									
												GRŠKI POVELJNIK PRED TROJO VRSTA PIŠČALI				FRANCOSKA NIKALNICA ŠP. IGRALKA SASTRE				
												GRŠKI AMORETI JEDAČA					LIDIJA KOZLOVIČ VOJAŠKI POZDRAV			
										KOHL HELMUT PRISKLEDNIK			NAROČI SE NA PRIMORSKI DNEVNIK	EVROPSKA DRŽAVA BAJKA						
													TIP AVTOMOBILA ZNAMKE FIAT					ORGANSKA SPOJINA, DERIVAT AMONIAKA	SLAVNI BRAZILSKI NOGOM. TRIO DIDI, PELE, ...	
							PRIMORSKI DNEVNIK, TVOJ DNEVNIK	BEDAK, BUTEC	IZRAZITA VZPETINA ŠVICARSKI TEOLOG				HRVAŠKO MOŠKO IME ETILNI ALKOHOL							
							LESENO, PI- ŠČALI PODOB- NO PIHALO (MNOŽ.)								SLOVENSKI BALETNI PLESALEC (MOJMIK)	AM. IGRALKA THURMAN ŠVED. PISAT. LINDGREN				
							VERSKA SKUPNOST PRI JUDIH							STOPNJA PRIDEVNIKA ALI PRISLOVA TRINOG						
							PERONOVA ŽENA SL. PREVAJAL- KA OBLAK					KNJIGA ZEMLJEVIDOV PRVOTNI PREB. "ŠKORNJA"					NAŠA PRITRDILNICA NOETOVA BARKA			
	BELGIJSKO MESTO Z DIRKALIŠČEM FORMULE 1	AMERIŠKI PEVEC GARFUNKEL	KOS CELOTE	PRVA ŽENSKA	NAROČI SE NA PRIMORSKI DNEVNIK	ŽENSKO IME ZMAGA V ŠAHU					ŠP. NOGOME- TAŠ (ANDRES) PIVSKI VZKLIK						DELEC Z ELEKTRIČNIM NABOJEM	RIMSKI POZDRAV		
BRITANSKA PEVKA (ADU)					SREČATI SE V LONDONU ROKSANDA NJEGUŠ				GOVORNIK, PRIDIGAR ŽAGA BREZ VOKALOV					POGUMNA RIMLJANKA ZAČETEK ŠEPETA						
KDOR SI PRIZADEVA ZA DRŽAVNI UDAR										RUSKI IZUMITELJ ZNANE VOJA- ŠKE PUŠKE										
AMERIŠKA ZVEZNA DRŽAVA							RICHARD GERE			SERGIO LEONE			NAŠA NIKALNICA			KRAJ PRI SEŽANI				

SLOVARČEK - ARAVALI = hribovje v Indiji • ARRIA = pogumna Rimljanka za časa Klavdija • BAKR = iraški predsednik (Ahmed Hassan al) • EPP = avstrijski filmski režiser • INIESTA = odličen španski nogometaš in reprezentant • LASAN = slovenski plesalec • LAVATER = švicarski teolog in pisec (Johan Kaspar) • MAREA = znamka Fiatovega avtomobila • NAVARRA = zgodovinska pokrajina ob Pirenejih v Franciji in Španiji • OJNIK = slovenski teolog in pravnik • OKKER = nekdanji nizozemski teniški igralec • RATTARO = italijanska pisateljica iz Genove, avtorica nekaterih uspešnih romanov • RIONI = reka v Gruziji, izliva se v Črno morje • TANEKA = legendarni afriški bojevnik • VAVA = nekdanji brazilski nogometaš slavnega tria z Didijem in s Pelejem

RAI3bis

SLOVENSKI PROGRAM - Na kanalu 103
18.40 Čezmejna Tv: Primorska kronika
20.10 TDD predstavlja **20.30** Deželni Tv dnevnik, sledi Čezmejna Tv: Dnevnik Slo 1

RAI1

6.10 Aktualno: Il caffè **6.30** 7.00, 8.00, 9.00, 11.00, 13.30, 16.30, 20.00 Dnevnik in vreme **6.45** Aktualno: UnoMattina **10.00** Storie vere **11.10** A conti fatti **12.00** Show: La prova del cuoco **14.05** Nad.: Legami **14.55** Film: Continua a ballare (rom., '12)

16.45 Film: Nancherrow (dram.) **20.30** Giorgio Napolitano: govor ob koncu leta **21.00** L'anno che verrà

RAI2

6.00 14.00 Detto fatto **7.10** Nad.: Army Wives **8.30** Nad.: Il tocco dell'angelo **10.00** 13.30 Rubrike **11.00** I fatti vostri **13.00** 18.20, 21.00 Dnevnik in vreme **16.15** Film: Un angelo, un amore (kom.) **18.00** Sportna rubrika **18.50** Serija: N.C.I.S. - Los Angeles **19.40** Serija: N.C.I.S. **20.30** Giorgio Napolitano: govor ob koncu leta **21.25** Film: Ratatouille (anim.) **23.20** Film: Robin Hood **0.45** Film: Tarzan

RAI3

6.30 Rassegna Stampa **7.00** Tgr Buongiorno Italia **7.30** Tgr Buongiorno Regione **8.00** 10.50 Film: Sandogat **8.15** Film: Sandokan **11.15** Kratki filmi: La cura miracolosa, Charlot alle corse (r. in i. C. Chaplin) **11.55** 14.00, 19.00 Dnevnik, vreme in rubrike **12.25** Serija: La signora del West **13.10** Rai Cultura – Il tempo e la storia **15.10** Nad.: Terra nostra **15.50** Dok.: Aspettando Geo **16.40** Dok.: Geo **20.00** Variete: Blob **20.15** Disney Classic Cartoons **20.30** Giorgio Napolitano: govor ob koncu leta **21.00** 38° Festival del Circo Montecarlo **23.25** Blob 2014 – L'ora di Blob

RAI4

11.45 15.50 La vita segreta di una teenager americana **12.30** 18.10 Xena **13.15** Private Practice **14.50** Web Series Collection **15.00** Greek **15.45** Aktualno: Anica – Appuntamento al cinema **16.35** The Lost World **17.20** Novice **17.25** Streghe **18.55** Continuum **19.40** Stargate Atlantis **20.30** Under the Dome

21.10 Film: Atlantide (pust.) **23.00** Esami **23.10** Film: North Face – Una storia vera (pust., '08)

RAIS

14.25 I grandi fenomeni della natura **15.20** 24 ore sul pianeta Terra **16.20** Film: Vivere in pace **17.50** Scaramouche Scaramouche **18.05** 0.00 Novice **18.10** 23.15 David Letterman Show **18.55** Il giro del mondo in 80 meraviglie **18.00** Divini devoti **20.45** Passepartout **21.15** La grande nuit de l'opera: Maria Callas

RAI MOVIE

11.40 Film: Voglia di ricominciare (dram., '93, i. L. DiCaprio, R. De Niro) **13.40** Film: Troppo forte (kom.) **15.35** Film: Il solitario di Rio Grande (western) **17.15** Novice **17.20** Film: Sabrina (kom.) **19.35** Film: Paine, amore e... (kom., It., '55) **21.15** Film: Tesoro, mi si è allargato il ragazzino (kom.) **22.50** Film: Cabaret (muzikal)

RAI PREMIUM

11.10 Nad.: Un posto al sole **12.05** I Love You **12.30** GranPremium **12.50** 19.10 Nad.: Terra Nostra **13.45** Serija: Squadra omicidi Istanbul **15.25** Aktualno: Anica – Appuntamento al cinema **15.30** Rubrika **15.45** Nad.: Provaci ancora prof! **17.30** Novice **17.35** Nad.: Pasion prohibida **20.05** Nad.: Un medico in famiglia **21.10** Nad.: Il restauratore **23.10** Serija: Sulle tracce del crimine

RETE4

6.50 Serija: Zorro **7.10** Serija: Hunter **8.05** Nad.: Bandolera **9.30** Serija: Carabinieri **10.35** Sai cosa mangi? **10.45** Rubrika: Ricette all'italiana **11.30** 18.55, 20.50 Dnevnik, vreme in prometne informacije **12.00** Serija: Detective in corsia **13.00** Serija: La signora in giallo **14.00** Lo sportello di Forum **15.30** Ieri e oggi in Tv

16.00 Film: Victor/Victoria (kom., '82) **19.35** Nad.: Tempesta d'amore **20.30** Giorgio Napolitano: govor ob koncu leta **21.30** Terra 14! **23.35** Film: Cantando sotto la pioggia (kom., '52)

CANALES

6.00 Pregled tiska **7.55** Dnevnik, prometne informacije, vreme, borza in denar **8.45** Serija: Un ciclone in famiglia **11.00** Aktualno: Forum **13.00** 20.00 Dnevnik in vreme **13.40** Nad.: La sacra famiglia **16.00** Film: Tom – Un angelo in missione (kom.) **17.55** Film: Tre bambini sotto l'albero (kom.) **20.30** Giorgio Napolitano: govor ob koncu leta **21.00** Gigi d'Alessio & Friends

ITALIA1

6.45 Risanke **8.30** Film: Le avventure del topolino Despereaux (anim.) **10.20** Film: Dragonheart II – Il destino di un cavaliere (fant.) **12.05** Cotto e mangiato **12.25** 18.30 Dnevnik, vreme in prometne informacije **13.00** Šport **13.40** 19.00 Nan.: Simpsonovi **14.35** Film: Step Up 3D (ples., '10) **16.40** Film: Banda dei coccodrilli, tutti per uno (kom.) **19.25** Film: La sposa cadavere (anim., '05, r. T. Burton)

21.10 Film: Dark Shadows (dram., '12, r. T. Burton, i. J. Depp, H. Bonham Carter) **23.30** Film: Il mistero di Sleepy Hollow (horror, '99, r. T. Burton, i. J. Depp, C. Ricci)

IRIS

13.10 Io l'ho visto **13.15** Film: Una pistola per Ringo (western) **15.05** Film: Il generale dorme in piedi (kom.) **16.55** Film: Respiro (dram.) **18.45** Le stelle di Capri, Hollywood **19.00** Serija: Hazzard **20.50** Film: Profondo rosso (triler, It., '75)

23.35 Film: La sindrome di Stendhal (triler, It., '96)

LA7

7.00 Omnibus **7.30** 13.30, 20.00 Dnevnik **7.55** Film: I girasoli (dram.) **9.45** Film: La poliziotta (kom.) **11.30** Film: Amore mio aiutami (kom.) **14.00** Kronika **14.35** Show: Cuochi e fiamme **15.45** Serija: Il commissario Maigret **17.45** Serija: Il commissario Cordier **20.30** Giorgio Napolitano: govor ob koncu leta

21.10 Film: A qualcuno piace caldo (kom., '59, i. M. Monroe) **23.30** Film: Irma la dolce (kom.)

LA7D

6.30 I menù di Benedetta – Ricetta Sprint **7.40** 16.10 The Dr. Oz Show **8.30** 12.55, 18.55 Dnevnik **8.50** 12.00, 13.05 I menù di Benedetta **10.00** 19.00 Chef per un giorno **11.00** 20.05 Cuochi e fiamme **14.05** 16.50 SOS Tata **21.10** Serija: Josephine, Ange Gardien

TELEQUATTRO

6.00 13.20, 17.30, 19.30, 20.30, 23.00 Dnevnik in vreme **6.30** Rubrika: Le ricette di Giorgia **7.00** Sveglia Trieste! **8.30** Dok.: Piccola grande Italia **12.45** Italia economia e prometeo **13.00** Peccati in tavola **13.45** Qui studio a voi stadio **18.00** Trieste in diretta **20.00** Happy Hour **21.00** Un anno di cronaca e sport **21.40** Film: Il ruggito del topo **23.30** Quando la radio...

LAEFFE

13.00 17.55 Jamie – Comfort Food **14.00** Jamie Oliver – Il mio giro d'Europa **15.00** Film: Oggi è già domani **16.55** Il guru delle prelibatezze **18.55** Il cuoco vagabondo **20.00** Bourdain – Cucine segrete

21.00 Film: De-Lovely, così facile da amare (muzikal) **23.15** Dok.: La musica secondo Tom Jobim

CIELO

12.00 13.00 MasterChef Canada **14.00** 15.00 MasterChef Australia **14.45** Novice **16.00** Fratelli in affari **16.45** Buying and Selling **17.45** Fratelli in affari **18.15** La boss della cucina **18.45** Affari al buio **19.45** Affari di famiglia

21.10 Film: L'iniziazione (kom., '86) **23.00** Metropolsex

DMAX

12.35 18.35 Affare fatto! **13.25** 20.20 Rimozione forzata **14.15** 19.30 Banco dei pugni **15.10** Ci sei o ci fai? **16.00** Turtleman **16.50** Affari a quattro ruote **17.45** I maghi delle auto **21.10** Come è fatto il cibo **22.00** Te l'avevo detto **22.50** Come andrà a finire? **23.40** 1000 modi per morire

SLOVENIJA1

6.00 Kultura **6.05** Odmevi **6.55** Dobro jutro **11.00** 15.55, 17.50 Otroški program: OP!

Sreda, 31. decembra
Rai 2, ob 21.25

Ratatouille

ZDA 2007

Režija: Brad Bird in Jan Pinkava

Podgani Remy je od nekdaj nadvse všeč kuhati in zelo rada sanja na veliko, kako bo nekega dne postala chef pariške vrhunske restavracije. Morda bi sanje res ostale samo sanje, če se ne bi po spletu čudnih naključij Remy znašel v restavraciji svojega vzornika, slovitega, a žal že pokojnega kuharskega vele mojstra Augusta Gusteauja, ki je slovel po reku "Vsak lahko kuha". Toda nadobudni štirinožni kuhar kmalu ugotovi, da je zelo nevarno, če te zalotijo v kuhinji, posebno, če imaš brke in rep. Ko Remy že skoraj obupa, da bo kdaj lahko ustvarjal kulinaricne mojstrovine, se poveže s sramežljivim in nerodnim Linguinijem, ki je v restavraciji na najnižji stopnički kuharske hierarhije in ki mu grozi, da bo dobil odpoved. Ker nimata česa izgubiti, združita Remyjevo pamet in Linguinijeve nerodne roke ter se podata na neverjetno ustvarjalno pustolovščino, ki bo za vedno spremenila gurmanski Pariz. Zgodba o nepričakovanem prijateljstvu, pogumu in iznajdljivosti, je tudi zgodba o tem, da je edini recept za uspeh ta, da vsakdo najde svojo pot...

VREDNO OGLEDA

KANAL A

6.50 12.50 Serija: Najlepše okrašena hiša **7.40** 14.00 Serija: Detektiv na Floridi **8.25** 16.35 Serija: Kako sem spoznal vajino mamo **8.55** 17.05 Serija: Naša mala klinika **9.45** Serija: Alarm za Kobra 11 **10.40** 12.35, 13.45 Tv prodaja **10.55** Nad.: Potop ladje Laconia **14.50** Film: Prenašalec (akc.) **18.00** Svet **19.00** Film: Ledena doba (anim.) **20.20** Film: Ledena doba 2 (anim.) **21.50** Film: Ledena doba 3 (anim.) **23.25** Film: Ledena doba 4 (anim.)

PLANET TV

11.00 12.30 Tv prodaja **11.15** Nan.: Prijatelji **11.45** Nan.: Moja družina **12.45** 18.00 Nan.: Castle **13.35** Nan.: Zasebna klinika **14.30** Ellen **15.25** Nan.: Vojaške žene **16.20** Film: Moj fant iz prihodnosti (rom.) **18.55** Danes **20.00** Razred talentov **22.00** Odd.: Bognedaj, da bi crknu televizor **23.00** Film: Turner in Hooch (kom.)

RADIJSKI PROGRAM

RADIO TRST A

7.00, 13.00, 19.00 Dnevnik; 7.20 Koledar; 7.25 Dobro jutro; 8.00 Poročila in krajevna kronika; 8.10 Prva izmena: Medpraznični radioaktivni val; 10.00 Poročila; 10.10 Prva izmena: Vrnitev v Gorico – piše Dorica Makuc; 11.00 Studio D; 12.15 To je narava; 13.20 Iz domače zakladnice; 14.00 Poročila in deželna kronika; 14.10 Dolgo devetnajsto stoletje – pogovor z Markom Maninom; 14.40 Music box; 15.00 Mladi val; 17.00 Poročila in kulturna kronika; 17.10 Music box; 17.30 Odpri ta knjiga: Ivan Tavčar: Cvetje v jeseni, 10. nad., sledi Music box; 18.00 Glasbeni magazin, sledi Music box; 19.20 Napovednik, sledi Slovenska lahka glasba; 19.35 Zaključek oddaj.

RADIO KOPER (slovenski program)

5.00 Jutro na RK; 5.30, 5.50 Jutranja kronika; 6.30, 8.30, 9.30, 10.30, 11.30, 14.30, 17.30 Poročila; 7.00 Jutranjik; 7.30 Sredine minute; 7.45 Primorske novice; 8.00 Pregled tiska; 9.00 Dopoldan in pol; 9.10, 16.20 Pregled prireditve; 10.00 Živalski blues; 10.40, 15.00, 18.55 Pesem tedna; 12.30 Opoldnevnik; 13.00 Popoldne na RK; 13.30 Na rešetki; 15.30 DiO; 17.00 Glasba po željah; 19.00 Dnevnik in kronika; 20.00 Silvestrski program.

RADIO KOPER (italijanski program)

6.00 Dobro jutro; 6.15, 7.00, 8.30, 9.30, 10.30, 11.30, 12.00, 12.30, 13.30, 14.30, 15.28, 16.30, 17.30, 18.28, 19.28 Dnevnik, vremenska napoved in prometne informacije; 7.15 Jutranji dnevnik; 8.00 Calle degli orti grandi; 8.05 Horoskop; 8.35, 17.33 Euroregione News; 8.40, 12.15 Pesem tedna; 9.00 Nel paese delle donne; 9.35 Appuntamenti; 10.15, 19.15 Sigla single; 10.25 Televizijski in radijski programi; 10.35 Glasbena lestvica; 11.00, 18.00 Economia e dintorni; 11.35 Ora musica; 12.30 Dogodki dneva; 13.00, 20.30 Commento in studio; 13.35 Glasba; 14.00, 23.00 Finestra sul Friuli Venezia Giulia; 14.35 Glasba; 15.00 McGuffin; 15.30 Dogodki dneva; 16.00 Pomeriggio ore quattro; 19.30 Večerni dnevnik; 20.00 Glasba; 21.00 Sonoricamente Puglia; 22.00 Classicamente/Liricamente; 22.30 Sonoricamente classici; 0.00 Nottetempo.

21.40 Film: Šofer gospodične Daisy (dram., '89, i. J. Tandy, M. Freeman) **23.15** Film: Zadnji dnevi raja (rom., '92, i. S. Connerly)

KOPER

13.55 Dnevni program **14.00** Čezmejna Tv - Deželne vesti **14.20** Evronovice **14.30** Meridiani **15.30** Dok. odd. **16.00** Potopisi **16.30** Boben **17.25** Vsdanes – Vzgoja in izobraževanje **18.00** Med valovi **18.35** Vremenska napoved **18.40** Primorska kronika **19.00** Vsdanes – Tv dnevnik **19.25** V Tartinijevem času **19.50** Kino premiere **20.00** Koncert: Dimela cantando **21.45** Odissea isolana **22.45** Z glasbo v novo leto 2015

POP TV

6.00 Risanke in otroške serije **8.15** 10.05, 11.10, 13.00 TV prodaja **8.30** Film: Oblačno z mesnimi kroglicami (anim.) **10.20** 16.25 Nad.: Barva strasti **11.25** 17.25 Nad.: Toskana, ljubezen moja **13.15** Film: Horton (anim.) **14.45** Queen Latifah Show **15.35** Nad.: Tri želje **17.00** 19.00 Novice in vreme

20.00 Film: Potovanje v središče Zemlje (pust., '08) **21.30** Film: Zadnje počitnice (kom., '06, i. Q. Latifah) **23.30** Film: Časovni stoj (zf)

RAI3bis

SLOVENSKI PROGRAM - Na kanalu 103
18.40 Čezmejna Tv: Primorska kronika **20.00**
 Tv Kocka: Klepelutke **20.50** Dok.: Črnožolti
 Trst, sledi Čezmejna Tv: Dnevnik Slo 1

RAI1

6.10 Aktualno: Il caffè **6.30** 7.00, 8.00, 9.00,
 13.30, 16.30, 20.00 Dnevnik in vreme **6.45**
 Aktualno: UnoMattina **9.55** Svetovni dan
 miru: maša, sledi Angelus **12.20** Novoletni
 koncert **14.05** Film: Una luna di miele tut-
 ta sua... (rom.) **15.40** Napoli prima e dopo
 – La canzone napoletana in concerto **18.50**
 Kviz: L'Eredità **20.30** Igra: Affari tuoi **21.15**
 Nad.: Che Dio ci aiuti

23.20 Film: Abbasso l'amore (kom., '03,
 i. R. Zellweger)

RAI2

6.00 Film: Quattro cuccioli da salvare **6.25**
 Serija: Lassie **7.10** Nad.: Army Wives **8.30**
 Nad.: Il tocco dell'angelo **10.00** Rubrike
11.00 I fatti vostri **13.00** 18.20, 20.30,
 23.15 Dnevnik in vreme **13.30** Novoletni
 koncert **15.45** Film: Il cane pompiere **17.40**
 Classici Disney **18.00** Šport **18.50** Serija:
 N.C.I.S. – Los Angeles **19.40** Serija: N.C.I.S.
21.00 Nan.: Zio Gianni **21.10** Unici in vo-
 lo – Tre come noi

23.30 Film: La pantera rosa (kom.)

RAI3

6.30 Rassegna Stampa **8.00** Cinema d'oggi
8.15 10.35 Film: Sandogai **8.30** Film: La ti-
 gre è ancora viva – Sandokan alla riscossa!
11.15 Kratki filmi: L'emigrante, Charlot ri-
 vale in amore, Charlot sotto la pioggia (r. in
 i. C. Chaplin) **11.55** 14.00, 19.00, 23.05
 Dnevnik in vreme **12.10** Serija: La signora
 del West **12.55** Kilimangiaro Album **13.10**
 Rai Cultura – Il tempo e la storia **14.45** Ru-
 brike **15.05** Nad.: Terra nostra **15.40** Dok.:
 Aspettando Geo **16.40** Dok.: Geo **20.00**
 Blob **20.15** Nad.: Un posto al sole **21.05**
 Film: Pinocchio **23.15** Dok. film: Italy in a
 Day – Un giorno da italiani

RAI4

11.30 15.40 La vita segreta di una teenager
 americana **12.15** 18.00 Xena **13.00** Private
 Practice **13.50** 20.20 Under the Dome
14.35 Web Series Collection **14.50** Greek
16.25 The Lost World **17.10** Novice **17.15**
 Streghe **18.45** Continuum **19.35** Stargate
 Atlantis

21.10 Film: Il rompiballe – A Pain in the
 Ass (kom.) **22.35** Film: La foresta dei pu-
 gnali volanti (akc.)

RAI5

14.10 I grandi fenomeni della natura **15.05**
 La Grande barriera corallina **16.15** Cirque
 du Soleil **17.55** 0.15 Novice **18.50** Novole-
 tni koncert (gledališče La Fenice) **20.00** Di-
 vini devoti **20.40** Passepartout **21.15** No-
 voletni koncert (Dunaj) **23.30** David Let-
 terman Show

RAI MOVIE

14.10 Film: 48 ore (akc.) **15.50** Film: Cha-
 sing 3000 (šport.) **17.40** Novice **17.45**
 Film: One Day (rom., '11, i. A. Hathaway)
19.35 Film: Palla di neve (pust.) **21.15** Film:
 Qui dove batte il cuore (dram., '00, i. N.
 Portman) **23.20** Film: Wolf Creek (horor)

RAI PREMIUM

11.10 Nad.: Un posto al sole **12.15** I Love
 You **12.45** GranPremium **13.00** 19.15 Nad.:
 Terra Nostra **13.55** Serija: Squadra omici-
 di Istanbul **15.35** Aktualno: Anica – Ap-
 puntamento al cinema **15.40** Nad.: Prova-
 ci ancora prof! **17.30** 0.25 Novice **17.35**
 Nad.: Pasion prohibida **18.20** Autoritratti
20.10 Nad.: Un medico in famiglia

21.10 Film: Miss Marple – Il segreto di
 Chimneys (krim.) **22.55** Acchiappo i sogni
23.30 Serija: Sulle tracce del crimine

RETE4

6.50 Serija: Zorro **7.10** Nad.: Fantaghirò
9.30 Serija: Carabinieri **10.35** Sai cosa
 mangi? **10.45** Ricette all'italiana **11.30**
 18.55 Dnevnik in vreme **12.00** Ieri e oggi in

VREDNO OGLEDA

Tv **12.55** Film: Ho vinto la lotteria di ca-
 podanno (kom.) **15.00** Film: Il dottor Živago
 (dram., '65, r. D. Lean, i. O. Sharif) **19.35**
 20.45 Nad.: Tempesta d'amore **20.10** Nad.:
 Centovetrine **21.15** Nad.: Downton Abbey

23.45 Film: Vento di passioni (dram., '94,
 i. A. Hopkins)

CANALE5

6.00 Pregled tiska **7.55** Dnevnik, promet-
 ne informacije, vreme, borza in denar **8.45**
 Nad.: Un ciclone in famiglia **11.00** Film:
 Lontano da casa (kom.) **13.00** 19.55 Dnev-
 nik in vreme **13.40** Nad.: La sacra famiglia
16.00 Film: Il fidanzato perfetto (kom.)
18.05 Film: Letters to Juliet (rom., '10, i. A.
 Seyfried) **20.40** Show: Striscia la notizia –
 La voce dell'indecenza

21.10 Film: Molto forte, incredibilmen-
 te vicino (dram., '11, i. T. Hanks) **23.50**
 Film: Jesus Christ Superstar (dram., '73)

ITALIA1

6.45 18.00 Risanke **8.30** Film: Osmosis Jones
10.20 Film: Looney Tunes – Back in Ac-
 tion **12.05** Cotto e mangiato **12.25** 18.30
 Dnevnik in vreme **13.00** Šport **13.40** Nan.:
 Simpsonovi **14.35** Film: Mr. Bean – L'ulti-
 ma catastrofe (kom., '97, i. R. Atkinson)
16.15 Film: Mr. Bean's Holiday (kom., '07,
 i. R. Atkinson) **19.00** Una storia speciale
19.25 Film: Fred Claus – Un fratello sotto
 l'albero (kom., '07) **21.10** Capodanno on Ice
23.25 Film: Come tu mi vuoi (kom., It., '07)

IRIS

13.25 Film: La vergine, il toro e il capricorno
 (kom.) **15.00** Film: Sequestro di persona
 (dram.) **16.50** Film: Scusate il ritardo (kom.)
18.50 Le stelle di Capri, Hollywood **19.10**
 Serija: Hazzard

21.00 Film: La morte ti fa bella (dram.,
 '92, i. M. Streep) **23.15** Adesso cinema!
23.40 Film: Le avventure del barone di
 Munchausen (pust.)

LA7

7.00 Omnibus **7.30** 13.30, 20.00 Dnevnik
7.55 Film: Fifa e arena (kom.) **9.30** Film:
 Totò nella luna (kom.) **11.15** Film: Il co-
 mandante (dram.) **14.00** Kronika **14.35**
 Show: Cuochi e fiamme **15.45** Serija: Il
 commissario Maigret **17.45** Serija: Il com-
 missario Cordier **20.30** Natale nel Paese del-
 le Meraviglie **21.10** Servizio Pubblico **23.00**
 Film: Mission (dram., '86, i. R. De Niro)

LA7D

6.30 I menù di Benedetta – Ricetta Sprint
7.40 16.10 The Dr. Oz Show **8.30** 12.55,
 18.55 Dnevnik **8.50** 12.00, 13.05 I menù di
 Benedetta **10.00** 19.00 Chef per un giorno
11.00 20.05, 21.10 Cuochi e fiamme **14.05**
 16.50 SOS Tata **23.10** Crozza nel Paese del-
 le Meraviglie

TELEQUATTRO

7.00 Film: Gli amori di Ercole **8.35** Dok.:
 Piccola grade Italia **11.30** Film: Il balio
 asciutto **13.20** 17.20, 19.30, 20.30, 22.55 Un
 anno di cronaca e sport **14.00** Voci dal
 Ghetto **18.00** Film: Un provinciale a New
 York **20.10** Happy Hour **21.10** Film: I tre
 della Croce del Sud (kom., '63) **23.35** Tisa-
 ne, ugenti e cachet **0.00** Trieste in diretta

LAEFFE

14.00 17.55 Jamie Oliver – Il mio giro d'Eu-
 ropa **15.00** Film: Great Balls of Fire – Vam-
 pate di fuoco **17.00** Il guru delle prelibatezze
18.55 Il cuoco vagabondo **20.00** Bourdain
 – Cucine segrete

21.00 Film: Incontri ravvicinati del ter-
 zo tipo (zf, '77, r. S. Spielberg) **23.20** Film:
 I diari della motocicletta (dram., '04)

CIELO

12.00 13.00 MasterChef Canada **12.00**
 15.30 MasterChef Australia **15.15** Novice
16.10 18.00 Fratelli in affari **17.00** Buying
 & Selling **18.30** La boss della cucina **19.00**
 19.30 Affari al buio New York **20.15** Affa-
 ri di famiglia **21.30** Film: Django unchained
 (dram., '12, r. Q. Tarantino, i. J. Foxx, C.
 Waltz, L. DiCaprio) **24.30** Come fare soldi
 vendendo droga (doc.)

DMAX

12.35 19.30 Banco dei pugni **16.00** Affare
 fatto! **18.35** Bad Dog **20.20** 23.45 Rimo-
 zione forzata **21.10** Top Gear **22.00** Affar
 a quattro ruote **22.55** Supercar

SLOVENIJA1

7.00 16.05, 18.45 Otroški program: OP!
11.15 Novoletni koncert z Dunaja **13.50**
 17.00, 18.55, 22.45 Poročila, športne vesti,
 vreme **14.20** Ples **17.15** Film: Hačiko – zgod-
 ba o psu (dram., '09, r. L. Hallström, i. R. Ge-
 re, J. Allen) **19.30** Dnevnikov izbor **20.00**
 Film: Panika (kom., Slo. r. B. Zemljčič, i. J. Maj-
 zelj, G. Zorc) **21.45** Slovenija v letu 2014

23.05 Film: Dekle tvojih sanj (dram., '98,
 i. P. Cruz)

SLOVENIJA2

8.10 Katice: Oj, fijo!e, novo leto je! **8.30** Le
 plesat me pelji 2014 **9.35** Dok. serija: Ame-
 riška likovna umetnost **10.30** Misli dobro
 in modro **11.00** Otroški program: OP!
13.05 Mostovi – Hidak **13.45** Nordijsko
 smučanje: SP, prenos **16.20** Alpsko smuča-
 nje **16.50** Migaj raje z nami **17.15** Dok. fel-
 ton: Črno-bela nebesa **17.15** Koncert: 15 let
 skupine Kingston **19.50** Žrebanje Deteljice
20.00 »Koncert iz Pariza 2014« Francoski
 državni orkester in Daniele Gatti (Ana Ne-
 trebko, Elina Garanča, Piotr Beczala, Natalie
 Dessay, ...) **21.45** Nan.: Starši v manjšini
22.25 Nan.: Sodobna družina (III.) **22.50**
 Nad.: Ana Karenina **23.45** Fire & Ice

KOPER

13.55 Dnevni program **14.00** Čezmenja Tv
 – Deželne vesti **14.15** Z glasbo v novo leto
 2015 **16.15** Koncert: Dimela cantando
18.00 23.50 Izostriev **18.35** Vreme **18.40**
 23.30 Primorska kronika **19.00** 22.00 Vse-
 danes TV dnevnik **19.25** Koncert: Ma che
 festa è? **20.45** Vse kaj drugega kot ljubka
 koncertna predstava **22.15** Avtomobilizem
22.30 Naš športnik 2014

POP TV

6.00 Risane in otroške serije **8.15** 10.00,
 11.05, 12.50 Tv prodaja **8.30** Film: Horton
 (anim.) **10.15** 16.35 Nad.: Barva strasti
11.20 17.25 Nad.: Toskana, ljubezen moja
13.05 Film: Kako izuriti svojega zmaja
 (anim.) **14.55** Queen Latifah Show **15.45**
 Nad.: Tri želje **18.55** Novice in vreme **20.00**
 Film: Silvestrovo v New Yorku (kom., '11, i.
 M. Pfeiffer, K. Heigl) **22.05** Film: Ženska
 zgoraj (kom., '00, i. P. Cruz) **23.40** Film: Ne-
 pozabne počitnice (rom., '98)

KANAL A

6.55 Serija: Najlepše okrašena hiša **7.45**
 13.55 Serija: Detektiv na Floridi **8.30** Seri-
 ja: Kako sem spoznal vajino mamo **8.55** Se-
 rija: Naša mala klinika **9.45** Film: Ledena
 doba (anim.) **11.10** 13.00, 13.40 Tv prodaja
11.25 Film: Ledena doba 2 (anim.) **13.15**
 Risanka **14.45** Film: Ledena doba 3 (anim.)
16.25 Film: Ledena doba 4 (anim.) **18.00**
 19.45 Svet **18.55** Serija: Alarm za Kobro **11**
20.00 Film: Poraženci (kom., '10) **21.40**
 Film: Predsednica na muhi (krim., '08)

PLANET TV

11.00 12.30 Tv prodaja **11.15** Nan.: Mike
 in Molly **11.45** Nad.: Moja družina **12.45**
 18.00 Nan.: Castle **13.35** Nan.: Zasebna kli-
 nika **14.30** Ellen **15.25** Nan.: Vojaške žene
16.20 Film: Junij že januarja (kom.) **18.55**
 Danes

20.00 Film: Zaplešiva (dram., i. R. Gere,
 J. Lopez) **22.00** Nan.: Ljubice **22.55** Nan.:
 Prijatelji **23.30** Nan.: Pod lupo pravice

RADIJSKI PROGRAM

RADIO TRST A
 8.00, 13.00, 19.00 Dnevnik; 8.20 Koledar;
 8.25 Prva izmena, Dobro jutro; 9.00 Maša;
 9.45 Music box; 10.10 Prva izmena, Glas-
 beni magazin; 11.00 Studio D; 12.15 Dolgo
 devetnajsto stoletje – pogovor z Markom
 Maninom; 13.20 Glasba po željah; 14.00 Po-
 ročila in deželna kronika; 14.10 Z goriške
 scene; 14.40 Music box; 15.00 Mladi val;
 17.10 Music box; 17.30 Odprta knjiga: Ivan
 Tavčar: Cvetje v jeseni, 11. nad., sledi Mu-
 sic box; 18.00 Kulturne diagonale: Literar-
 ni pogovori, sledi Music box; 19.20 Napo-
 vednik, sledi Slovenska lahka glasba; 19.35
 Zaključek oddaj.

RADIO KOPER (slovenski program)

5.00 Jutro na RK; 5.50 Jutranja kronika; 6.25
 Pesem tedna; 7.00 Jutranja kronika; 8.00,
 17.30 Vreme; 8.30 Jutranjik; 9.10 Pregled
 prireditvev; 9.30 Poštar z nasmehom; 9.40
 SMS; 10.00, 16.30 Novoletna obdarovanja;
 10.30 Poročila; 10.40, 15.00, 18.55 Pesem
 tedna; 11.00 Prirodoslovni muzej; 11.30 Po-
 govor z Ivom Svetino; 12.00 Opoldnevnik;
 12.55, 18.25 SMS; 13.00 Glasba po željah;
 14.30 30 let Doline Glinščice; 15.30 DiO;
 18.00 Novoletni skok v morje; 19.00 Radijski
 dnevnik in kronika; 20.00 Novoletni
 koncert; 22.00 Godala dneva; 22.30 Od gla-
 ve do rapa; 0.00 Nočni program.

RADIO KOPER (italijanski program)

6.00 Dobro jutro; 6.15, 7.00, 8.30, 9.30,
 10.30, 11.30, 12.00, 12.28, 13.30, 14.30,
 15.28, 16.30, 17.30, 18.30, 19.28 Dnevnik,
 vremenska napoved in prometne informa-
 cije; 7.15 Jutranji dnevnik; 8.00 Calle degli
 orti grandi; 8.05 Horoskop; 8.35, 17.23 Eu-
 roregione News; 8.40, 12.15 Pesem tedna;
 9.35 Appuntamenti; 10.15, 19.15 Sigla sin-
 gle; 10.25 Televizijski in radijski programi;
 10.35 Anteprima classifica; 11.00, 18.00
 Cultura e società; 11.35 Playlist; 12.30 Do-
 godki dneva; 13.00, 20.30 Punto e a capo;
 13.35 Ora musica; 14.00, 21.30 Mi ritorno
 in mente; 14.35 Glasba; 15.30 Dogodki dne-
 va; 16.00 Pomeriggio ore quattro; 18.35 Nel
 paese delle donne; 19.30 Večerni dnevnik;
 20.00 Glasba; 22.00 Extra extra extra;
 23.00 Tutti i topi vogliono ballare; 0.00 Not-
 tetempo.

Četrtek, 1. januarja
 MTV ob 21.10

Harry ti presento Sally

ZDA 1989

Režija: Bob Reiner

Igrajo: Meg Ryan, Billy Crystall

Romantična komedija, ki je pred
 dvajsetimi in več leti naletela na ne-
 verjeten uspeh, je zgodba o prija-
 telstvu med moškim in žensko.

Harry in Sally sta se spoznala konec
 sedemdesetih let na univerzi v Chi-
 cagu. Obadva sta po diplomi odšla v New York, Sally je postala novinarka,
 Harry pa sociolog specializiran v političnih vprašanjih.

V New Yorku se bosta spet srečala pet let kasneje. Sally bo takrat zaročena
 s Harryjevim znancom, Harry pa na tem, da se poroči. Njun pogovor se spet
 loti dejstva, ali lahko obstaja prijateljstvo med moškim in žensko, ne da bi
 pri tem prišlo do česa več.

Spet dolga pavza in nato spet ponovno srečanje. Sally je medtem fant za-
 pustil, Harryja pa je žena zaprosila za ločitev. To je seveda razlog zaradi ka-
 terega se bosta nekdajna sošolca začela pogostejše sestajati in stvarno odgo-
 varjati na vprašanje, ali se lahko prijateljstvo razvije v ljubezen...

RAI3bis

SLOVENSKI PROGRAM - Na kanalu 103
18.40 Čezmejna Tv: Primorska kronika
20.30 Deželni Tv dnevnik **20.50** TDD
predstavlja, sledi Čezmejna Tv: Dnevnik
Slo 1

RAI1

6.10 Aktualno: Il caffè **6.30** 7.00, 8.00, 9.00,
11.00, 13.30, 16.25, 20.00 Dnevnik in vre-
me **6.45** Aktualno: UnoMattina **10.00** Sto-
rie vere **11.10** A conti fatti **12.00** Talent
show: La prova del cuoco **14.05** Nad.: Le-
gami **14.55** Film: Nome in codice – Rose
(kom.) **16.45** Film: La leggenda di Zanna
Bianca **18.50** Kviz: L'Eredità **20.30** Igra: Af-
fari tuoi **21.15** Film: Ribelle (anim.) **23.15**
Petrolio

RAI2

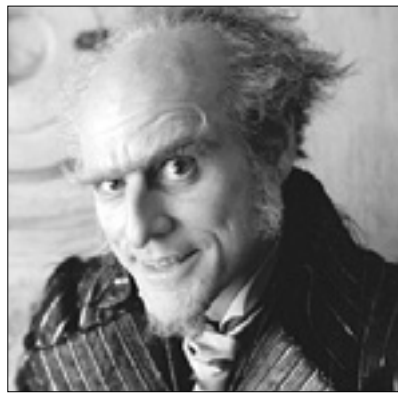
6.00 14.00 Detto fatto **7.10** Nad.: Army Wi-
ves **8.30** Nad.: Il tocco dell'angelo **10.00**
13.30 Rubrike **11.00** I fatti vostri **13.00**
18.20, 20.30, 23.15 Dnevnik in vreme **16.20**
Film: La mia amica immaginaria (triler)
18.05 Športna rubrika **18.50** Serija: N.C.I.S.
– Los Angeles **19.40** Serija: N.C.I.S. **21.00**
Nan.: Zio Gianni **21.10** Dok.: Voyager
23.30 Show: Troppo giusti **0.00** Film: La
pantera rosa 2 (kom.)

RAI3

6.30 Rassegna stampa **7.00** Tgr Buongior-
no Italia **7.30** Tgr Buongiorno Regione **8.00**
Cinema d'oggi **8.10** Film: A che prezzo Hol-
lywood? **9.35** Film: Suggestione **11.15** Krat-
ki filmi: Levaso, Charlot innamorato, Char-
lot pazzo per amore (r. in i. C. Chaplin)
11.55 14.00, 19.00, 23.25 Dnevnik in vreme
12.25 Serija: La signora del West **13.10** Rai
Cultura – Il tempo e la storia **14.50** Rubri-
ke **15.10** Nad.: Terra nostra **16.00** Dok.:
Aspettando Geo **16.40** Dok.: Geo **20.00**
Blob **20.15** Disney Classic Cartoons **20.35**
Nad.: Un posto al sole **21.05** La grade stori-
a **23.40** LocalEuropa – Musica valida per
l'espatrio

RAI4

11.35 15.45 La vita segreta di una teenager
americana **12.20** 18.05 Xena **13.05** Private
Practice **13.55** 20.20 Under the Dome
14.45 Web Series Collection **15.00** Greek
16.30 The Lost World **17.15** Novice **17.20**
Streghe **18.50** Continuum **19.35** Stargate
Atlantis

21.10 Film: Lemony Snicket – Una serie
di sfortunati eventi (fant.) **22.45** Wonder-
land 2014 **23.00** Brazil

RAIS

14.15 I gradi fenomeni della natura **15.05**
La Grande barriera corallina **16.15** Gleda-
lišče: Non ti pago **18.15** Novice **18.20** Il gi-
ro del mondo in 80 meraviglie **19.25** Divi-
ni devoti **20.10** Passepartout **21.15** Dok.
film: Passante **23.15** David Letterman Show

RAI MOVIE

13.15 Film: Scram of a Woman – Profumo
di donna (dram.) **15.55** Film: Homeland Se-
curity (rom.) **17.40** Novice **17.45** Film: Ba-
ciati dalla sfortuna (kom., '06, i. L. Lohan)
19.30 Film: Giochi d'estate (kom.) **21.15**
Film: Il giorno dello sciaccallo (spio., '73)
23.40 Film: In cerca di Mr. Goodbar (dram.,
'77, i. R. Gere, D. Keaton)

RAI PREMIUM

11.10 Nad.: Un posto al sole **12.10** I Love
You **12.45** GranPremium **13.00** 19.15 Nad.:
Terra Nostra **13.55** Serija: Squadra omici-
di Istanbul **15.35** Aktualno: Anica – Ap-
puntamento al cinema **15.40** Nad.: Prova-
ci ancora prof! **17.25** Novice **17.30** Film:
Miacarabefana.it **20.10** Nad.: Un medico in
famiglia **21.15** Nad.: Paura di amare **23.05**
Serija: Sulle tracce del crimine

RETE4

6.50 Serija: Zorro **7.10** Nad.: Fantaghirò
9.30 Serija: Carabinieri **10.35** Sai cosa
mangi? **10.45** Ricette all'italiana **11.30**
18.55 Dnevnik, vreme in prometne infor-
macije **12.00** Serija: Detective in corsia
13.00 Serija: La signora in giallo **14.00** Lo
sportello di Forum **15.35** Film: I cavalieri
della tavola rotonda **19.35** 20.45 Nad.:
Tempesta d'amore **20.10** Nad.: Centovetri-
ne **21.15** Film: The Untouchables – Gli in-
toccabili (dram., '87, i. K. Costner, S. Con-
nery)

23.50 Film: Quei bravi ragazzi (dram., '90,
r. M. Scorsese, i. R. De Niro)

CANALE5

6.00 Pregled tiska **7.55** Dnevnik, promet-
ne informacije, vreme, borza in denar **8.45**
Nad.: Un ciclone in famiglia **11.00** Forum
13.00 19.55 Dnevnik in vreme **13.40** Nad.:
Le ali della vita **16.00** Film: E se... fosse an-
data diversamente? (fant.) **18.45** Kviz:
Avanti un altro! **20.40** Show: Striscia la no-
tizia – La voce dell'indecenza **21.10** Nad.:
Senza identità **23.00** Supercinema **23.35**
Film: City of Angels – La città degli angeli
(dram., '98, i. N. Cage, M. Ryan)

ITALIA1

6.45 Risanke **8.30** Film: Piccolo grande eroe
10.10 Film: Piccoli campioni **12.05** Cotto e
mangiato **12.25** 18.30 Dnevnik in vreme
13.00 Športna rubrika **13.40** 19.00 Nan.:
Simpsonovi **14.35** Film: Dennis – La mi-
naccia (kom.) **16.45** Film: Dennis – La mi-
naccia di Natale (kom.) **19.25** Film: The Li-
brarian 2 – Ritorno alle miniere di re Salo-
mone (pust., '06) **21.10** Nad.: The Muske-
teers **23.30** Serija: Sherlock

IRIS

13.45 Film: Superfantozzi (kom.) **15.20**
Film: Alibi e sospetti (triler) **17.05** Film: La
notte di Pasquino (kom.) **19.00** Le stelle di
Capri, Hollywood **19.20** Serija: Hazzard
21.10 Film: The Avengers – Agenti Speciali
(fant., '98, i. U. Thurman, S. Connery) **23.05**
Film: The Kingdom (triler)

LA7

7.00 7.55 Omnibus **7.30** 13.30, 20.00, 0.30
Dnevnik **9.45** Coffee Break **11.10** L'aria che
tira – Il diario **14.00** Kronika **14.35** Show:
Cuochi e fiamme **15.45** Serija: Il commis-
sario Maigret **17.45** Serija: Il commissario
Cordier **20.30** Natale nel Paese delle Me-
raviglie **21.10** Film: Balla coi lupi (western,
'90, i. K. Costner)

LA7D

6.30 I menù di Benedetta – Ricetta Sprint
7.40 16.10 The Dr. Oz Show **8.30** 12.55,
18.55 Dnevnik **8.50** 12.00, 13.05 I menù di
Benedetta **10.00** 19.00 Chef per un giorno
19.00 20.05 Cuochi e fiamme **14.05** 16.50
SOS Tata

21.10 Film: La ragazza con l'orecchino di
perla (dram., '03, i. S. Johansson) **23.05**
Film: La vie en rose (dram., Fr., '07)

TELEQUATTRO

7.00 Sveglia Trieste! **8.30** Dok.: Piccola
grande Italia **13.00** Le ricette di Giorgia

13.20 17.30, 19.30, 20.30, 23.00 Dnevnik
13.45 Qui studio a voi stadio **18.00** 23.55
Trieste in diretta **20.00** 20.55, 23.30 Il bol-
lettino della neve **20.05** Happy Hour

21.00 Film: La mia geisha (kom., '62)

LAEFFE

14.00 17.55 Jamie Oliver – Il mio giro
d'Europa **15.00** Dok. film: Love, Marilyn –
I diari segreti **17.00** Il guru delle preliba-
tezze **18.55** Il cuoco vagabondo **20.00**
Bourdain – Cucine segrete **21.00** Film: The
Women – Donne (kom., '08, i. M. Ryan)
23.05 Nad.: The Paradise **0.05** Film: La duc-
hessa (biogr.)

CIELO

12.00 13.00 MasterChef Canada **12.00**
15.30 MasterChef Australia **15.15** Novice
16.10 18.00 Fratelli in affari **17.00** Buying
& Selling **19.00** 19.30 Affari al buio New
York **20.15** Affari di famiglia **21.30** 22.40
Cucine da incubo 2 (v. A. Cannavacciuolo)
23.40 50 modi per uccidere tua madre (v.
B. Ashmawy) **24.40** I'm a Stripper (doc.)

DMAX

12.35 Affare fatto! **13.25** 20.20, 23.45 Ri-
mozione forzata **14.15** 19.30 Banco dei pu-
gni **15.10** Come andrà a finire? **16.00** Top
Gear USA **16.50** Affari a quattro ruote
17.45 Airport Security **18.35** Bad Dog
21.10 Nella terra dei serpenti **22.00** Io e i
miei parassiti **22.55** 1000 modi per morire

SLOVENIJA1

7.00 15.55, 18.30 Otroški program: OP!
11.55 Dok. film: Myanmar **13.00** 15.00,
17.00, 18.55, 22.25 Poročila, športne vesti,
vreme **13.30** Film: Ne čakaj na maj **15.10**
Mostovi – Hidak **17.20** Dok. serija: Villa-
ge Folk **17.30** Film: Zverjašček (anim.)
18.00 Razred zase **19.30** Slovenska kroni-
ka **20.00** Noč Modrijanov 2014 **21.30** Svet
v letu 2014 **22.50** Polnočni klub

SLOVENIJA2

11.10 Festival FENS 2014 **11.45** Dok. film:
Srečanja **12.40** Pričevalci **15.05** Legende ve-
likega in malega ekrana **17.10** Božič s Pri-
farcji **19.05** Dok. film: Američanke **20.00**
Dok. serija: Z Jonathanom Dimblebyjem po
Južni Ameriki **21.00** Nan.: Miranda **21.30**
Nad.: Broadchurch **22.20** Film: Veliki šef

KOPER

13.55 Dnevni program **14.00** Čezmejna Tv
– Deželne vesti **14.20** Evronovice **14.30** Ci-
ty Folk **15.00** Veselje je... **15.30** Vse kaj dru-
gace kot ljubka koncertna udaja **16.45**
Song by children **17.25** Sredozemlje **18.00**
Zlatko Zakladko **18.15** Ugriznimo znanost
18.35 Vremenska napoved **18.40** Primor-
ska kronika **19.00** 22.10 Vsedanes - Tv
dnevnik **19.25** Sport **20.00** Dok.: K2 **20.30**
Najlepše besede **21.00** Folkfest 2013: koncert
skupine Vruja **22.15** Arhivski posnetki
23.00 Dokumentarna oddaja

POP TV

6.25 Risanke **7.50** 9.45, 10.50, 12.40 Tv pro-
daja **8.05** Film: Kako izuriti svojega zmaja
(anim.) **10.00** 16.25 Nad.: Barva strasti
11.05 17.25 Nad.: Toskana, ljubezen moja
12.55 Film: Rio (anim.) **14.45** Queen Lati-
fah Show **15.35** Nad.: Tri želje **17.00** 19.00,
22.00 Novice **20.00** Film: Princ odkriva

Petek, 2. januarja
La 7, ob 21.10

Balla coi lupi

ZDA 1990

Režija: Kevin Costner

Igrajo: Kevin Costner, Graham Gree-
ne in Mary McDonnell

Prva Costnerjeva režijska preizku-
šnja, je hollywoodskemu lepotcu
zagotovila kar sedem oskarjev in po-
stala eden najznamenitejših filmov
devetdesetih let.

Costner pooseblja odlikovanega
ameriškega častnika Johna Dunbar-
ja, ki se iz skrajnega severa odpravi
do področja kjer živijo Indijanci, da bi se lahko seznanil z njimi, predno bi
izginili.

Dunbarja premestijo tako v zapuščeno utrdbo, njegovi edini sosede pa so
Indijanci iz plemena Sujev. Čez čas premostijo jezikovne težave, medseboj-
ne strahove ter nezaupanje in postanejo prijatelji. Dunbar se zaljubi v lepo
dekle, ki je odraščala pri Sujih. Spoznal bo njihovo kulturo, živel z njimi, to-
da na koncu bo plemo izdano in vse, kar je Dunbar videl in doživel, ga bo
začelo preganjati.

Takrat bo moral sprejeti najtežjo odločitev v svojem življenju...

VREDNO OGLEDA

Ameriko (kom., '88, i. E. Murphy) **22.30**
Film: 10 let (kom., '11, i. C. Tatum, R. Daw-
son) **23.15** Eurojackpot

KANAL A

6.50 Film: To ni žoga **8.25** 14.00 Nad.: De-
tektiv na Floridi **9.05** 17.05 Serija: Naša ma-
la klinika **9.55** 18.55 Serija: Alarm za Ko-
bro 11 **10.40** 12.35, 13.45 Tv prodaja **11.00**
Film: Ženska zgoraj (kom.) **12.50** Serija: Vo-
zovnica do veselja **14.50** Film: Leto ena
(kom.) **16.35** Serija: Kako sem spoznal va-
jino mamo **18.00** 19.45 Svet **20.00** Film:
Wyatt Earp (biogr., '94, i. K. Costner)
23.15 Nan.: Povračilo

PLANET TV

11.00 12.30 Tv prodaja **11.15** 22.45 Nan.:
Prijatelji **11.45** Nad.: Moja družina **12.45**
18.00 Nan.: Castle **13.35** Nan.: Zasebna kli-
nika **14.30** Ellen **15.25** Nan.: Vojaške žene
16.20 Film: Ne laži mi (krim.) **18.55** Danes
20.00 Film: Divjaka (akc.) **21.50** Nan.: Pre-
dor **23.15** Nan.: Pod lupo pravice

RADIJSKI PROGRAM

RADIO TRST A

7.00, 13.00, 19.00 Dnevnik; 7.20 Koledar; 8.10
Prva izmena: Medpraznični radioaktivni val;
10.10 Prva izmena, Kulturne diagonale: Literarni
pogovor; 11.00 Studio D; 12.15 V pričakovanju
vikenda...; 13.20 Zborovski utrip; 14.00 Poroči-
la in deželna kronika; 14.10 Music box; 14.20
Otroški kotiček; 14.40 Jezikovna rubrika, sledi
Music box; 15.00 Mladi val; 17.00 Poročila in kul-
turna kronika; 17.10 Music box; 17.30 Odprta
knjiga: Ivan Tavčar: Cvetje v jeseni, 12. nad., sle-
di Music box; 18.00 Kulturni dogodki, sledi Mu-
sic box; 19.20 Napovednik, sledi Slovenska lah-
ka glasba; 19.35 Zaključek oddaj.

RADIO KOPER (slovenski program)

5.00 Jutro na RK; 5.30, 5.50 Kronika; 6.30, 8.30,
9.30 Poročila; 7.00 Jutranjik; 7.20 Jutranja zago-
netka; 7.45 Primorske novice; 8.00 Pregled tiska;
8.15 Istrski kalejdoskop; 9.00 Dopoldan in pol;
9.10 Prireditve danes; 9.40, 12.55, 18.25 SMS;
10.00 Evropa osebno; 10.30, 11.30, 14.30 Poro-
čila; 10.40 Pesem tedna; 11.00 Ob enajstih; 11.45
Pesem in pol; 12.30 Opoldnevnik; 13.30 Botr-
stvo; 14.00 Aktualno; 15.00, 18.55 Pesem tedna;
15.30 DiO; 17.00 Glasba po željah; 17.30 Pri-
morski dnevnik; 18.00 Radio Blabla; 19.00
Dnevnik in kronika; 19.30 Rončel na obali; 21.00
Ari Zona; 22.00 Zrcalo dneva; 22.30 Glasbena
zavesa; 0.00 Nočni program.

RADIO KOPER (italijanski program)

6.00 Dobro jutro; 6.15, 7.00, 8.30, 9.30, 10.30,
11.30, 12.00, 12.28, 13.30, 14.30, 15.28, 16.30,
17.30, 18.30, 19.28 Dnevnik, vremenska napo-
ved in prometne informacije; 7.15 Jutranji dne-
vik; 8.00 Calle degli orti grandi; 8.05 Horoskop;
8.15 Caleidoscopio Istriano; 8.35, 17.33 Eurore-
gione News; 8.40, 15.00 Pesem tedna; 9.00 Il dia-
rio di Athena; 9.35 Appuntamenti; 10.10 Vre-
menska napoved; 10.15, 19.15 Sigla single; 10.25
Televizijski in radijski programi; 10.35, 20.30 Il
vaso di Pandora; 12.30 Dogodki dneva; 13.00,
20.00 Pairapapa; 13.35 Ora musica; 14.00
McGuffin; 14.35, 19.00 Glasba; 15.30 Dogodki
dneva; 16.00 Pomeriggio ore quattro; 18.00 Il suo-
no nell'immagine; 19.30 Večerni dnevnik; 22.30
Sonoricamente Puglia; 23.00 The Magic Blues;
0.00 Nottetempo.

Lastnik:

Zadruga Primorski dnevnik d. z. - Trst

Izdajatelj:

Družba za založniške pobude
DZP doo z enim družabnikom
PRAE srl con unico socio
Trst, Ul. dei Montecchi 6, tel. 040 7786380,
fax 040 7786381

Tisk: EDIGRAF srl, Trst

Odgovorni urednik: DUŠAN UDOVIČ

Redakcija: Trst, Ul. dei Montecchi 6,

tel. 040 7786300, faks 040 7786339

email: trst@primorski.eu

Gorica, Ul. Garibaldi 9,

tel. 0481 356320, faks 0481 356329

email: gorica@primorski.eu

Dopisništva: Čedad, Ul. Ristori 28,

tel. 0432 731190, faks 0432 730462

Celovec, Wulfengasse 10/H, tel. 0463 318510,

fax 0463 318506

Internet: <http://www.primorski.eu/>

Naročniško - prodajna služba

Trst, Ul. dei Montecchi 6,

tel. 040 7786300, faks 040 7786339

Gorica, Ul. Garibaldi 9,

tel. 0481 356320 faks 0481 356329

Cena: 1,20 €

Celoletna naročnina za leto 2014 230,00 €

Poštni t.r. PRAE DZP št. 11943347

Cena za Slovenijo: 1,20 €

Letna naročnina za Slovenijo za leto 2014

230,00 € plačljiva preko DISTRIEST doo,

Partizanska 75, Sežana,

tel. 05-7070262, fax. 05-7300480

transakcijski račun pri banki SKB D.D. v

Sežani, št. 03179-1009112643

Primorski dnevnik prejema neposredne državne

prispevke po zakonu 250 z dne 9. avgusta 1990

OGLAŠEVANJE

Oglaševalska agencija Tmedia s.r.l.

www.tmedia.it

GORICA, ul. Malta 6

TRST, ul. Montecchi 6

KOMER

Mi gremo naprej!

Ob 70-letnici časopisa nudimo naročnikom poleg običajnih ugodnosti še vrsto novosti.

Naročnina za leto 2015 ostaja nespremenjena, 230€, z zapadlostjo 31.1.2015.

Vsak izvod stane le 0,76 evra. Naročnino lahko poravnate v enem (230€) ali v dveh obrokih (po 120€) na način, ki vam najbolj ustreza:

- **z vnaprej izpolnjeno poštno položnico**, ki jo bodo vsi naročniki prejeli na dom;
- z bančnim nakazilom;
- v gotovini na blagajni Primorskega dnevnika;
- **preko trajnega bančnega naloga za plačilo po sistemu SDD.**

Kdor se odloči za ta način plačila, bo lahko poravnal naročnino v enem obroku (230€), v dveh obrokih (po 120€) ali v štirih obrokih (po 60€).

Za popolnejše informacije naj zainteresirani pokličejo naše tajništvo do 31.12.2014.

Naročniki na Tržaškem in Goriškem prejmejo časopis na dom v jutranjih urah.

Naročniki lahko brezplačno objavljajo male oglase in neuokvirjene čestitke.

Naročnikom na tiskano izdajo Primorskega dnevnika, **nudimo brezplačen dostop do spletne verzije časopisa.** V prihodnjem letu bodo naročniki lahko prebirali dnevnik na treh različnih digitalnih platformah: **računalnikih, pametnih telefonih in tabličnih računalnikih.**

Novi naročniki bodo prejeli Primorski dnevnik **brezplačno do konca leta 2014.**

Akcija PREDSTAVI NAM PRIJATELJA. Vsem, ki nam bodo predstavili novega naročnika, bomo ob sklenitvi naročnine za leto 2016 priznali **15% popust.**

Zadruga

Primorski
dnevnik

za informacije:
Trst: 040 7786300
Gorica: 0481 356320
www.primorski.eu